

ANARCHISTICKÁ REVUE

3/2016

vydává
ANARCHISTICKÁ
FEDERACE

Existence

STOP TTIP

40,-

Rok Fénixu / Anarchistický knižní festival / Kdo je kdo v boji proti TTIP
Ne-propustné evropské hranice a TTIP / ISDS / Rozhovor s M. Kohoutem
Jak jsme se postavili globálnímu kapitálu / Náboženský mor / Nuit debout
Voltairine de Cleyre / Španělští anarchisté v letech 1936-1939 / NemrAFKy

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 11 ... Igora nedáme!
- 12 ... Anarchistický knižní festival
- 13 ... Téma *Existence*: Stop TTIP
- 14 ... TTIP jako jedno z chapadel chobotnice kapitalismu
- 15 ... Kdo je kdo v boji proti TTIP
- 16 ... Ne-propustné evropské hranice a TTIP
- 17 ... ISDS: Jak učinit nadnárodní korporace nepřekonatelnými
- 18 ... Firmy potřebují silné státy
- 20 ... Jak jsme se postavili globálnímu kapitálu
- 24 ... Náboženský mor
- 26 ... Johann Most
- 27 ... Voltairine de Cleyre: Zrnka pravdy jsou tam i tady
- 28 ... Španělští anarchisté v letech 1936-1939
- 32 ... Francie na nohou
- 33 ... Anarchistická federace
- 34 ... ABC: Rok Fénixu - první soudní proces je za námi
- 36 ... FNB: Tady se pro čmoudy hrát nebude!
- 36 ... Prohlášení kolektivu NemrAFKy
- 37 ... A3
- 38 ... Recenze

Anarchistická revue

Existence

3 / 2016 (v pořadí 41. číslo)

vydává Anarchistická federace (AF)

afed@afed.cz

www.afed.cz / nakladatelstvi.afed.cz

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace Nakladatelství AF) zakoupit či objednat:

Kamenné obchody:

Infocentrum Salé
(Orebitská 14, Praha 3 - Žižkov; sale.451.cz),
Rekomando
(Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),
Autonomní sociální centrum Klinika
(Jeseniova 60, Praha 3; 451.cz/klinika),
Café-bar Chilli
(Masarykovo nám. 25, Jihlava),
Klub Futra
(Masarykova třída 1000, Orlová; futra.cz),
Antikvariát Černý pes
(Sedláčkova 20, Plzeň),
Družstevní kavárna Inkognito
(Husova 24, Plzeň; inkognito.cz),
Tři ocásci (Gorkého 37, Brno; triocasci.cz).

Internetové distribuce:

xBASTax
(xbastax.cz / produkty/a-b-c-collections),
Papagájův hlasatel (phr.cz),
Chyba crew (chyba.a-punk.cz),
Mirus Levyt (miruslevyt.cz).

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na:

Kontrashop.sk
(kontrashop.sk, kontrashop@riseup.net),
StraightEdge.sk
(samotar.straight-edge.sk).

EDITORIAL

Letní číslo anarchistické revue *Existence* jsme se rozhodli věnovat tématu TTIP - Transatlantickému obchodnímu a investičnímu partnerství. Tuto v tajnosti připravovanou dohodu mezi Spojenými státy a Evropskou unií totiž vnímáme jako jeden z výrazných útoků světa byznysu a korporací proti obyčejným lidem na obou stranách Atlantiku.

Už vyjednávání této smlouvy popírá i to málo, co v otázce rozhodovacích procesů nabízí buržoazní demokracie. Neoliberální kapitalismus se těší léta dobyté hegemonii, takže už nemá moc důvodů se v cestě za svými zájmy ohlížet na vůli lidu. Tento lid totiž pro architektky globálních obchodních vztahů hraje roli pouhých konzumentů, kterým může být nabídnuto cokoliv, a lidských zdrojů ve výrobních procesech a na prekarizovaných pracovních postech. TTIP pak má pomoci korporacím především ochránit jejich investice a odstranit překážky, které by jim bránily v generování zisků, tedy umožnit prodávat i zdraví ohrožující produkty, neohlížet se na životní prostředí a kvalitu života pracujících, kteří pozbudou většinu práv, jež si v posledních dvou letech tak pracně vydobyli. TTIP je de facto jen součástí procesu ekonomické globalizace, navazující na předchozí pokusy globálního kapitálu o rozšiřování nástrojů na prosazování a ochranu vlastních zájmů. Nejde o nic jiného než o poněkud jednostrannou třídní válku, vedenou zčásti v utajení a zčásti pod dohledem PR expertů.

Vedle toho, co nám zřejmě přinese TTIP, se zabýváme také související doložkou ISDS, jež má umožňovat silným nadnárodním korporacím na území EU a USA žalovat státy kvůli ztrátě zisku, kterou způsobily jejich rozhodnutí a regulace. Text o vztahu TTIP a národních hranic komentuje projevy oslabování suverenity většiny evropských států ve prospěch korporací, spolu s procesem evropského vylučování a kvazi-vojenského prosazování bezpečnostních hranic. To vše ale přináší i cosi pozitivního - aktivní odpor, který se proti dohodě zvedl v Evropě a jehož hlavním tahounem je celoevropská iniciativa Stop TTIP. Tématu se dotýkáme i v rozhovoru se sociálním geografem Michalem

Kohoutem, který v dětství emigroval z Československa do Kanady a nyní působí na státní univerzitě v Kalifornii. Vedle toho, jak je TTIP vnímána v USA, odpovídá na otázky ohledně své práce, amerických primárek či dojmů z pobytu v České republice. A nakonec přinášíme ohlednutí za tím, jak se alterglobalizační hnutí obtisklo v českém aktivistickém prostředí. Na pozadí tohoto lokálního příběhu pak sledujeme globální pokusy světových ekonomických elit v prosazování jejich zájmů.

Z aktuálního dění v rámci místního antiautoritářského hnutí se věnujeme zejména třem oblastem. Zaprvé protestům proti projevům xenofobie, jejichž nositele nacházíme jak v neonacistických kruzích, tak v prezidentském křesle. Tyto protesty však také přinesly jisté kontroverze, které komentuje ve své reakci Antifašistická akce. Potom jsme v uplynulých měsících velmi intenzivně sledovali boj za autonomní sociální centrum Klinika, které čelilo byrokratickým obstrukcím a opakovaným oznámením o uložení bomby, která dvakrát doprovázela zcela účelové masivní policejní nasazení. Dále naši agendu určovalo zapojení do solidárních akcí na podporu anarchistů a anarchistek stíhaných v policii vykonstruovaných procesech. Zprostředkováváme průběh soudu s naším kamarádem Igorem Ševcovem a akce na podporu Martina Ignačka, který se více než po roce po dalším prodloužení vazebního stíhání rozhodl pro protestní hladovku.

Nezapomněli jsme ale ani na reportáž z dalšího ročníku oblíbeného Anarchistického knižního festivalu či na stručné shrnutí událostí, které od března hýbou Francií a které daly vzniknout hnutí Nuit debout.

Při ohlednutí do historie anarchistického hnutí si tentokrát připomínáme hned několik výročí. Medailonek americké anarchistky Voltairine de Cleyre ke 150 letům od jejího narození seznamuje s jejím životem a postoji. Johanna Mosta jsme se zas u příležitosti 170. výročí jeho narození a 110. výročí úmrtí rozhodli připomenout jeho známým protináboženským textem. A dojde také na 80. výročí španělské sociální revoluce, které je přibliženo překladem textu Alexandra Skiridy.

Přejeme inspirativní čtení.

ENGLISH SUMMARY

In the summer issue of the *Existence* magazine we decided to focus on TTIP - The Transatlantic Trade and Investment Partnership. This secretly prepared agreement between the United States and the European Union we perceive as one of the major attacks of the business and corporation world against the common people on both sides of the Atlantic.

Negotiating this treaty itself denies even the small part offered by bourgeois democracy in decisive processes. Neoliberal capitalism is almost absolutely hegemonic, therefore it has no more reasons to regard the will of people on its way to its interests. For the architects of global business relationships the people are mere consumers who can be offered anything, and people resources in production and depreciated working positions. TTIP is supposed to help corporations to protect their investments, to disregard the environment and the lives of the working people who will lose most of their rights which they had to fight hard for during the past two hundred years.

Besides the issues caused by TTIP we also pursue the related Investor-state dispute settlement - ISDS, the relation between TTIP and the national borders, but also the opposition to

the agreement in Europe. We mention the topic in an interview with the social geographer Michal Kohout who emigrated to Canada from Czechoslovakia with his family as a child and now he works at University of California. He is also answering questions regarding his work, American primary election or his impressions from his stay in the Czech Republic. We also look into the imprint of the alterglobalization movement on the Czech activist environment. On the background of this local story we follow the global attempts of the world's economic elites to enforce their interests.

From the up-to-date affairs we deal especially with the protests against xenophobia carried out by individuals to be found both in Neo-Nazi circles and the presidential chair; the fight for the autonomous social centre Klinika, and solidary campaign to support the anarchists prosecuted by the police in fabricated trials. An article about the social riots in France brings interesting foreign news.

We also commemorate several anniversaries. Voltairine de Cleyre's portrait commemorates 150th anniversary of her birth. We decided to celebrate Johann Most's 170th anniversary of his birth and 110th anniversary of his death with his renowned antireligious text. And also there is the 80th anniversary of the Spanish Social Revolution.

KVARTÁL

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za uplynulé tři měsíce od uzávěrky předešlého čísla *Existence*. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované dle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů.

ČINA V PRAZE

V úterý 29. 3. 2016 se konala demonstrace proti návštěvě čínského prezidenta. Vzhledem k tomu, že akci organizoval bývalý ministr Martin Bursík a další lidé okolo „pražské kavárny“, dalo se očekávat, že v žádném případě nepůjde o čistě levicovou, natožpak anarchistickou událost. Přesto jsme se jakožto anarchisté a anarchistky, antifašisté a antifašistky protestu zúčastnili.

Dostat se na Kampu, kde demonstrace začínala, bylo kvůli policejním uzavírkám na Malostranské trochu složitější, než jsme původně čekali, přesto okolo 14.30 dorážíme na místo. Již z dálky lze pozorovat obrovská rudá prostěradla s žlutými hvězdami, tu a tam proložená českými vlajkami stejné velikosti, v rukou placených „vitačů“ na jedné straně chodníku. Vzhledem k rozměru vlajek musí fanoušci prezidenta Xi svádět boj s větrem, který se do nich čas od času opře, což působí poněkud humorným dojmem. Na straně druhé se nachází záplava tibetských vlajek a různých piketů upozorňujících na porušování lidských práv. Několik následujících minut, kdy se ještě mezi jednotlivými stranami nachází pouze několik členů antikonfliktního týmu, dochází k slovním potyčkám s čínskou reprezentací (někteří z přítomných ovšem mluví plynule česky, nadávky zvládají obzvláště dobře). Skandují se hesla jako „Svobodný Tibet“, „Svobodná Čína“ nebo „Uznáváme Tchaj-wan“ (ke kterýmžto se ale jako anarchisté neuznáváme hranice a národy nepřidáváme). Po chvíli se z davu vynoří obří papírový transparent s černobílým Mao Ce-tungem, který je políty červenou barvou, a následně bere za své. V přihlížejících „komunistech“ to vyvolává vlnu nevole a už tak napjatá atmosféra se přirostává. To už na chodník vbíhá skupina „čepičkářů“ a poté i kordon těžkooděnců (z nichž někteří jsou vybaveni plastovými štíty), což je vtipně doprovázeno písní *Imperial March z Hvězdných válek*, kterou si pobroukávají někteří z účastníků „naši“ demonstrace. Za těžkooděnce po chvíli vjíždí i řada policejních antonů, takže na divadlo na druhé straně už ani nevidíme.

Po několika proslovech, které ovšem nejsou slyšet dál než několik metrů, se vydáváme pochodem směrem na Pražský hrad. Ze začátku se živě skanduje a mává tibetskými, tchajwanskými a ujgurskými vlajkami. K naší radosti se ale v průvodu objevují i vlajky Antifašistické

akce. Pochod je doprovázen jako obvykle řadou policistů v civilu a také skupinkou nacionálně vyhlížejících pánů v kanadách, o kterých ale bohužel nevíme, jestli jsou s námi, nebo proti nám (jeden z nich se později do telefonu vyjadřuje, že na místě „je to samej levičák“). Na Malostranském náměstí kdosi zvolá „ty vole, Kalousek“ - a skutečně, bývalý pan ministr se živě fotí s účastníky a popíjí nabídnuté pivo z dvoulitrové plastové lahve. Muž lidu. Když je průvod kordonem policistů zastaven před Pražským hradem (prý je i přes řádně nahlášené shromáždění potřeba vyjádření úředníka magistrátu), stavi se hrdinně do čela a s tibetskou vlajkou v ruce se domáhá průchodu. Podle některých teorií přiořpí, provolává „Prostě to projdeme“ a „Máme na to právo“. Když se mu dostává bouřlivého potlesku, je nám jasné, že toto není akce pro nás, a rozvášněný dav opouštíme směrem na Kliniku, kde nalézáme podstatně přátelštější prostředí. Později se dozvídáme, že místo navštívil i punkový kníže Schwarzenberg, takže jsme utekli v pravou chvíli.

Ačkoliv byl náš celkový dojem z tohoto dne převážně negativní a jakožto anarchisté a anarchistky jsme byli mezi uctívači Václava Havla v jasné menšině, považujeme za důležité se postavit všem formám útaku, ať už jde o „naše domácnosti“ xenofoby a fašisty nebo (zahraniční) autoritáře všeho druhu.

JAK SI VYTŘÍT S PETICÍ ZADEK

Autonomní sociální centrum Kliniku se sice po výpovědi smlouvy o výpůjčce nachází ve stavu velmi silné nejistoty, tu však tlumí o to silnější projevy zapojení a solidarity desítek a stovek lidí. Kolektiv se nadále snaží činit kroky ke své legalizaci. Jedním z posledních pokusů byla petice, v níž 2300 obyvatel Prahy požadovalo od magistrátu, aby projednal možnost převedení budovy do svého vlastnictví.

Jednání se uskutečnilo ve čtvrtek 31. března a v ničem si nezašlo s předchozím politicko-byrokratickým tažením proti existenci skutečně nezávislého centra na Žižkově. Kliniku přišli na magistrát podporit někteří z jejích příznivců a akterů, a to i s cedulemi a transparentem „Klinika musí dýchat!“. Nebylo však jejich vinou, že věcná debata se jaksi nekonala. Namísto ní jen útoky, snahy o omezení diskuse a privilegovaná pozice legislativního náměstka ÚZSVM (Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) Vladimíra Kremlíka. Ten hned v úvodu oznámil, že před několika dny byla budova Kliniky převedena do správy Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), kterážto informace se krátce předtím objevila také v médiích. Rychlost a utajení celého procesu vzbudilo u sympatizantů Kliniky nemalé podezření o účelovosti, jako tomu bylo již v minulosti s údajným zájmem Generální inspekce bezpečnostních sborů o objekt. Pražští zastupitelé tedy usoudili, že se vlastně už není o čem bavit, a schválili ukončení rozpravy.

Kolektiv Kliniky ve svém vyjádření následně napsal, že „nabídl zastupitelstvu magistrátu možnost podílet se na konstruktivním dlouhodobém řešení, které by mohlo umožnit další pokračování veřejné prospěšné činnosti Kliniky. Zastupitelstvo tuto možnost odmítlo a promarnilo tak příležitost přispět k lepší a zajímavější podobě hlavního města i bez vynaložení jakýchkoli svých prostředků.“

Tím ale celá epizoda nekončí. V pondělí 4. dubna totiž MPSV dementovalo informaci, že by přebíralo objekt Kliniky do svého vlastnictví. Byrokratům, nepřátelsky profilovaným k autonomii, se však díky ní podařilo potopit legitimní iniciativu signatářů petice.

Nic ovšem nezabránilo tomu, aby na sebe Kliniku vzala jarní kabát během zahájení zahradnických prací, úpravy bezprostředního okolí budovy a neutuchajícího programu.

BĚŽ DOMŮ, ADAME

Předseda strany Národní demokracie Adam B. Bartoš se v sobotu 2. dubna pokusil zopakovat svou exhibici v Polné na Jihlavsku. Věren svému antisemitismu chce zřejmě vykopat z hrobu kdejakou příležitost, aby rozvířil vášně, které našťásti již odnesl čas.

V Polné ale jeho osobu, včetně skupiny věrných, s nimiž dorazil, nečekalo žádné vlídné přivítání. Místní antifašisté a antifašistky a lidé, kterým se Bartošovy postoje zcela přirozeně hnusí, vyzdobili obec nápisy „Nechte Anežku spát“, „Neznalost dějin neomlouvá“ či „Běž domů, Adame“. Partu bartošovců pak doprovázeli, kam se jen pohnula, za stálého pískotu a s cedulemi „Náccí ne!“, „Stop předsudkům“, „Čehy náckům?“ a přeskrtnutou podobiznou nevídaného fašisty. Mnozí z jeho odpůrců si navíc symbolicky připnuli žlutou šesticípou hvězdu.

Po odjezdu ultrapravičáků, mezi nimiž nechyběl ani bývalý mluvčí neonacistického Národní-

Existence

je anarchistická revue, která vycházela nejprve v letech 1998-2002 a znovuoobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) coby čtvrtletník o rozsahu 40 stran. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitorů a navíc tištěný text nemíjí tak rychle jako ten ve virtuálním světě. I tak je ale každé číslo po svém vydání ihned dostupné

i zdarma ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovávat teoretické texty, ale i praktickou inspiraci. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale snažíme se, aby dokázal oslovit i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

ho odporu, z Polné odklidil „silný vítr“ pozůstatky po této nezvané a trapně působící návštěvě z hrobu Anežky Hrušové.

PROTI VLNĚ NÁBOŽENSKÝCH FANATIKŮ

Tak je to tady. Již mnoho měsíců se objevují v médiích lita varování před záplavou náboženských fanatiků. Jedna taková invazní tsunami se přelila v sobotu 2. dubna Prahou. Tmářů nutící své děti nosit městem symboly jejich náboženství dosahující velikosti samotné drobotiny, svaté obrazy a upocená církevní vrchnost dštící síru na hřištníky. Nevěřícími psy se ten den stali všichni, kteří mají jinou sexuální orientaci či genderovou identitu, i ti, kdož to jsou ochotni tolerovat. Nevěřícími psy jsou taktéž všichni ti, kteří se řídí praktikami bezpečného sexu a plánovaného rodičovství používáním antikoncepce. A především ti, kteří podporují právo žen na rozhodování o vlastním těle.

Pokud opustíme dikci oblíbenou místními xenofoby, můžeme konstatovat, že se v Praze sešlo pod patronací kardinála Duky a za podpory jeho hradního dvojčete Zemana pár stovek bigotních křesťanů, ultrakonzervativců a nacionalistů, aby pod záplavou českých vlajek zopakovali svůj požadavek na zákaz umělého přerušování těhotenství. Celý pochod měl zároveň nepokryté homofobní a nacionalistický podtext.

Proti pochodu vystoupila u Národního divadla malá skupina feministů a feministek s cedulemi „Moje tělo, moje volba“ či „Bezpečný sex není hřích“, aby sdělili, že „v pozadí celého Hnutí pro život ČR je však řada osob a skupin, jež tyto dobré úmysly podkládají hodnotami, mezi nimiž rozhodně nenajdete toleranci, solidaritu a pomoc, ale urážky, zlobu a nenávist“. Toto tvrzení pak dokládali mnohými citacemi. Později happening pokračoval (předem vědomě marnou) snahou rozdávát mezi demonstranty a demonstrantkami kondomy.

REFUGEES WELCOME RUN

V sobotu 2. dubna se v Plzni konala netradiční „benefiční sportovní a kulturní událost na podporu lidí na útěku před válkou, proti rasismu, proti xenofobii, pro solidaritu“. Zájemci měli možnost strávit spolu slunné jarní odpoledne, kdy byl na programu běžecký závod na dva a pět kilometrů, grilování a na závěr garážový koncert punkových kapel DIS-K47, Human Bites a Wreck Shit. Ze startovního a dobrovolného vstupu se vybralo 1600 korun. Výtěžek z akce byl poslán na transparentní účet Kliniky na podporu aktivit pro uprchlíky.

LÁZEŇSKÉ ODPOLEDNE

Brněnský spolek Kulturou proti chátřání (KPCh) zorganizoval na sobotu 9. dubna akci před Městskými lázněmi v Zábřovicích, aby tak místním politikům vzkázal, že by bylo vhodné zde vytvořit nezávislé kulturní, vzdělávací a sociální centrum. Podobná akce se na místě konala již v pondělí 14. března, kdy se tu sešlo skoro čtyřicet lidí v plavkách a županech a ironicky se domáhali otevření wellness centra, o němž mluví místní politici, aniž by byli schopni říci, kde seženou desítky až stovky

milionů, které by stála rekonstrukce budovy k tomuto účelu.

Zatímco brněnové akci přálo sluníčko, tu dubnovou provázal déšť. I tak se ale akce za účasti několika desítek lidí a dětí vyvedla, včetně kulturního programu, cyklojízdy, dětského koutku či občerstvení od Food not Bombs. V rámci „jarmarku nápadů“ mohl každý napsat, co by chtěl v lázních mít.

Další akcí KPCh byl o týden později kolektivní úklid okolí lázní, jehož se účastnil tucet „čističů“, kteří naplnili přibližně stejný počet pytlů povalujícím se odpadem.

O PROTIANARCHISTICKÝCH REPRESÍCH

O represivní operaci Fénix se toho napsalo a namluvilo hodně, ale ve středočeském regionu bylo až dosud ticho - i proto byla na sobotu 16. dubna svolána do poděbradského Boss Baru akce s jasným názvem „Beseda o protianarchistických represích“.

Taktizování s umístěním akce před koncert hardcoreových kapel Zrada, Mečem naplocho a Tupé ostří se nakonec vyplatilo, a tak se první přednášející z lokální skupiny Anarchistické federace mohl třást trémou před alespoň dvaceti lidmi. Ti vyslechli obsírnou rekapitulaci kauzy Fénix, na kterou navázal coby druhý přednášející křivě obviněný anarchista Igor, který se podělil nejen o svůj příběh s obviněním z absurdního útoku na vilu ministra obrany, ale i o zkušenosti a dojmy z tříměsíčního pobytu ve vazbě.

K závěru byl dán prostor dotazům a diskusi, která se točila především kolem možnosti odhalení policejních infiltrátorů v hnutí. Návštěvníci a návštěvnice také mohli přispět na veganskou stravu pro stále zatčeného Martina - a díky jejich solidaritě jsme předali Anarchistickému černému kříži asi tisíc korun.

Celkově se beseda vydařila nad očekávání pořadatelů a koncert, který ji vystřídal, byl taky parádní. Jedinou vadou na kráse bylo opoždění začátku (i konce) besedy, kvůli kterému byla odložena plánovaná solidární dopisovka.

INFORMAČNÍ SETKÁNÍ

K ANARCHISTISCHE SOMMERCAMP

Ve dnech 12.-21. srpna se u českých hranic Dolního Rakouska uskuteční setkání, které si klade za cíl spojit jednotlivce a skupiny napříč hranicemi a posílí spolupráci uvnitř levicového a anarchistického hnutí. Při té příležitosti se lidé z pořadatelského kolektivu společně s Anarchistickou federací rozhodli přiblížit nadcházející akci formou informačního turné po českých městech. Zájemci se tak mohli pobavit o možnostech, jak se zapojit a zúčastnit.

První setkání se konalo v úterý 19. dubna v brněnském kavárně Tři ocásci. Účastnilo se ho kolem 25 lidí, které projekt zaujal, a po přednášce se rozproutla živá debata, na níž se kromě jiného domlouvaly i konkrétní možnosti zapojení se. Ve středu 20. dubna pokračovalo informační miniturné v Jihlavě, kde byla účast o poznání menší.

Poslední zastávka se odehrála v pátek 22. dubna v Praze, a to v rámci akce Tattoo cirkus,

která se konala ve dnech 21.-24. dubna v Žižkově. Tattoo cirkus je DIY festival oslavující svobodu a tvořivost, vznikl spoluprací nezávislých umělců, kteří skrz tuto událost chtějí upozornit na procesy politických vězňů, situaci lidí v detenčních centrech a problematiku vězeňského systému jako takového. V předešlých letech se toto setkání konalo např. v Berlíně, Barceloně, Lausanne, Londýně či Římě. Součástí programu byly přednášky (např. na témata anarchismu v Chile, represí v Itálii či protianarchistické operace Fénix v ČR), promítání, performance a hudební vystoupení.

OSTRAVA SE NEBOJÍ!

Na sobotu 23. dubna si dali v Ostravě dostaveníčko neonacisté, posílení od soukmenovce ze Slovenska a Polska. Sešlo se jich tu asi 150 a promluvila k nim mj. legenda české ultrapravice, bývalý poslanec a předseda republikánské strany Miroslav Sládek. Z místa svého srazu se pak odebrali k budově ostravského magistrátu na Prokešově náměstí, kde svou akci ukončili.

Na toto veřejné hlásání nenávisti zareagovali místní antifasisté a antirasisté svoláním pouličního karnevalu „Ostrava se nebojí“. Těch se sešel přibližně stejný počet, někteří v karnevalových převlecích či s pomalovanými obličejí. V Husově sadu jim bylo k dispozici veganské občerstvení od místního kolektivu Food not Bombs, pro děti byly připraveny kreslicí potřeby a výtvarné se vyzíli i dospělí při výrobě cedulí s různými slogany. Později se tak nad jejich hlavami objevily nápisy jako „Porozumění, ne strach“, „Důstojný život pro každého“, „Nehajluj, tancuj“, „Hledejme pravé příčiny“ nebo „Slabším se má pomáhat“. Hrál reprodukcovaná hudba, byl tu stánek s politickými materiály, jiný zas propagoval tetování. Zaznělo několik proslovů a nakonec se shromáždění s transparenty „Solidarita nezná hranice“ a „Nedej náckům žádnou šanci“ pohnulo za přispění dodávky se sound systémem do ulic města. I když se obě shromáždění setkala, policie bližší kontakt nepřipustila, a tak zůstalo u skandování antifasistických hesel.

PRAHA SE NEBOJÍ!

V reakci na náckovské útoky na HateFree zónu, k nimž došlo o víkend, se v Praze na náměstí Jiřího z Poděbrad hned v pondělí 25. dubna sešlo přibližně 1500 lidí, aby podobné aktivity odsoudili.

Náckové zaházeli barvou a posprejovali neonacistickými hesly a symboly šest podniků radících se k tzv. HateFree zónám - tedy k místům, kde nemá intolerance místo. Kromě kavárny Mamacoffee a Café V lese a restaurace La Bibiche se jejich terčem stalo i tetovací studio Inkdividual, kancelář Diakonie Českobratrské církve evangelické a obchod se spodním prádlem Správná podprsenka.

Náměstí Jiřího z Poděbrad se krátce po šesté hodině večer zaplnilo demonstranty. Jednalo se o různorodou směs lidí - přišli liberálně hlásící se k odkazu Václava Havla, protibetští aktivisté, skauti v krojích, levičáci a samozřejmě i anarchisté a anarchistky. Atmosféra byla již od počátku přátelská, lidé se bavili, poslouchali

reprodukovanou hudbu a v příjemném počasí čekali na několik projevů, které akci završily.

Vystoupila ředitelka pardubického rodičovského centra Kašpárek Olga Pavlů, které se o něco dříve také stalo terčem útoku xenofobů, Adam Podhola za vládní projekt HateFree Culture i zástupkyně Iniciativy Hlavák. Ta vyjádřila naději, že pachatele dopadne policie a budou potrestáni. Její důvěra v Policii ČR však vyzněla velmi paradoxně vzhledem k tomu, že ten samý týden se měl konat benefiční koncert pro Iniciativu Hlavák, který tatáž policie nechala

zrušit nejprve v Hradci Králové a po jeho přesunutí i v Pardubicích. Naším pozicím byl nejbližší řečník platformy Zleva proti xenofobii, který připomněl, že proti neonacismu nelze bojovat jen na manifestacích, ale především skrze každodenní konfrontaci utlačovatelských tendencí, budování solidárních sítí zdola a snahu o proměnu společenské situace jako takové. Podobně se vyjádřil ve velmi stručném a možná až příliš rychle odpřednášeném proslovu i zástupce autonomního sociálního centra Klinika, jenž ho zakončil provoláním: „Smrt fašismu!“

I když na první pohled vše vypadalo jako demonstrace jednotného postoje proti xenofobní nenávisti a intoleranci, akce měla ještě dohru v mediálním prostoru a na sociálních sítích. Někteří pravicoví liberálové neunesli přítomnost levicových aktivistů a svou intoleranci projeвили prohlášením, že na podobné akci je už nikdo neuvidí. Zcela nemístně se zachovali i provozovatelé projektu HateFree odsou-

zením hesla, které zaznělo z úst zástupce Kliniky. Krásně tím odhalili mantinely podobných vládních projektů a s tím spojený bezobsažný ideový oportunismus skrývající se za jinak sympatickou činností.

FÉNIX SLAVIL I. NAROZENIN

V podvečer 28. dubna se sešla asi stovka lidí před pankráckou vazební věznicí snad z jediného důvodu. Byl to přesný rok, co po policejní akci Fénix skončilo několik lidí u výslechů, jiní

HATEFREE ZÓNY A AUTONOMNÍ ANTIFAŠISMUS

Vyjádření Antifašistické akce (AFA) k reakci HateFree Culture na heslo „Smrt fašismu“, které zaznělo na demonstraci 25. dubna.

Minulý týden bylo přemalováno několik fasád pražských podniků, které se hlásí ke kampani HateFree Culture (HFC), vzkazy s neonacistickou symbolikou. Reakce HFC během následné demonstrace ukazuje na limity této mediální kampaně.

Kampaň HFC je mediálním projektem, kterému se daří pravidelně, rychle a přesně informovat o šíření lživých a manipulativních zpráv, které mají vyvolávat nenávist vůči některým minoritám a informovat o pozitivních krocích, vycházejících různě znevýhodněným lidem a skupinám vstříc. Na druhou stranu, činnost HFC je omezena (a také omezena) požadavky zřizovatele, kterým je vláda České republiky.

HFC tak tvrdí, že stojí proti jakémukoliv násilí: jak proti fašistickému, tak proti „antifašistickému“ - maluje nám představu světa, kde bude vše v pořádku, když na sebe budeme všichni hodní a zbavíme se svojí nenávisti. To je ovšem dost nepřesné. HFC totiž vystupuje proti jakémukoliv násilí nestátnímu, ale přitom se spoléhá na „řešení“ pomocí státního násilí. Jinými slovy, HateFree Culture násilí deleguje na policejní složky, potažmo celý represivní aparát, což jí umožňuje udržovat iluzi světa bez nenávisti a násilí. To je ale i představa světa, kdy se zbavujeme odpovědnosti za svoje životy a doufáme, že nám záda bude neustále kryt fízli.

V tuto chvíli je dobré připomenout, za jakých okolností vznikla v druhé půli 90. let Antifašistická akce. Byla to doba porevoluční uvolněnosti, bouřlivá a svobodná. Byla to ale také doba rasistických vražd Romů, všudypřítomných neonacistických skinheads, každodenních útoků na lidi, kteří se lišili barvou pleti nebo vzhledem a neodpovídali tak neonacistické či rasistické šabloně „slušného Čecha“ či árijce. Policie byla k takovému násilí nejen laxní, často se dokonce zakrýváním takového násilí či aktivním zapojením stala do velké míry spolupachatelem. Policie pravidelně rozháněla antifašistické demonstrace a dělala ochranu fašistům (tento starý dobrý zvyk u ní ovšem přetrvává dodnes).

Stručněji řečeno, v České republice roku 1996 existovalo široké, násilné, rasistické hnutí, které bylo kryto policií a hlavními terči jeho násilí se pravidelně stávali lidé z alternativních subkultur. Vznik AFA se pak dá považovat za následek policejní razie v klubu Propast, kdy policejní komando se samopaly vymáčklo podnik, kde se alternativní mládež scházela. Politika AFA tak vychází z poznání skutečnosti, že svoje práva je potřeba bránit vlastními silami, protože nikdo jiný to za nás neudělá. A policie už vůbec ne. Pokud svou osobní zodpovědnost vkládáme do jejich rukou, stáváme se pouze loutkami v rukou mocných.

Pravda, doba se posunula a policejní aparát se stal vnímavějším k očividně rasistickému násilí. Sám ovšem zůstává implicitně rasistickým, když šikanuje především Romy, chudé, lidi bez domova či jedince s jinou barvou pleti nebo subkulturní vizáží. Asi každý z vás si všimá toho, že policie ve veřejném prostoru selektivně kontroluje lidi s tmavší barvou pleti nebo jedince vypadající jako Romové či bezdomovci, anebo jedince odpovídající policejní představě o antisystémovém živlu. Je zbytečné vyjmenovávat všechny případy policejní zvůle, stejně jako typický osud stížnosti na postup policie, která končí zahrnou do autu vzájemným křikem policistů nebo legislativními obstrukcemi. Ve výjimečných případech, kdy některý policista měl tu smůlu, že pro něj křivě nypovídá kolega nebo že ho nekryl nadřízený, hovoří policie o selhání jedince v jinak perfektně odváděné práci. Ale stačí sledovat, jak často policisté sami páchají organizovanou trestnou činnost, nechávají se korumpovat a překračují či zneužívají své pravomoci, aby bylo

více než jasné, že problém je systémový a nikoliv v opakovaných selháních jednotlivců.

A tohle je policie, na kterou HFC deleguje veškeré používání násilí. Na rovinu si řekněme, že násilí v mezilidských vztazích není nic hezkého. Je to dost hnusný nástroj dominance jednoho nad druhým, který ve zdravých vztazích nemá co dělat a jehož použití je v naprosté většině případů neakceptovatelné. Na druhou stranu v lidské společnosti se násilí vyskytuje odjakživa a jen tak nezміzi.

Stát samotný je organizovaným násilím, a dokonce si na použití násilí uzurpuje monopol - jeho složky jako jediné ho smějí legálně užívat. Tím se ale vracíme na začátek, k vzniku AFA v roce 1996. Pokud stát svůj monopol na násilí užívá nespravedlivě a na úkor slabších jedinců společnosti tak, jak jsme o tom psali výše, tvrdíme, že máme právo nerespektovat státní monopol na násilí a proti agresorům je užívat sami. Protože, jak praví staré známé heslo, antifašismus je vždy sebeobrana.

Stejně tak nenávist je prastará lidská emoce, kterou prostě nemůžeme jen tak vypnout a o které samotné těžko můžeme říci, že je dobrá nebo zlá. Tak jako nás zaplaví vztek a nenávist, když jsme svědky nespravedlnosti nebo bezpráví, a mobilizuje nás k tomu riskovat, abychom se proti němu postavili, tak můžeme nenávist pěstovat ke všemu odlišnému a pokládat základy fašistickým skupinám.

Symetrické násilí a nenávist jako univerzální zla bez ohledu na kontext a situaci prezentovaná HateFree Culture je tak sice nesmyslná, ale pochopitelná vzhledem k faktu, že HFC je státní organizací. Stát tím obhajuje a udržuje svůj monopol na násilí. Distancí od hesla „Smrt fašismu“ tak HateFree Culture ukazuje slepou uličku a zjevnou ideologičnost svého uvažování: ve své vyplašenosti z jakéhokoliv zdánlivě násilného hesla není schopna rozpoznat, zda je násilí použito jako nástroj zastrašení a dominance, nebo jako nástroj sebeobrany a emancipace. Absurditu tohoto přístupu už nám historie ukázala nejednou, třeba když byli ti, kteří brali zodpovědnost do vlastních rukou a používali násilí proti nacistům přebírajícím moc v Německu 30. let, státem trestáni a perzekvováni za porušování jeho monopolu na násilí. Bez ohledu na kontext. Co by tenkrát asi řikali na kodex „Nenávist ti nesluší“?

Tváří v tvář fašistickému násilí nás neochrání policie - zčásti proto, že představa naprosté bezpečnosti realizované represivními složkami je nemožná bez instalace nějaké formy totalitního státu, zčásti proto, že značná část policistů je sama k fašistickému násilí indiferentní, pokud s ním přímo nesympatizuje. Je to iluzorní představa, kterou se nám snaží vtípnit nejen vládní projekty typu HFC, policie nebo některé nevládní organizace - jak jsme mohli vidět naposledy například při protiromských pochodech. Nejen policie, ale i různé nevládní organizace zkrátka nechtěly, aby se z obětí stali pro útočníky rovnocenní protivníci, kteří se dokážou bránit sami.

Méně privilegované vrstvy, jejichž strasti teď hate free Pražané a Pražanky v umírněné podobě zažili, však přístupem „hlavně žádné problémy“ jen a pouze ztrácejí. To, že se HFC vymezuje proti heslu „Smrt fašismu“ a stejně jako útoky na Kliniku odsuzuje i poškozování obchodů s náckovskou módou, z jejichž zisků jsou financovány aktivity krajní pravice, nepřekvapuje. Takový přístup je sice pohodlný, ale v důsledku vede k růstu moci státu a policie nad našimi životy. A není třeba připomínat, že represivní aparát státu na našem území stihl během 20. století mimo jiné realizovat vyvražďující rasistickou politiku, anebo vykonstruované politické procesy.

Tam, kde HFC bude chtít po (do stále velké míry - principiálně i osobním zastoupením) rasistickém policejním sboru, aby chránil jejich práva, tam prostě bereme do rukou klacky a jdeme se bránit sami. Na rozdíl od HateFree Culture to vnímáme jako legitimní přístup.

na nějaký čas ve vazbě a jeden z nich tam dřepí dodnes. To je případ našeho kamaráda Martina.

Akce začala tím, že Martinova sestra přečetla vzkaz od Martina: „Drazí přátelé, kamarádi a kamarádky, dnes je to už rok od vloupání, krádeží a následných únosů, které policie před rokem provedla pod názvem Fénix. Nevím, jak velkou navitou musí trpět ti, co potlačují svobodu slova a pošlapávají důstojný život. I přes velkou snahu represivních složek rozdrobit a diskreditovat anarchistické hnutí se jim to nepovedlo a ani po roce se jim nepodařilo umlčet ani vás, ani mě. V každé lidské bytosti je síla a odvaha. Je vzájemná a solidární. Tu policejní stát nikdy nepodrobí, neumlčí ani nezlomí! Až do posledního dne a do poslední minuty budu zpřímá hledět do očí těm, kteří nám kradou svobodný život, zavírají nás za mříže v domněni, že nás navždycky umlčí. Šmírou nás, vyhrožují našim přátelům a rodinám, mají na svědomí lidské životy, a to vše s plackou v ruce, která jim to umožňuje. Každý den, každou minutu trávím s myšlenkami na vás, kamarádi a kamarádky! Až do konce budete v mém srdci, pro které neexistuje žádná ceta. Myšlenky a sny nespoutají do oková! Jsem stále s vámi jako vy se mnou! Až do konce a navždy! Odpor žije! Boj pokračuje!“

Následoval projev od VAP, v němž zaznělo: „Snaha kriminalizovat ty, kteří se snaží hledat alternativy k dnešnímu světu založenému na novodobém otroctví, plenění přírodních zdrojů a choromyslné honbě za ziskem, je jen dalším důkazem dlouhodobé neudržitelnosti současného statu quo. Nazývají nás teroristy, přitom mají svoje ruce potřísněny krví a teror je běžnou součástí jejich politiky.“ Po proslovu začala už koloristní skandovačka směrem do věznice formou hesel „Odpor žije, boj pokračuje“, „Touhu po svobodě represe nezastaví“ či „Naši zbrani je solidarita“. Pak zahájila hudební produkci kapela Lihový milice a roztančila první odvážlivce. Zbytek lidí okoukal distro, cpal do sebe výtečné housky či si svažil hrdlo nějakým mokem. Poté trochu přitvrdila kapela Vole, která zároveň pozvala na prvomájovou afterparty na „Sedmíče“. Když hráli Komplex viny, začalo se už smrákat a teplota naznačila, že na letní kecky to ještě není. O to víc to ovšem lidi přimělo k tanci. Potom přišlo ještě skvělé vystoupení kapely Krüger a na závěr Uncle Grasha's Flying Circus. To už každý pogoval nebo aspoň přeshlapoval na místě do rytmu, protože zima nám lezla do kostí jako xenofobie některým lidem do hlavy. Mezi kapelami a na samém konci se vždy skandovalo a dělal všelijaký hlukový bordel, jen aby to aspoň trochu bylo slyšet za zdi vazebky.

Celá akce byla skvělá, i když nedorazily kdovíjaké davy lidí. A naštěstí to tu ani nevypadalo jako na policejních manévrech, k vidění bylo jen několik pochůzkářů a tajných. Doufejme, že jsme byli pořádně slyšet a naše přítomnost byla povzbuzením pro Martina.

Den poté, v pátek 29. dubna rozhodl Městský soud v Praze o propuštění Martina z vazby. Protože však dozorcující státní zástupce Vladimír Pazourek proti propuštění z vazby podal stížnost, kterou zatím blíže neodůvodnil, setrvává Martin dále za mřížemi.

IGOR JE NÁŠ BRATR

V Brně byl u příležitosti prvního výročí fénixové razie před budovu Nejvyššího správního soudu vyvěšen transparent „Igor je náš bratr“. K tomu bylo vydáno prohlášení podepsané „Igorova rodina“, v kterém mimo jiné stálo: „Poté co Igor čelil vykonstruovaným obviněním z terorismu, která byla ještě navíc podbarvena xenofobií vůči jeho ruskému původu, je znovu

obviněn a hrozí mu deportace z podobně nespravedlivých důvodů. (...) Není zločin chtít společnost založenou na rovnosti, svobodě, bratrství a sesterství. Cynik by chtěl říci, že anarchismus je demokracie bráná vážně. My jsme Igorova rodina, chceme, aby tu zůstal s námi, nevěříme v pokrytecký stav současné demokracie.“

PRVOMÁJOVÁ PROCHÁZKA PRAHOU

Stejně jako v předchozích letech se i letos sešli v Praze na Prvního máje anarchisté a anarchistky, aby si připomněli kořeny Svátku práce a zároveň poukázali na sociální problémy dnešní doby. K minulosti odkazovalo neformální setkání na Střeleckém ostrově, který je pro nás v tento den významný zejména tím, že se zde v roce 1890 konalo první dělnické shromáždění v Praze, které se vztahovalo k mezinárodnímu dni práce. Ten se po celém světě poprvé slavil právě v onom roce a v Praze se na něm organizačně podíleli mimo jiné anarchisté, kteří si tehdy říkali neodvislí socialisté.

Od desáté hodiny se na ostrov trousili anarchisté a anarchistky, kteří si mohli obohatit radikální knihovničky o materiály z distra Nakladatelství AF. Každý dostal výstik pro tento den speciálně připraveného bulletinu *První máj*, který připomněl kořeny Svátku práce a sociální boje v současné Francii či stručně představil aktivity Anarchistické federace. Byla to skvělá příležitost v klidu porozprávět s přáteli, kterou zprjemňoval písničkář, jenž je již skoro inventářem těchto každoročních setkání. Po půl jedenácté přítomní, kterých už bylo asi 80, přešli k pamětní desce odkazující k 1. květnu 1890. Tady zaznělo několik slov popisujících případ Haymarketových mučedníků, anarchistů popravených v Chicagu v roce 1887. Následně bylo k pamětní desce položeno několik rudých růží.

Kolem jedenácté se anarchisté a anarchistky s černo-rudými prapory odebrali přes Národní třídu a Příkopy na náměstí Republiky. Mnohým účastníkům i kolemjdoucím však dokázal kazit dojem jeden opilý punker. V 90. letech takových bývalo na podobných akcích více a je dobře, že pochopili, že pro svou alko-punkovou exhibici mají raději hledat obecnost jinde. I tak se ale sem tam nějaký vyskytne, chopí se největšího praporu a s lahvacím v druhé ruce se dere do čela, aby tam pokřikoval „Polibte nám prdel“ apod. Je ale vůbec nutné o tom psát? Určitě. Nastoluje se tím obecně nelehká otázka, co s takovými lidmi na demonstracích (či jiných akcích), jelikož nikoho samozřejmě nechceme omezovat, ale zároveň nechceme, aby podoba akce svévolně určovali takoví lidé, když na sebe strhávají pozornost svou opileckou exhibicí. Správně by měl v této věci panoval konsenzus, aby bylo jasné, jak k těmto lidem přistupovat a každý mohl být součástí řešení a nemít špatný pocit, že třeba někoho omezují.

Na náměstí Republiky, kde byla asi stejně početná skupina lidí, jsme se spojili s dalšími anarchisty. Mimoto jste zde mohli narazit na feministky, zelené, piráty, mladé socdemácké „idealisty“, členy Socialistické solidarity, aktivisty platformem KRISA, Proti projevům nenávís-

ti... Postupně se tu sešlo kolem 250 lidí. Demonstrace proti daňovým rájům, kterou organizačně zaštitila platforma Zleva proti xenofobii, se po nějaké době pohnula z místa. V čele s transparentem „Spolupracujeme na budoucnosti“ a za skandování „Vyžene bohatce z daňových rájů“ záměřila symbolicky do Revoluční ulice. Dále byly k vidění např. transparenty „Ničíme patriarchát“ nebo „Uprchlíci vítějte, nacionalisti táhněte“. Pokračovalo se Dlouhou, Pařížskou a přes Dvořákovo nábřeží až na náměstí Jana Palacha. Po celou dobu pochod neutichl, skandovala se různá antikapitalistická a antifašistická hesla. Zejména ze sloganu „Smrt fašismu“ bylo cítit, že není věnován jen vědomým a nevědomým propagátorům této vražedné ideologie, ale také ne zrovna tolerantním pracíkovým remcalům, kteří by chtěli mít demonstrace proti xenofobii oproštěné od jakéhokoli sociálního podtextu. Zazněla píseň na podporu autonomního sociálního centra Klinika a feministky zahlučely svým: „Copak jsi to za svini, že chceš ženskou v kuchyni?“

Byli jsme nuceni řešit jednoho bolševika, který se vedle pochodu producoval se sovětskou vlajkou. Pro nás coby antiautoritáře bylo nepřijatelné strpět na této akci propagaci jednoho z nejautoritářtějších systémů. Ani výmluvy, že jde po chodníku, a není tedy součástí demonstrace, mu nepomohly, ani bolševické výhrůžky, že jednou se stejně ukáže... Sbal si mávátka a padej!

„Tajní“ si vše a všechny natáčeli a fotili, jako kdyby nevěřili sledovací technice na speciálních policejních dodávkách. Naštěstí se ale policie nesnažila nic vyprovokovat. Klidný průběh akce jí k tomu vlastně ani nedával žádnou větší příležitost.

Na náměstí Jana Palacha zazněly proslovy o daňových rájích, sociální nespravedlnosti, neoliberální ideologii, boji proti rasismu či o radikálním feminismu. Jeden z projevů zazněl také za AF a představila se tu i nová anarchofeministická skupina NemrAFKy. Rozmanitost projevů byla dána mimo jiné tím, že za přispění „transmoderátora“ promluvíli muži, ženy, člověk bez domova či Rom.

Kolem jedné byla akce zakončena a několik aktivistů ještě vyrazilo pozdravit transparenty xenofoby, kteří si ten den dali sraz také v Praze, i když ne v takových počtech, jak si asi představovali. Jiní zas večer zavítali do klubu 007 Strahov na benefiční koncert pro Anarchistický černý kříž.

Letošní pražský anarchistický První máj byl klidný a počasí mu dodávalo až piknikovou atmosféru. Dobrým tahem bylo, že jsme připravili prvomájový bulletin a měli jsme tak co rozdávat účastníkům a kolemjdoucím, i když se podle předpokladu většina kolemjdoucích skládala ze zahraničních turistů. To je vždy problém akcí v centru Prahy navzdory tomu, že se někteří turisté anglicky se zájmem ptali na téma demonstrace.

PRVNÍ MÁJ NA SEVERU ČECH

Severočeská anarchistická federace (SAF) se letos rozhodla uspořádat oslavu Svátku práce v regionu, kde působí, a navázat tak na více

Duchcov

než sto let starou tradici anarchistických Prvních májů, které se zde konaly pod záštitou místních anarchistických organizací, v jejichž řadách se organizovali horníci, textiláci a lidé mnoha dalších profesí.

Od půl desáté začali přicházet první účastníci a účastnice do parku před vlakovým nádražím v Teplíčkách. Na místě bylo možno posnídat pečivo s různými veganskými pomazánkami v rámci skromného anarchistického pikniku. K nahlédnutí bylo distro SAF s časopisy, letáky a nálepkami. K vidění byly černo-rudé prapory a transparent „Anarchismus žije a alternativa existuje“. V půl jedenácté zazněl projev, v kterém členka SAF mimo jiné řekla: „Čelíme novým výzvám a útokům na naše práva. Nehodláme mlčet a věšet hlavy, právě naopak. První máj je pro nás příležitostí, jak na dnešní každodenní starosti většiny společnosti navázat a snažit se zvednout hlavu, získat svoji ztracenou důstojnost a důvěru ve vlastní síly.“

Zanedlouho skupina anarchistů a anarchistek nasedá do autobusu a přemísťuje se do Duchcova. Ten není zvolen pro tento den náhodou, zde se totiž konal první severočeský anarchistický 1. máj vůbec, a to už v roce 1890. Duchcov samotný byl v těch dobách baštou anarchistických horníků a odborářů, kteří zde měli silné základy, a to nejen v Duchcově, ale i v dalších okolních dělnických koloniích. Procházka městem pod vlajícími černo-rudými vlajkami směřovala k místnímu hřbitovu. Cestou proběhla krátká zastávka u pomníku padlých antifašistů, kde je nám jedno jméno přece jen známé – Bohumil Holub, syn známého anarchisty Hynka Holuba.

Na duchcovském hřbitově se účastníci akce shromáždili u hrobů, kde odpočívají anarchisté Hynek Holub s chotí Barborou Holubovou, Alois Šefl, Václav Krampera a Tomeš Kaše. To, že se tito aktivisté někdejšího anarchistického hnutí sešli na jednom místě, je zásluha duchcovského rodáka a historika Pavla Koukala. Následoval úklid kolem hrobů, vytrhání plevelu a položení květin. Bylo milým překvapením zjištění, že jsme nebyli jediní, kdo přinesl květiny na hroby anarchistů, čerstvé tulipány svítily už na dálku. Člen SAF přečetl druhý projev, ve kterém vzpomínal na staré anarchistické časy, a připomněl také represe, kterým naši předchůdci čelili: „Anarchisté byli zatýkáni za distribuci časopisů, jejich schůze, stávky a demonstrace byly rozhořčeny četnictvem a armádou. Mnozí skončili ve vězení. Jejich časopisy byly konfiskovány a cenzurovány, mnohdy vyšly časopisy jen s bílými stránkami. Hornické spolky a odbory byly úředně zakazovány a rozpouštěny. Anarchisté byli za své aktivity a názory zatýkáni, vyhazováni z práce, vyhrožováni mimo region či nuceni emigrovat do zahraničí.“ Načež řečník navázal připomínkou současných represí a stíhaných kamarádů Igora, Petra a Martina.

Poté všichni přešli k jezeru a užívali si slunečného počasí v přírodě. Během pikniku se diskutovalo o různých tématech, vážných i nevážných, a padla shoda zopakovat tuto akci, pokud možno již v hojnějším počtu, i následující rok.

FOTBAL BEZ HRANIC

O víkendu 6. až 8. května proběhl ve Věžničce nedaleko Jihlavy další ročník turnaje Fotbal proti rasismu, a to již devátý v pořadí, s aktuálním podtitulem „Fotbal bez hranic“. K tomu pořadatelé s předstihem poznamenali: „Nyní považujeme pořádání Fotbalu proti rasismu za zásadnější než kdy dříve vzhledem ke vzrůstajícímu nenávistným a xenofobním náladám mezi lidmi - vyhrožování lidem, kteří pomáhají uprchlíkům a uprchlicím, vytváření seznamu vlastizrádců a vlastizrádkyň, zneužívání hájení práv žen k obhajobě islamofobního postoje, přitvrzující represe ve jménu hájení evropských hodnot, neschopnost médií o tom všestranně informovat a jednoduše odmítání pomoci lidem ve velmi těžké životní situaci. S tím nesouhlasíme a nehodláme se s tím smířit.“

Turnaje ve Věžničce jsou vždy kombinací sportu, zábavy, hudby, politiky a dobrého jídla. Nejinak tomu bylo i letos. Přehnaná soutěživost je tu zapovězena stejně jako sexistické, rasistické či homofobní projevy. Politicky osvětový rozměr zastoupila přednáška NESEHNUTÍ o vývozu českých zbraní. Podle prezentovaných informací 53 % z ceny všech vyvezených českých zbraní skončilo v zemích, které lidskoprávní organizace považují za nesvobodné či částečně nesvobodné. Bohatá hudební produkce vyplnila páteční i sobotní večer. O další kulturu se postaral divadelní soubor nesoucí název Dřina a papír s parádní hrou *Gilgamesh*, kterou hraje již léta. I samotný fotbal byl super. Napočítali jsme 22 týmů, které se do turnaje přihlášily. Jeden z nich zčásti tvořili i členové a členky AF. Někteří však coby pomyslný hřeb turnaje vyzdvihl jídlo od Cocina peridea.

Vedlejší aktivitou bylo pořízení solidární fotografie na podporu lublaňského squatu Tovarna Rog. Ten funguje již 10 let v bývalé továrně na kola a v posledních měsících nad ním visí hrozba evikce, o kterou usiluje vedení města.

Věžnička

MLČET NEHODLÁM!

V Den vítězství nad fašismem se v Praze sešla asi tisícovka lidí, aby zdůraznili, že ono vítězství jaksi není platné na věky věků, naopak je potřeba se proti různým formám fašismu a fašizujícím tendencím a diskriminace nadále stavět.

Akci organizovala iniciativa Proti projevům nenávisti a jednalo se o další z řady akcí, na něž chodí lidé různých postojů, které však spojuje odmítnutí předsudečné nenávisti vůči „jiným“. Tuto rozmanitost vyjadřovaly jak stranické vlajky pirátů a zelených, tak rudé vlajky socialistů, symboly antifašistů a antifašistek... K vidění byly ale i vlajky státní, jejichž význam může být dosti dvojnásobný. Doufáme, že vlajka izraelská neměla propagovat apartheidní režim terorizující své palestinské obyvatele, ale odkázat k utrpení Židů nejen v nacistickém Německu před druhou světovou válkou a během ní. Doufáme, že vlajka tibetská neměla propagovat despotický feudální režim, který

Praha

v Tibetu panoval před obsazením Čínou, ale odkazovat k odporu vůči okupaci cizího území, a to kdekoli na světě. Doufáme, že vlajka americká neměla propagovat ekonomickou hegemonii a vojenské intervence za účelem jejího upevňování, ale odkazovat k jedné ze sil, která se podílela na porážce nacismu, poté co se v roce 1942 rozhoupala a zapojila do války. Doufáme, že vlajka Evropské unie neměla propagovat politiku „pevnosti Evropa“ vytvářející se Středozemního moře největší novodobý masový hrob, ale odkazovat k myšlence sjednocení na principech vzájemné solidarity. Doufáme, že vlajka česká neměla propagovat praxi zastrašování uprchlíků, ale odkazovat na společný prostor, jenž je otevřen všem, kdo potřebují pomoc. U syrských vlajek bylo jisté, že nepropagovaly Assadův vražedný režim, o čemž svědčily transparenty odsuzující tohoto diktátora, které je doprovázely. Naštěstí se nenašel nikdo s plackou HateFree na hrudi, kdo by přítomné Syřany přesvědčoval, že „nenávist jim nesluší“.

U mikrofonu se vystříдалo několik řečníků, např. Syřanka Marie Sebai, aktivistka z Iniciativy Hlavák Monika Horáková, pirát Martin Arden, zelený senátor Václav Láška, aktivista Jan Vrobel, Adam Bartoš z iniciativy Zleva proti xenofobii či publicista František Kostlán, od něž zazněla slova na adresu posilujícího policejního státu, který potlačuje antifašistické aktivity. Za kolektiv Kliniky promluvil Ondřej Mazura, který zakončil svou řeč zvoláním „Smrt fašismu v každém z nás“, coby vzkaz tluchubům, kteří odsoudili heslo „Smrt fašismu“, jež jiný zástupce Kliniky pronesl na stejném místě o dva týdny dříve.

Demonstrace pak byla zakončena pochodem žižkovskými ulicemi k vítkovskému památníku za skandování hesel jako „Naši zbraně je solidarity“, „Černí, bílí, spojme síly“ či „Nedej náckům žádnou šanci“.

KLINIKA ZŮSTÁVÁ!

V pátek 20. května večer došlo k vyklizení autonomního sociálního centra policií pod záminkou oznámení o uložení bomby v objektu. Nakonec se ukázalo, že šlo o další neohrabaný pokus, jak se zbavit Kliniky a zadusit myšlenku autonomně fungujícího prostoru. Neformální koalice nepřátel Kliniky, v níž nalezneme jak státní a lokální byrokraty, radní, majitele restaurace, který nevyplácí mzdy zaměstnancům, politickou policii a policejní mládež, tak neoliberaly, fašizující xenofoby a neonacistické chuligány, to zkouší mnoha způsoby.

Páteční dění popsal kolektiv Kliniky následovně: „Během odpoledne přišla některým médiím anonymní zpráva, že na Klinice vybuchne ve 20.00 bomba. Zpráva měla vyvolat pocit, že byla napsaná zhrzeným členem kolektivu Kliniky nebo širšího levicového hnutí. To považujeme za nesmysl. Policie dům evakuovala, přítomní z kolektivu odešli, protože brali oznámení o možném výbuchu vážně. Překvapivé ale je, že v 19.50 byli za pásku vymezující bezpečný prostor kolem Kliniky vpuštěni úředníci ÚZSVM. V tu chvíli jsme pojali podezření, že nahlášená bomba poslouží jako záminka k vyklizení a ukončení činnosti autonomního sociál-

niho centra. Nechtěli jsme se smířit s tím, že by oživení prázdného domu, o který nejvíce nikdo zájem, myšlenky, které v něm rozvíjíme, a komunita, která je s domem spojená, měly takto skončit. Kromě toho vedeme s vlastníkem, tedy s ÚZSVM, civilní soudní spor, do kterého by policie násilím vstupovat neměla. Dlouhodobě usilujeme o pokračování činnosti v domě za výslovných právních podmínek. Ačkoliv žádná bomba nalezena v objektu nebyla, úředníci ÚZSVM nám oznámili, že už se do něj vrátit nemůžeme.“

To však nemohlo lidi, kteří jsou v nejširším slova smyslu součástí Kliniky, zastavit. Popis pokračuje: „Vrátili jsme se. Na místo přijela široká řada podporovatelů a podporovatelek Kliniky a část z nich se rozhodla vrátit do domu, do kterého nám i současný právní stav chodit umožňuje i přesto, že smlouva již vypršela. Policie se snažila dům ubránit, ale energii davu, který Kliniku nechtěl ztratit, nezabránila a po čase vyklidila pozice.“ Kolektiv Kliniky ocenil zapojení všech, kteří přišli vyjádřit podporu: „Jejich přítomnost nám dokazuje, že boj o Kliniku není bojem jednoho osamocené kolektivu, ale širokého spektra lidí a kolektivů.“

Policie na údajné hledání bomby povolala i těžkoooděnce, rozdala pár ran, přesto kolem 22. hodiny vyklidila pozice. Kliniku se podařilo znovu obsadit a autonomie na její půdě pokračuje. Byl sem přesunut program pražské konference „Dny antikapitalismu“ a pokračuje další program centra. Klinika nadále potřebuje větší podporu. Je otázkou, s čím nepřátelům autonomie přijdou příště.

POLICIE ČR: VYPÁČIT A ROZBÍT

Navážeme-li na otázku z předchozího odstavce, uplynulo jen pár dní a světe div se, přišli s tím samým. Za tu dobu se však na další bombu „ohlášenou neznámým anonymem“ pečlivě připravili.

Podle slov některých lidí se v úterý 24. května ještě před údajným ohlášením bomby kolem Kliniky začali pohybovat tajní policisté. To také stálo na začátku „pohotovosti“ uvnitř Kliniky i na straně jejich podporovatelů, kteří reagovali na výzvu, že Klinice pravděpodobně hrozí další násilné vyklizení.

Policie skutečně nakonec „kvůli ohlášené bombě“ dorazila. Jenže kdo čekal pyrotechniku se psy, kteří se u podobných případů běžně vyskytují, byl zklamán. Na místo s velkou parádou dorazilo asi 15 dodávek těžkoooděnců s páčidly a dalšími pomůckami, které jsou typické spíše při pečlivě nacvičovaných zásazích proti „squaterům“ na policejních cvičištích než při vyhledávání výbušnin. Nechyběli ani zmiňovaní tajní a řada policejních kamer, stejně jako monitorovací vůz používaný při policejním dokumentování demonstrací či antony pro nepohodlné osoby. Policie zablokovala okolní ulice, budovu obkličila a vyhodila z ní a jejího okolí, koho mohla. Několik aktivistů a aktivistek se však rozhodlo pro pasivní rezistenci, jedni se uchýlili na střechu budovy a další se připoutali ke dvěma sudům vylitým betonem v kavárně Kliniky.

Praha

Před Klinikou se těžkoooděnci vrhli na jednoho z mluvčích Kliniky, Jakuba Orta, pováleli ho po zemi a nasadili mu pouta. Zvláštního zacházení se dostalo zejména lidem připoutaným k sudům. Těm těsně u hlavy svištěla (zřejmě k hledání bomby připravená) policejní fréza. Aby si aktivisté lépe vychutnali chladnoucí deštivý večer i uvnitř, polévali je policisté vodou. To trvalo skoro čtyři hodiny.

Asi aby se neřeklo, že je policie v budově za jiným než deklarovaným účelem, dali si její příslušníci v době, na kterou byl „nahlášen výbuch“, asi desetiminutovou pauzu a poté zvesela pokračovali v načatém díle, zjevně díky horkosti jednotlivců, u policie tolik rozšířené. Křik promočených aktivistů jejich těžkoooděná srdce rozhodně neobměkčil. Nakonec byli zadrženi. Na sundání lidí ze střechy policie rezignovala, i když si zajistila hasičskou plošinu, s níž u střechy operovala.

Policie tedy zajistila 16 osob, vyměnila zámky, předala budovu do rukou vrcholných úředníků ÚZSVM a stejně jako v pátek odjela. Úředníci pak krátce před jedenáctou večerní oznámili megafonem přítomným lidem, že budova patří jim a jakýkoliv pokus o vniknutí je ilegální.

Lidé podporující dlouhodobě Kliniku budovu ihned opět obsadili. Nalezli zde po řádné policie opravdovou spoušť. I když žádná bomba nevybuchla, trochu to tak vypadalo. Rozházené věci, převrácený nábytek, strhané plakáty, přerývaný kabel od internetu, který vedl ze střechy, do prodlužovaček nalitá voda. Na druhou stranu zůstaly některé pokoje neprohlédnuté - asi že zrovna v nich výbuch bomby z nějakého důvodu nehořel. Kolektiv Kliniky i tento zásah označil za protiprávní z důvodu toho, že o jejich pobytu v budově probíhá občanskoprávní spor, do kterého by neměla policie zasahovat.

Jedna z aktivistek připoutaných k sudu uvedla při popisu situace v budově během zásahu: „Slyšíme jejich kroky a praskání nábytku, který cestou k nám ničí. Seshora ze schodů dokonce letí pár věcí a židle. (...) Místo aby se desítky policistů kolem věnovaly hledání bomby, přinášejí benzinové generátory, rozbíjevačky a páčidla. (...) Celá místnost se rychle plní spaliny z generátoru a prachem z rozbíjeného betonu. Pod dekami se dusíme a výfukové plyny to ještě zhoršují. (...) Možná vám amputujeme omylem ruce, Máme v první řadě chránit vaše životy, až v druhém zdraví. A bez ruky žít můžete... Takové věty, nebo dokonce diskuse o použití taseru si policisté mohli odpuštit. (...) Sbíječka dokonce projede pláštěm kovové trubky, kde máme ruce, a jednoho z nás poraní.“

Klinika následující den vydala prohlášení nazvané „Nechceme konflikt“, kde mimo jiné stojí: „Nestojíme o blokády Jeseníkovy policejními antony, ostré světlo a ohlušující řev pil a sbíječek, který budí i naše sousedy. Chceme v domě nepotřebném pro stát legálně provozovat autonomní sociální centrum s přednáškami, diskusemi, jazykovými kurzy, rodičovským klubem, barem, ubytováním pro potřebné a dalšími aktivitami, které na Klinice již přes rok zdarma, bez bohatých sponzorů, grantů a dotační funguje. (...) Proč neopouštíme budovu? Protože nechceme, aby zájem o toto téma vyšuměl jako v případě vily Milada, která do dnes chátá ve vlastnictví státu. Chceme upoutat pozornost na téma využití prázdných domů. Nechceme být za naše názory v diskusích s autoritami přehlíženi. Chceme držet fyzický prostor, který nám poskytuje zájem o naše aktivity.“

Klinika ustála i tento útok a opět prokázala, že její podpora je dost velká na to, aby během velmi krátké chvíle dorazilo do Jeseníkovy ulice

na 200 jejích sympatizantů a sympatizantek. Kolektiv Kliniky se také vyjádřil, že ho mrzí, že „šikanu policie a úřadů s námi musí prožívat celá ulice“, a pozval sousedy z okolí na společnou večeri na Kliniku.

KLINICKÁ POKUTA

Druhý den po zásahu, ve středu 25. května, byla na 15. hodinu před ústředí ÚZSVM na pražském Rašínově nábřeží svolána protestní akce na podporu Kliniky, aby zazněl jasný hlas, že úřad se o dům nedokáže sám postarat, ale trestá ty, kteří to dělají za něj. Asi 80 aktivistů a aktivistek se během happeningu pokusilo předat šéfe úřadu symbolických 40 tisíc korun. Skutečnou částku, coby pokutu vyplývající ze smlouvy s úřadem, již Klinika zaslala na jeho konto. Platit tisíc korun denně na pokutu není pro neziskový prostor zrovna málo, daří se to ale díky drobným přispěvatelům. Šéfka úřadu se sice dostavila, ale jen aby ukázala médiím fotografie, které pořídila po zásahu policie coby důkaz nepořádku na Klinice. Zapomněla ale už dodat, že nepořádek byl důsledkem „výbušné“ policejní návštěvy.

Téměř 30 demonstrantů s transparentem „Naši zbrani je solidarita“ se sešlo také před brněnským územním pracovištěm ÚZSVM. Jeho ředitelka ze své kanceláře sice nevyšla, ale pěti aktivistům bylo umožněno přijít za ní a předat jí dopis, který pro ni měli připravený.

U BRÁNY VĚZNICE

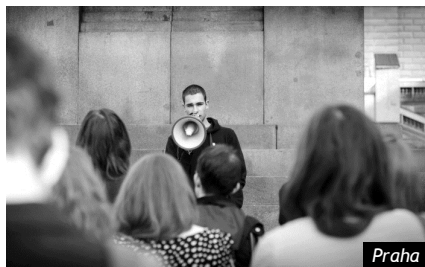
Čtvrtek večer, 26. května. Pomalu se smráká, když se scházíme před pochmurně trčící vazební věznicí na Pankráci. Martin, anarchista a náš kamarád, sedí někde tam za zdí - už třináctý měsíc, jen tak, z vůle státní moci a manipulátorů z „bezpečnostních“ složek. Na narychlo svolanou akci mu přišlo přes zed' vyjádřit svou podporu asi deset lidí.

Přesouváme se co nejbliž k věznicí, aby nás Martin mohl slyšet, a jedna z nás křičí krátký vzkaz do megafonu. Několik náhodných kolemjdoucích se zmateně otáčí, zřejmě v přesvědčení, že megafonem slibujeme brzké pozvání na pivo jím, a ne někomu ve vězení. „Naši zbrani je solidarita!“ Skandujeme několik hesel a po efekt odpalujeme pár petard.

Strážci pořádku nijak nezareagovali, a tak po chvíli v klidu odcházíme, sledováni řadou bezpečnostních kamer na budově Pankráce. Ještě nevíme, že rozhodnutí o propuštění Martina z vazby bude druhý den zrušeno a represivní složky se své pohádky o teroristech jen tak nevzdají...

ZATČENÍ SV. VÁCLAVA

Když se nám donesla informace, že se náš kamarád Martin po zrušení jeho propuštění z vazby rozhodl pro tzv. suchou hladovku, domluvili jsme se večer v pondělí 30. května, že narychlo uspořádáme demonstraci na jeho podporu, a to hned druhý den. Jedním z důvodů bylo také rozhořčení nad naprostou mediální ignorancí něčeho tak naléhavého, jako je život ohrožující hladovka z důvodu nesmyslného věznění politického aktivisty v rámci „vyšetřování“ policií zinscenované kauzy.

Pod sochou sv. Václava na po něm pojmenovaném pražském náměstí se kolem šesté večer začali scházet lidé, kterých se zde nakonec shromáždilo kolem stovky. Než se začalo ve čtvrt na sedm s projevy, mohli lidé u přístavného stolku podepsat petici za Martinovo propuštění z vazby, brát si materiály iniciativy Antifénix či přispět na pokrývání nákladů na obhajobu stíhaných anarchistů a anarchistek. Na důvod akce pak kolemjdoucím odpovídal transparent „Solidaritě s Martinem I.“.

Po krátkém úvodním slově promluvil Ondřej Slačálek. Připomněl zátah z konce loňského dubna a policejní příslib velkého šoku z odhalení teroristické organizace. Ve skutečnosti jsme však byli vystaveni jiným šokům. Ukázalo se, že obvinění stojí na práci policejních agentů provokatérů. Čekalo se, že když celá kauza plave na vodě, něco se stane. Nic se však nestalo a represivní hon pokračuje více než rok vesele dál. Z vazby zatím byli propuštěni údajný „bombostrůjce“ Aleš a údajný „vůdce skupiny“ Petr, avšak Martin, kterému žádné takové senační atributy policie nepřisoudila, hnije dál za mřížemi. Dalším z šoků je, že hladovka nemá pro média žádnou zpravodajskou hodnotu.

Jana z kolektivu Kliniky hned na začátku uvedla, že tento kolektiv za Martinem jednoznačně stojí a že peníze, které obdržel v souvislosti s Cenou Františka Kriegla, věnoval na Anarchistický černý kříž, který se věnuje podpoře stíhaných aktivistů. Dále prohlásila, že anarchismus není terorismus ani zločin, je to kritika státu, a odsoudila nesmyslný hon vedený policií na lidi, které označuje za levicové extremisty. Připomněla potíže s Martinovým veganským stravováním ve věznici a zakončila svou řeč slovy: „Nikdo není svobodný, dokud nejsou svobodní všichni. Smrt mřížím!“

Lidskoprávní aktivista a novinář Markus Pape promluvil o svých zkušenostech ze soudních

siní. Až při soudu s Igorem Ševcovem však poprvé zažil, že se státní zástupkyně i soudkyně shodly, že v případě nejsou vlastně vůbec žádné důkazy... ale i tak je anarchistů odsouzen za zcela bagatelní a navíc velmi absurdní „čin“. Připomněl také zkušenosti z Německa, kde v 60. letech policie infiltrovala studentské hnutí a provokovala k násilnostem. Tajné služby tak roztáčely spirálu násilí. Další vývoj měl dvojí směřování. Jednak radikalizaci, která vedla k pomstě vůči státu ve formě skupiny RAF, a potom zdoluhavější cestu směrem do parlamentu v dresu zelených. „Nevolme cestu násilí. Je třeba jít do politiky a změnit to.“

Poté se megafonem chopila Pavla, Martinova sestra. Přiblížila situaci, v níž se z ní stala podle kádrového posudku ÚOOZ údajná organizátorka anarchistických akcí. Za tímto posudkem stojí konkrétní státní zástupce Pazourek a šéf útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Šlachta. Přitom jedině, co Pavla kdy dělala, byla podpora jejího bratra. Je rozhodnuta podat trestní oznámení na Šlachtu. Za to získala asi nejhlučnější potlesk, po němž následovalo skandování „Naši zbrani je solidarita“.

Krátce promluvil také Igor Ševcov. Martina označil za svého kamaráda, který je vystaven špatným podmínkám - psychickému tlaku a neposkytování veganské stravy. Po něm se ještě ke slovu vrátil Markus Pape, aby přidal svou vzpomínku na Martina, s nímž strávil jistý čas v rodině Natálky, popálené neonacisty. Právě Martin byl jediný, s nímž si byla ochotna v prostředí „cizích“ lidí hrát.

Akce na Václavském náměstí byla zakončena happeningem, který upozorňoval na absurditu policejního tažení proti anarchistům a při němž došlo k demonstrativnímu „zatčení“ sv. Václava a jeho kumpánů, jelikož jsou podezřelí ze styků se zločinci a evidentně nevedou „řádný život“.

Další část protestu pokračovala od osmi hodin večer přímo před pankráckou věznicí, kam přešla dobrá polovina zúčastněných, někteří dokonce pěšky s policejním doprovodem. I na samotném místě byli demonstranti pod bedlivým policejním dohledem a po skončení akce byli někteří perlustrováni.

Hlukovou demonstraci, jejíž zvuk měl za cíl dolehnout až k Martinovým uším, zahájil velmi stručný proslov členky anarchofeministického kolektivu NemrAFKY o pochybném účelu vězeňských zařízení, která rozhodně nedělají lidi

lepšími. Na následné skandování hesla „*Touhu po svobodě represe nezastaví*“ navázalo asi desetiminutové permanentní generování hluku pomocí různých pískátek a troubitek, mlácení do hrnců a pokliček či obvyčejného tleskání a halekání. Další skandování „*Naši zbrani je solidarita*“, „*Martine, jsme s tebou*“ a „*Svobodu politickým vězňům*“ vydatně konkurovalo hluku z nedaleké magistrály. Doufejme, že jsme byli slyšet až do Martinovy cely a naše akce solidarity mu během jeho nedobrovolného pobytu na tomto místě vřila do žil tolik potřebnou naději na svobodu v kruhu rodiny a přátel.

O dva dny později, když se podařil kontakt s Martinem prostřednictvím jeho právníka, jsme se dozvěděli, že plánovanou hladovku zatím nezahájil, jelikož stále čeká na rozhodnutí soudu. Je to pro nás poučení, že podobné věci musíme důkladněji koordinovat, aby nedocházelo k šíření zavádějících informací. Jednali jsme však z obav o Martinovo zdraví a možná i život.

LOVE FOOTBALL HATE RACISM

V sobotu 4. června se konal mezi budovami vysokoškolských kolejí v Praze na Strahově tradiční turnaj v malé kopané, který nese jednoznačný název Love Football Hate Racism. Jeho poselství je důležité zvláště v posledních měsících, kdy jsou na ochozech nejednoho fotbalového klubu k vidění nenávistné projevy na adresu lidí prchajících do Evropy ze svých válkou a bídou zničených zemí.

Již třináctého ročníku této ryze amatérské a přátelské sportovní události se účastnilo asi pětadvacet družstev, která po celý den proháněla fotbalovou míčnou. Jako vždy bylo zajištěno veganské občerstvení, nechyběla distra a samozřejmě ani večerní afterparty ve vedlejší klubovně 007 za účasti několika hudebních skupin. Takže na své si přišli i nesportovci.

RÁMUS PŘED VĚZNICÍ

Řada tzv. hlukových demonstrací i spontánních akcí podobného charakteru na podporu vazebně vězněného Martina Ignačka se rozšířila o další v neděli 5. června navečer na již tradičním místě před vazební věznicí na pražské Pankráci. Účastníci akce si dávali na čas, proto vypukla až s půlhodinovým zpožděním za podpory necelých padesáti lidí, kterým sekundoval nezbytný policejní dozor se sledovacím

MARTIN IGNAČÁK ZAHÁJIL HLADOVKU

Pro prvotních zmatických způsobených tím, že jsme věděli o Martinově rozhodnutí držet v případě prodloužení vazby hladovku, zatímco on s rozhodnutím soudu nebyl seznámen, jsme mohli ve čtvrtek 9. června zveřejnit již potvrzenou informaci, a to přímo Martinovým prohlášením. Právě toho dne přestal přijímat potravu. I když máme obavu o jeho zdraví tváří v tvář bezohledné represivní mašinérii, v jeho rozhodnutí stojíme za ním a nadále může počítat s naším solidárním postojem. Na následujících řádcích si můžete přečíst zmíněné Martinovo prohlášení.

Protestní hladovka je mou svobodnou reakcí na okolnosti, které se týkají postupu policie v kauze Fénix.

Situace je pro mě již nesnesitelná kvůli pomluvě, skrze kterou R. Šlachta demagogicky lhal Vrchnímu soudu. Považuji za nezákonné, že je moje rodina sledována, že jim zasahováno do soukromého života, jsou hodnoceny jejich názory a pocity týkající se kauzy Fénix. Je tím nepřímým vyjádřením, že jakákoliv kritika je impulsem pro sledování kritizujících osob a zaznamenávání detailů o jejich soukromí.

Za protiprávní považuji také jednání, kdy je porušováno soukromí mých přátel a jejich rodin tím, že policie volá do jejich zaměstnání nebo pronajímatelům bytu, kde žijí, a snaží se je tímto nátlakem zstrašit.

To vše je završeno tím, že Vazební věznice Praha-Pankrác vědomě porušuje morální a lidská práva, pokud jde o stravu, kdy mi doposud předkládala pouze jídlo zcela nevyživné a neplnohodnotné, není mi

podávána veganská strava. Strava je mi sice v plné míře zajišťována zvenčí, ale je to pro mou rodinu i přátele velice náročné.

Další věcí je, že moje vazba má charakter vazby nátlakové - nejen co se týče odírání veganské stravy, ale také neustálých „bezpečnostních“ opatření, kvůli nimž probíhají návštěvy obhájce přes plexisklo nebo mříže, dokonce i v den prostudování spisového materiálu. Přitom se měsíc předtím nahlížení do spisů obešlo bez podobných opatření.

Tímto protestem chci vyjádřit své znepokojení a poukázat na to, jak policie nečestně zachází do krajnosti a vědomě jedná nezákonně. Podává falešné účelové a nepravdivé informace, aby mě udržela ve vazbě na základě pouhých domněnek a výmyslů, jak ze strany policejních agentů, tak vyšetřovatelů.

Chci velice zdůraznit, že protestní hladovka není vyústěním hlavního líčení. Chci a budu se hájit v rámci hlavního líčení a účastnit se ho, jak jsem řekl už u Městského soudu v Praze.

Hladovku neukončím, dokud bude tento nesnesitelný stav přetrvávat a dokud nedojde k okamžité nápravě v těchto ohledech:

- ★ Okamžitě stažení lživého záznamu o mé sestře podaného R. Šlachtou.
- ★ Okamžitě zastavení všeho nezákonného a protiprávního sledování, šikanování a zastrasování mé rodiny, mých přátel a jejich rodin.
- ★ Okamžitá náprava stravy ve Vazební věznici Praha-Pankrác.
- ★ Opětovné a nezávislé přezkoumání mého propuštění z vazby za následných přijetí slibů a návrhů z mé strany a za nahrazení vazby jinými opatřeními.

vozem. Po osmé hodině jsme vyrazili na hlučnou procházku kolem zdi vězení k hlavní bráně. Tam propukl parádní hluk a skandování. Někteří rozvinuli transparenty, další vytasili různé nádobí a rámusidla, jiní se spolehli na vlastní hlasivky. Několik vězňů mávajících z oken nám bylo důkazem, že jsme krásně slyšet po celé base (jistě k velikému potěšení vedení).

Na závěr se shromáždění improvizovaným pochodem s transparentem v čele přesunulo zpět na výchozí plácek. Tentokrát se sice nekonal žádná pěvecká vystoupení jako minule, zato jsme chvílemi zněli jako poměrně slušné sehraný samba band. Konec se nesl ve znamení Martinova emotivního dopisu sestře, jehož upřímná slova nám připomněla, že i když má demonstrace příjemnou atmosféru, celková situace vůbec příjemná není a náš kamarád za zdi čelí enormnímu tlaku. „Všem mám vzkázat, že slyší pozdravy, které mu posíláte přes zdi věznic, veškeré skandování a podpora mu moc pomáhá,“ vyjádřila se Martinova sestra Pavla ke své nedávné návštěvě bratra.

SVOBODU PRO MARTINA!

Aktivity na podporu vazebně vězněného Martina Ignáčka pokračují a nabývají různých podob. Sérii hlukových demonstrací před vazební věznicí na Pankráci rozšířila ta z pondělí 13. června. Po sedmé hodině večerní se shromáždila asi desítka Martinových přátel u budovy Krajského ředitelství Policie v Praze, odkud se přesunuli k věznicí, aby zde vyjádřili nesouhlas se šlachtovskými metodami, represemi a Martinovým uvězněním a skandováním a hlučným ho ujistili o tom, že na něj rozhodně nepomináme.

Na Martinovu podporu bylo vydáno několik plakátů, které jsou ke stažení a každý, kdo má zájem, si je může rozmnožit a vylepovat v ulicích či vyvěšovat na různých místech. Na jednom z plakátů od platformy Antifénix mimo jiné stojí: „A kdo jsou vlastně Martinovi vězňové? Jsou to ti samí, kteří chtějí deportovat Igora Ševcova. Jsou to ti samí, kteří chtějí zabít Kliniku. Jsou to ti, kteří nás bijí obušky, zatímco odmítáme xenofobii a rasismus. Jsou to ti, kteří se snaží zadupat do země prostou myšlenku, že jiný svět je možný.“

Veřejné vyjádření solidarity s Martinem probíhá také prostřednictvím vyvěšování transparentů a malování graffiti. Jedno takové s heslem „Free Martin“ se objevilo v Brně nedlouho po instalaci transparentu „Freedom for Martin Ignáček - oběť policejní provokace, konstrukce a lži“. Středočeská skupina Anarchistické federace se připojila vyvěšením transparentu „Svobodu anarchistovi Martinu Ignáčkovi“ na nadjezdu v Nymburku.

Severočeská anarchistická federace (SAF) navíc připravila benefiční pohlednice na Martinovu podporu. Jedna stojí deset korun, z čehož po odečtení nákladů jde osm na nákup věcí, které Martin ve vazbě potřebuje. Dalším zdrojem prostředků na obhajobu anarchistů a anarchistek v kauze Fénix je pořádání benefičních koncertů, které již proběhly hned v několika městech.

Poměrně velký ohlas si získala facebooková výzva SAF, aby lidé podpořili Martina v jeho protestní hladovce zasláním fotovzkazů, které jsou následně Martinovi ve vytištěné podobě pravidelně posílány poštou. Fotky již zaslaly desítky jednotlivců a kolektivů, zejména s jednoduchými vzkazy podpory, ale i s nápisy jako „Křivda na jednom z nás je křivdou na nás všech“, „Naše těla uvěznit můžou, naše myšlenky ne“, „Represe státu svobodnou mysl nezastaví“, „Jsme tam s tebou jako ty tady s námi“ nebo „Pravda a láska zvítězí nad lží a Šlachtou“.

Jelikož však solidarita nezná hranic, přišly solidární vzkazy třeba z ukrajinského Charkova, ruského Irkutsku, z peruánského Limy od Juventud Anarquista, z Rakouska od vídeňského anarchofeministického Riot Tea Clubu, od anarchistů a anarchistek z Íránu, od amerických Heatwave Communist Anarchist Federation, z Austrálie, z Brazílie (např. od Agência de Notícias Anarquistas). V Londýně dokonce skupinka lidí vyvěsila před českou ambasádou transparent „Free Martin“.

O tom, že i taková aktivita má smysl, asi nejlépe svědčí slova Martinovy sestry: „Když ty vzkazy viděl, jako by dostal koňskou dávku energie.“

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této Existenci) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse: Výroba DIY zubní pasty (1. 4., Praha); Lightroom workshop (2. 4., Košice); Ende Gelände - informační setkání (4. 4., Praha; 8. 4., Brno; 13. 4., Ostrava); Brazílie - Stop vojenské diktatury v současné společnosti (5. 4., Praha); Antisemitismus (6. 4., Košice); Každá klinika potřebuje svoji alternativu? Sociologický pohled na čínskou medicínu v Česku (7. 4., Praha); Aktivismus na Ostravsku (9. 4., Praha); Arduino workshop (9. 4., 10. 5., 19. 6., Košice); workshop mramorování papíru na Klinice (11. 4., Praha); workshop Sushi (11. 4., Praha); Po stopách prvních feministek: Dějiny českého a československého ženského hnutí (12. 4., Praha); Kazachstán: ochrana přírody a aktivismus v zemi nomádů, stepí a ropných vrtů (13. 4., Praha); Jungovská typologie osobnosti (13. 4., Praha); Ako sa dostať do Palestiny? (17. 4., Košice); Klimatické hnutí po Paříži (18. 4., Praha); O jihovýchodní Asii (19. 4., Praha); Nový Jiný: Ideologický obraz uprchlíků v současném Slovinsku (19. 4., Praha); Kreativní setkání potravinového družstva Ziskoff (20. 4., Praha); Arménie ve dnech 100. výročí - slovem i obrazem (21. 4., Praha); Šest týdnů stávky ve slovenském školství (23. 4., Praha); Zmizelí - 40 let od vojenského puče v Argentině (24. 4., Praha); Workshop animace (25. 4., Praha); Prasečák v místě genocidy - nekončící příběh z Let u Písku (25. 4., Praha); Čeká nás klimatic-

ký chaos? (25. 4., Olomouc); Potřebujeme profesionalizaci sociální práce? (27. 4., Praha); Workshop na výrobu transparentů (30. 4., Praha); České představy mužství: Maskulinita jako politický a politika jako maskulinní problém (3. 5., Praha); Brazílie - gerilou proti vojenské juntě (3. 5., Praha); Sociální hnutí, municipalismus a komunální politika v současném Španělsku (5. 5., Praha); Adopce: Konkurz na rodiče (5. 5., Praha); Přítomní nepřítomní - palestínští občané Izraele (5. 5., Praha); The-remin workshop (7. 5., Košice); Učíme pevnost Evropa historii: Infovečer k No Border kempu 2016 (9. 5., Praha); Kurz první pomoci (9. 5., Praha); Workshop transparentů na blokádu uhelného lomu (10. 5., Praha); Počítačová gramotnost - úvodní kurz (16. 5., Praha); Tvůrčí proces - jako živý program v nás (16. a 23. 5., Praha); POLISK: Co je pro vás politika? (16. 5., Praha); Zvládají v Německu uprchlickou krizi? (18. 5., Praha); Veganství a politika: Souvislost mezi různými formami útlaků (19. 5., Praha); Wilhelm Reich - život a dílo (20. 5., Praha); 3D print meeting (23. 5., 6. 6., 13. 6., Košice); Asociace bulharských vězňů: hlas pro bulharské marginalizované (25. 5., Praha); Historie přítomnosti: Kino morálního neklidu (30. 5., Praha); Když feminismus naráží na trh aneb co s péčí? (31. 5., Praha); Jeroným Pražský, antisystémový myslitel? (1. 6., Praha); Ženy hrdinky, cyklus křestství a feminismus (1. 6., Praha); Musí se Česká pošta podvolovat diktátu trhu? (4. 6., Praha); Artefaktická výtvarná dílna (10. 6., Praha); Literatura potřebuje Kliniku vol. 2 (12. 6., Praha); Úvod do kompostování (14. 6., Praha); Devítidenní stávka v továrně IGW v Brně (14. 6., Praha); Kapitalismus proti klimatu (15. 6., Liberec); Wilhelm Reich - život a dílo (16. 6., Praha); Riots, Violence and Representations: Athens (17. 6., Praha); Dopisovačka s politickými vězni (23. 6., Praha); Jak (ne)funguje kultura (23. 6., Praha); Po stopách košických cyklotrás (24. 6., Košice).

Benefiční akce (koncerty, večery, bazar...): 2. 4. pro Severočeskou anarchistickou federaci (Teplice); 2. 4. na Fotbal proti rasismu (Brno); 3. 4. sbírka knih pro FNB (Plzeň); 14. 4. pro Kuchařky bez domova (Praha); 18. 4. pro Antifénix (Brno); 23. 4. pro Food not Bombs (Plzeň); 23. 4. pro Kliniku (Praha); 27. 4. pro Antifénix (Praha); 5. 5. pro Kliniku (Praha); 21. 5. pro Anarchistický černý kříž (Liberec); 28. 5. pro Food not Bombs (Prostějov); 28. 5. pro Antifénix (Děčín); 31. 5. pro MamaTata (Praha); 3. 6. pro Otevři oči (Praha); 8. 6. pro slovenský squat ROZ (Praha); 11. 6. na dětskou chirurgii v Motole (Praha); 13. 6. pro Kliniku (Praha); 17. 6. pro Food not Bombs (Praha); 17. 6. pro Antifénix (Liberec).

Promítací večery: Praha (24x), Košice (3x), Ústí nad Labem (2x), Hradec Králové (2x), Teplice (1x), Plzeň (1x), Pardubice (1x).

Ostatní akce: Pravidelné či příležitostné rozdávání jídla potřebným kolektivem anarchistické iniciativy FNB v Praze, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Vysokém Mýtě, Českých Budějovicích, Ostravě, Olomouci, České Lípě, Brně, Košicích a dalších městech. Bezpečnější zóna v Praze a Free bazar v Košicích. Společné veganské večery a další program v infocentru Salé. Různé kulturní, komunitní a osvětové akce konané v prostorách Autonomního sociálního centra Kliniky, včetně pravidelných jazykových kurzů. Akce různého zaměření v prachatické Kralovce vile nebo košickém centru Klub. Pravidelné cyklistické akce Critical Mass v Košicích. Mnohé veganské akce, např. brněnské Veganské hody, pražská demonstrace Veggie parade 2016 či Lidová kuchyně na Klinice.

IGORA NEDÁME!

Demonstrace na podporu anarchisty odsouzeného k vyhoštění z ČR

IHNEJ POTÉ, CO BYL 27. DUBNA ODSOUZEN NÁŠ KAMARÁD IGOR K VYHOŠTĚNÍ NA DVA ROKY, ZVEDLA SE MEZI SVOBODOMYSLNÝMI LIDMI VLNA NEVOLE PROTI SKUTEČNOSTI, ŽE JEHO „ZLOČINEM“ MĚLO BÝT NATÁČENÍ TOHO, JAK NĚKDO JINÝ SPREJUJE NA ZEĎ, A PROTI TOMU, ŽE SOUDKYNĚ NEZOHLEDNILA NESMYSLNÉ TŘÍMĚSÍČNÍ ZADRŽOVÁNÍ VE VAZBĚ A JAKO PŘÍTĚŽ MU PŘÍŘKLA ABSENCI SOCIÁLNÍCH VAZEB A VEDENÍ NEŘÁDNÉHO ŽIVOTA, JELIKOŽ JE VEGAN, MÁ TETOVNÍ A ÚČASTNÍ SE DEMONSTRACÍ.

Igor se proti nepravomocnému rozsudku odvolal, na Facebooku začali lidé přidávat své fotografie s hesly na jeho podporu a jeho přátelé a akademičtí kolegové svolali na úterý 3. května protestní demonstraci před ministerstvo vnitra, které řídí a kryje policii, jejíž nejpřednější starostí je výroba kladiva na anarchistické čarodějnice.

I když se jednalo o všední den, přišlo od půl šesté odpoledne Igora podpořit před „kachličkárnu“ víc než 150 lidí, zejména anarchistů a anarchistek, ale i lidskoprávních či ekologických aktivistů, studentů a učitelů antropologie a mnohých dalších. Na první pohled zaujalo velké množství ručně dělaných piketů, velmi často se vysmívajících soudnímu nesmyslu ohledně výkladu řádného života. Četli jsme např. „Stop deportacím“, „AnarchoCommunists Are Beautiful“, „Anarchismus není zločin“, „Ministerstvo obrany varuje: Pokud nevedeš řádný život, přijdeme si pro tebe“, „Jsem Igorova vazba“, „Za natáčení videa do Putinova lágru“, „Achjo“, „Nežiju řádný život. Vyhostíte mě?“, „Kritizují systém - nežijí řádný život“, „Možná že všichni fizlové nejsou svině, ale od té doby, co žiju, se tak většina z nich chová“, „Ráda bych si to natočila, ale bojím se, že mě vyhostíte“, „Víte, kolik je potřeba anarchistů k atentátu na ministra obrany? Žádný...“, „Neberte nám Igora - etnologové“.

Na akci vystoupilo se svým vyjádřením hned několik hostů, kteří dostali široký prostor po úvodním slovu moderátorky, která vedle nesouhlasu s odsouzením Igora prohlásila, že anarchistické postoje by neměly být přitěžující okolností, jelikož jinak se přibližujeme praxi autoritářských států. Postavila se proti postupu úřadů, které odsuzují cizince často za naprosto banality a důvodem pro jejich vyhošťování je údajná neexistence rodinných vazeb.

Jako první host promluvil Petr Uhl, jenž přiznal, že je na anarchistické demonstraci podruhé v životě, poprvé to prý bylo v roce '69 ve Francii. Podle něj celou kauzu pohnojila především policie, která ji vytvořila, a následně státní zástupkyně, která něco takového vůbec převzala. Obvinění z pomoci při sprejování je naprosto absurdní. Navíc, všichni, kteří tento den na akci dorazili, jsou důkazem, že tu Igor má silné vazby. Poté Uhl vyjádřil svou důvěru v rozumnost odvolacího soudu.

Po skandování „Igora nedáme“ si vzal slovo další bývalý signatář Charty 77 a přední postava spolku Šalamoun, John Bok. Prohlásil, že policie tentokrát šlápla do lejna a že dochází k akcentaci posunu k totalitnímu státu, čehož zářným příkladem je ministr vnitra Chovanec. Represivní složky z nás dělají poslušné ovce. Místo toho by naše země měla Igorovi garantovat, že tu může projevat svobodu vůli.

Poté se u mikrofónu vystřídali tři antropologové. Vedoucí ústavu etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na začátek řekl, že jejich katedra je další Igorova vazba a že není pravda policejní tvrzení, že by Igor v ČR studoval jen na oko, naopak „je to až nudně řádný student“. Putinovi poděkoval, že nám sem Igora poslal, a vyslovil naději, že pošle třeba ještě několik tisíc takových. Několik slov řekl další vyučující z ústavu Karel Šima a na něj navázal Tomáš Hirt z katedry antropologie Filozofické fakulty ZČU. Ten je přesvědčen, že pro antropology je povinností v podobných případech pozvednout hlas a na západ od nás je to poměrně běžná věc. Akademické prostředí bylo při proslově zastupováno i studenty, za ně promluvil Jirka Feryna ze Studentské rady FF UK. Igora vnímá jako svého kolegu, který navíc aktivně rozvíjí hodnoty, jež by nám měly být vlastní. Kvitoval pozitivní reakce z akademického prostředí, i když nejvyšší funkcionáři strčili hlavu do písku. Kritiku podle něj nelze zakázat.

Jirka na místě ještě chvíli setrval, a to když společně s Filipem Schneiderem z Mladých zelených zazpívali na nápěv známého songu *Pověste ho vešš text o Igorovi*. Mezi přítomnými byl mezitím rozzádn, takže se každý mohl připojit, což také většina učinila. „Vyžeňte ho, že byl jinej / A že věřil v jinej lepší svět / že když bezpráví se dělo / odmítal jen přihlížet.“ Společný zpěv rozhodně přidal na již tak dobré atmosféru.

Poté byl přečten projev Dagmar Magincové, která se mj. zabývá zprostředkováváním informací o represích proti antiautoritářům v Rusku, ale akce se nemohla zúčastnit. Vedle popisu tamní represivní reality zaznělo: „*Authority, které vedly soudní proces s Igorem Ševcovem, se přes veškerou předsudečnost v jednom bodě projeví osvědčené - když odmítly Igorovi udělit trest obecně prospěšných prací. Aspoň v tomhle jediném případě pochopily, že Igor jako anarchista dělá obecně prospěšnou práci vlastně pořád - jako anarchista totiž dělá všechno pro to, aby lidé mohli žít důstojně a svobodně.*“

Po skandování „No borders! No nations! Stop deportations!“ promluvil členka pražského kolektivu Food not Bombs. Připomněla, že se Igor zapojoval do aktivit této celosvětové plat-

formy v Rusku i zde, vždy je ochotný pomoci, je vegan a skutečný kamarád. „*Jestli je toto neřádný život, pak víc takových neřádů.*“

Proslovu Jany Němcové z kolektivu Kliniky předcházelo ohlášující skandování „*Naši zbrani je solidarita*“. Ta prohlásila, že Klinika je další Igorova sociální vazba a že represivní složky útočí na lidi odsuzující projevy nenávisti. Odmítla chápání anarchismu jen jako protipólu radikální pravice a na Igorovu adresu dodala, že se tu podílí na vytváření společnosti na základech solidarity a sociální spravedlnosti.

Asi nejemotivnější proslov měl Igorův kamarád. Kritizoval autority za to, že si nedokážou představit jiné sociální vztahy, než je rodina. My ale vytváříme a hledáme vztahy bez vnějších institucí. Velmi trefně poznamenal, že je mu naprosto jedno, jaké má Igor studijní výsledky a zda pracuje nebo je nezaměstnaný, naše solidarita by totiž měla být bezpodmínečná. Žijeme ve světě, který je založen na vyloučení, proto bychom měli bojovat za svět, kde nebude moci být nikdo vyloučen a každý bude vytvářet silné sociální vazby.

Jako poslední řečník promluvil sám Igor. Bylo velmi sympatické, že nemluvil o sobě, ale zaměřil se na přiblížení osudů několika v Rusku pronásledovaných anarchistů, např. Alexeje Sutugy, Ilji Romanova či Dmitrije Bučenkova. Už v Rusku pochopil, že stát je organizovaný zločin a policie gang, který na tom vydělává. Uprostřed své řeči nezapomněl „pozdravit“ tajné fyzly s kamerami, kteří bedlivě natáčeli a fotili účastníky akce. Nakonec citoval neonacisty zavražděného advokáta Markelova: „*Jenom my sami si můžeme pomoci.*“

Po dalším skandování byla akce ukončena. Kdo chtěl, mohl přispět do připravené kasičky libovolnou částkou na uhrazení nákladů spojených jak s obhajobou Igora, tak dalších stíhaných anarchistů v rámci operace Fénix. K dispozici byly také tiskové materiály a trička od Anarchistického černého kříže. Tajní nelenili, a aby potvrdili všechno, co bylo řečeno - došli si o několik chvil později na zastávku pro jednání z řečníků, aby ho mohli perlustrovat.

Tento den měl Igor narozeniny, lepší narozeninovou párty si přát nemohl. Takovými sociálními vazbami se nemůže pochlubit nikdo z řetězu těch, kteří stáli za jeho obviněním a odsouzením k vyhoštění.

ANARCHISTICKÝ KNIŽNÍ FESTIVAL

Knihy / časopisy / diskuse / workshopy / veganské občerstvení / zábava

V PRAZE SE V SOBOTU 14. KVĚTNA KONAL ČTVRTÝ ROČNÍK ANARCHISTICKÉHO KNIŽNÍHO FESTIVALU.

STEJNĚ JAKO V MINULÉM ROCE HO HOSTILO AUTONOMNÍ SOCIÁLNÍ CENTRUM KLINIKA. I KDYŽ MÍSTO TŘÍDENNÍ AKCE ŠLO TENTOKRÁT POUZE O JEDNODENNÍ, NIJAK JÍ TO NEUBRALO NA VÝZNAMU A KVALITĚ.

V pozdním dopoledni otevřela Klinika svou bránu a začali přicházet první nedočkaví návštěvníci, kteří mohli podle vlastního uvážení přispět libovolnou částkou na pokrytí nákladů festivalu. Počasí vyšlo dobře, takže hlavní část bookfairu, tedy stánky jednotlivých aktivistických skupin, vydavatelů a distribucí, probíhala na zahradě Kliniky. Tady byl také celý den nejčilejší ruch. K dostání tu totiž nebyla jen potrava duševní - k dispozici byl bar s nápoji za dobrovolný příspěvek a Černá kuchyně, po jejichž veganských pochoutkách se nedalo než spokojeně olíznout. Pobíhal tu i nemalý počet dětí, které mohly blbnout na pískovišti nebo společně kreslit nebo si vymýšlet vlastní hry bez zasahování dospělých. Ti si zas mohli „hrát“ při workshopu výroby feministických šablon, který zorganizovaly NemrAFKY. Venkovní prostor Kliniky hostil také pódium pro hudební workshop „Songs of Resistance“ a pásmo autorských čtení. Zazněly zde četné úryvky z knih *Skryté poklady*, *Poslední Leninův polibek* a *Exodus*.

Dvě dlouhé řady stolů se prohýbaly pod převážně politickými tiskovinami. Své stánky tady měly Antifašistická akce (starší publikace, ale především trička a další doplňky), Salé (výběr z žižkovského infoshopu), KRISA (zahraniční materiály o radikální sociální práci), JakoDoma (praktické manuály a feministická trička), londýnští Active distribution (spousta knih v angličtině), CrimethInc., ABC (především materiály o policejním tažení proti anarchistům, ale i desky s adresami politických vězňů po celém světě s komentáři o jejich kauzách), Broken Books (olomoucké nakladatelství s novými i staršími tituly), videňští Bahoe Books (knihy a brožury v němčině), Pravěk (halda undergroundové literární tvorby), *Plav* (časopis pro světovou literaturu), Iniciativa Ne rasismul (nové číslo časopisu *Moment*, tematická trička a tašky), Kolektivně proti kapitálu (staré materiály a nové vydání *Třídni knihy*). Vedle dalších tu samozřejmě nechybělo ani Nakladatelství AF, které zde vedle kvanta jiných publikací

nabízelo novinky jak ze své dílny (knihy *Dějiny anarchosyndikalismu*), tak i ty, k nimž jsme něčím přispěli (knihy *Exodus* a *Rinaldova cesta*).

„Přednáškový sál“ Kliniky byl dalším důležitým dějištěm festivalu. Krátce po poledni tu byl zahájen program interaktivním představením *Ženy na cestě*. Jednu jeho část tvořil nástěnný komiks a druhou samotné představení, v němž prostřednictvím moderování několik žen společně s publikem vytvořilo příběh ženy, která se setkává s fyzickým, psychickým, institucionálním a ekonomickým násilím. Hraná část pak byla završena představením skutečné protagonistky tohoto příběhu, která následně odpovídala na otázky z publika ohledně svého osudu a zkušeností např. s přístupem policie či azylovými domy. Představení bylo součástí kampaně ostravské Akční skupiny s lidmi bez domova.

Další byla na programu prezentace KPK o loňské stávce v brněnské továrně IGW. Šlo o představení důkladné práce, kterou si kolektiv KPK dal s analýzou stávky, zejména podmínek ve fabrice a povahy výroby, které měly rozhodující vliv na její úspěch. Své závěry shrnul také o něco podrobněji ve svém bulletinu *Třídni knihy*. Stávka byla důležitá jak účastí dělníků, tak vytrvalostí a jednotou, stejně jako aktivitou a délkou. Pokud někdo chce pochopit dynamiku bojů na pracovišti, měl by si tento konkrétní materiál přečíst. Nutí totiž k úvaze o stávce v souvislostech, které zpravidla nevidíme a ke škodě samotných stávkujících je někdy nevidí ani oni sami. Ponaučením přednášky bylo tak i varování před myšlenkovými zkratkami, které říkají, že když to šlo tady, půjde to i jinde.

Po třetí hodině se do sálu nahrnuli zájemci o typografii a vůbec vydávání různých publikací. I když bylo setkání avizováno jako panelová diskuse, šlo spíš o volnější besedu, do které mohl vstoupit každý, zejména při zahajovacím kolečku, kde se mluvilo o vlastních publikačních aktivitách či motivacích. Zazněly vzpomínky na anarchistické tiskoviny v 90. letech i komentáře ohledně jejich proměn do dnešních dnů. V diskusi jsme se dotkli otázky kolektivity při publikační tvorbě a na to navazujícího návrhu na budování technického zázemí, které by sloužilo ku prospěchu celého hnutí. Došlo na kritiku některých publikací, ušetřena nebyla ani revue *Existence*. Padla shoda, že sice obsahově roste, ale po grafické stránce dlouhodobě stagnuje. A jak tento stav, a nejde jen o *Existenci*,

změnit k lepšímu? Částečně to závisí na schopnosti hnutí komunikovat takovým způsobem, aby docházelo k efektivnímu předávání zkušeností a navazování spolupráce anarchistických vydavatelů a typografů. Ukázalo se, že knižní festival je vynikající platformou pro hledání společných cest.

Program bookfairu pokračoval přednáškou Anarchistického černého kříže o represivním tažení proti anarchistům. Kromě shrnutí kauzy a současné situace obžalovaných informovala také o aktuálních represích u nás (jako jsou nezákonné prohlídky bytů) nebo obecně o mechanismech policejních provokací, infiltrací atd. Během diskuse zaznělo z publika několik příkladů, které poukázaly na podobnost praktik StB a polistopadové policie.

Následovala diskuse s Ondrou Slačálkem a Bobem Kuříkem na téma národa z anarchistických perspektiv. Debata se odehrála v „amfiteátru“ na zahradě Kliniky a zúčastnilo se jí poměrně hodně lidí. Ke dvojici přednášejících se připojil ještě Arnošt Novák. Tématem byla možnost anarchistického hnutí pracovat s termínem národ. Zatímco Bob Kuřík se ve svém úvodu k diskusi vůči národu vymezil s tím, že bychom se měli organizovat na jiných než nacionálních základech, Ondřej Slačálek argumentoval, že je intelektuálně pohodlné koncept národa úplně odhodit. Kategorie češství zde jednak objektivně existuje (ačkoliv ji nemusí nutně mít jen člověk, který z ČR pochází, ale například také ti, kteří sem imigrovali a cítí se zde doma), za druhé může být důsledný antinacionalismus paternalistický. To ilustroval rozpaky anarchistů na demonstraci, kam si Romové přinesli českou vlajku. Uchopit a zpracovávat češství nám podle Ondřeje Slačálka umožňuje naplnit jej pozitivním významem (například pomoc uprchlíkům v rámci Czech Teamu) a vypořádat se s temnými kapitolami našich dějin (třeba s účastí Čechů na romském holocaustu). V diskusi potom zazněly dotazy například na to, jak odpovědět na instrumentalizaci národa autoritářskými politiky a zda Konvička a spol. představují skutečné nebezpečí. (Vzhledem k tomu, že dané téma je nepoměrně složitější a snažilo se s ním vyrovnat už tolik generací anarchistů, doufáme, že se tato debata přenesla například na stránky *Existence*.)

Anarchistický knižní veletrh byl zakončen akustickým vystoupením hned několika interpretů. A na závěr nelze než konstatovat, že i letošní ročník se vyvedl.

Praha

téma Existence:

Stop TTIP

ZA HLAVNÍ TÉMA TOHOTO ČÍSLA ANARCHISTICKÉ REVUE EXISTENCE JSME ZVOLILI KRITIKU DOHODY, KTERÁ NESE V ČESKÉM PŘEKLADE NÁZEV TRANSATLANTICKÉ OBCHODNÍ A INVESTIČNÍ PARTNERSTVÍ, ALE MNOHEM ZNÁMĚJŠÍ JE POD SVOU PŮVODNÍ ZKRATKOU TTIP. TUTO DOHODU POVAŽUJEME ZA JEDNO Z NEJVĚTŠÍCH OHROŽENÍ UŽ TAK OKLEŠOVANÝCH PRÁV A SVOBOD.

Nejde ale jen o klasickou anarchistickou kritiku kapitalistického řádu a jeho dílčích projevů, za něž můžeme TTIP sméle označit. Kritiku chystané dohody mezi USA a EU je celá řada. Vedle anarchistů k nim lze řadit i některé politické strany a aktivistické skupiny, stejně jako odboráře, environmentalisty či lidskoprávní aktivisty nebo střední a drobné podnikatele, propagátory lokálních ekonomik... tedy obyčejné lidi, kteří se snaží rámcově analyzovat možné dopady, stejně jako některé poslance Evropského parlamentu či experty z oblasti ekonomie, chemie či zemědělství.

Co je TTIP?

Pokud chceme jasně zodpovědět, co přesně zahrnuje TTIP, narazíme hned v prvním kroku. Jedna z nejprůzračnějších věcí, které tuto dohodu charakterizují, je její netransparentnost. Mandát Evropské komise k TTIP byl zveřejněn až tři měsíce po začátku vyjednávání a vznikající text dohody provází nebyvalá a až absurdní míra utajení. Navíc se uvádí, že přes 93 procent přípravných setkání k TTIP proběhlo se zástupci velkého byznysu. Už to, že by tato smlouva měla ovlivňovat 820 milionů obyvatel, nutí člověka, aby se měl na pozor, a tajnosti v něm vyvolávají jediné nedůvěru. Samozřejmě pouze v tom případě, že není novodobým věřícím, tedy člověkem, který bezmezně věří v dogmata neoliberálního ekonomismu a jejich zvěstovatelům. Ti totiž, aniž by měli sebemenší snahu vnést do chystaného textu úmluvy alespoň trochu světla, nepřestávají omílat plané sliby o jejím přínosu pro každého.

Z uniklých informací ale není tak těžké rekonstruovat obraz podoby TTIP, stejně jako bodů, jichž je třeba se oprávněně obávat. Vedle zmiňované neprůhlednosti a skrývání před zraky těch, na něž dohoda nejvíce dopadne, jde o posílení nadvlády zájmů korporací; o ohrožení kvality života především v oblasti jídla, kosmetiky, ochrany spotřebitele a životního prostředí; o ztráty pracovních míst či negativní vliv na minimální mzdu, mateřskou dovolenou atd.; o hrozby arbitráží, které dávají korporacím rozsáhlé možnosti žalovat státy za jejich rozhodnutí; či o převod politické moci na korporace (nadnárodní byznys bude mít moc nejen lobbovat za nižší standardy, ale také je spoluvytvářet). Ke kritice TTIP a jejích falešných příslibů je možné připočíst špatnou zkušenost s podobnými úmluvami, jako třeba dohodu NAFTA z roku 1994 mezi Mexikem, Spojenými státy a Kanadou.

Důsledky arbitrážních klauzulí mohou být dalekosáhlé, jak uvádí např. Nad'a Johanisová: „Mohou např. bránit vládám implementovat politiky ve veřejném zájmu. Mohou znemožnit odmítnutí ekologicky kontroverzních projektů. Mohou také zabránit novým vládám měnit liberální politiky vlád předchozích - třeba zvrátit privatizaci zdravotnictví - prostě proto, že se bojí žaloby ze strany firem.“

DALŠÍ NEOLIBERÁLNÍ ÚTOK

Ohledně TTIP a její kritiky jsme se toho z českých mainstreamových médií zatím příliš nedozvěděli. Johanisová to komentuje: „Důvod, proč se středoproudá média tématem „největší smlouvy o volném obchodu na světě“ (...) povětšinou kriticky nezabývají, je určité i v tom, že většina politiků, novinářů, mnoho ekonomů a velká část veřejnosti ještě stále věří na tzv. svatou trojici neoklasické ekonomie, tedy na ekonomický růst, volný obchod a všeobecnou rovnováhu všech trhů. Transatlantická dohoda se v rámci tohoto diskursu pro veřejnost prezentuje jako akce, která povede k ekonomickému růstu, vyššímu příjmu domácností a zaměstnanosti.“ Jenže už i někteří nejvýzvanější apologeti ukazují, že tato vira je podobná té, která hlásá, že přijde mesiáš a sejme z nás hříchy.

Nedávno tři hlavní analytici Mezinárodního měnového fondu (MMF) přiznali, že neoliberální politika jen zvýšila nerovnost a ohrozila trvalý rozvoj. Ideologové v MMF se totiž dosud vždy zaštiťovali tvrzením, že neprosazují žádnou ideologii, ale jen to, co „prostě funguje“. Jenže ono to nefunguje. Upozorňovali jsme na to během protestů proti summitu MMF v Praze v roce 2000 a jejich ekonomové nám po 16 letech dávají za pravdu. Cílem MMF nebylo de facto nic menšího než zprivatizovat svět, a první na řadě byly tzv. rozvojové země. Díky doporučením fondu v nich

mizela práva zaměstnanců a bariéry mezinárodního obchodu, vypařila se ochrana spotřebitelů, farmářů i malých a středních podniků a po nich zmizela i omezení finančních spekulací a zbyvajících stabilizačních prvků jednotlivých ekonomik. Zprivatizovaly se strategické podniky, síťová odvětví a základní veřejné služby jako zdravotní péče, vzdělání či důchody.

Plošným útokem světových ekonomických elit na zbytek obyvatel planety měla být před téměř dvaceti lety Multilaterální dohoda o investicích. Tu se naštěstí podařilo pohřbit, a to i díky mnohatisícovým protestům během různých setkání architektů globálního kapitalistického pořádku. Korporace se však nikdy nevzdaly, zkouší své zájmy prosadit jinými cestami a vždy pokud možno v tajnosti. Plebejci o jejich krocích nemusí nic vědět, natož aby tušili, kdo ve skutečnosti „může za jejich posraný životy“. A pokud chtějí ventilovat svou frustraci, můžou si vybrat z celé palety zástupných terčů - rasových a etnických menšin, imigrantů, nezaměstnaných apod.

NIC NEŽ TŘÍDNÍ VÁLKA

TTIP reprezentuje pouze zájmy těch nahoře. Jestli někdo argumentuje přínosem pro lidi, pak je zaslepenec, lhář, nebo PR agent, což není zas takový rozdíl. TTIP je jen další kapitolou v příběhu ekonomické globalizace. A ekonomická globalizace není nic jiného než nerovná třídní válka na planetární úrovni, která má zajistit nadnárodním korporacím a globalizovanému kapitálu obecně co nejvíce výhod pro vytváření zisků a upevňování ekonomické a s tím ruku v ruce jsoucí politické moci.

Stačí už například odpověď poslance Evropského parlamentu Pavla Poce v rozhovoru pro A2larm, který popisuje svou návštěvu ve Spojených státech: „I zarytí příznivci té obchodní dohody po absolvování té mise značně otočili. Protože jsme tu realitu všichni dostali naplno, bez rukaviček. Jednali jsme jak s neziskovkami, tak s administrativou. Zajímavé bylo, co nám řekli lidé z neziskovek a spotřebitelské platformy: že, bohužel, tady u nich už demokracie skončila. S nimi se nikdo nebaví, nemají k vyjednávání vůbec žádný přístup. Spotřebitelská veřejnost tím pádem také ne a vlada ve chvíli, kdy něco chce, nasadí PR mechanismy, a celkem pohodlně stačí na to, aby se veřejné mínění obrátilo tam, kam chce byznys. (...) Dvě věci jsme ve Washingtonu slyšeli úplně od každého, od kongresmanů až po konkrétní úřady. Za prvé: „Chceme, abyste urychlili a zjednodušili procesy povolování GMO.“ A za druhé: „Chceme, abyste od nás kupovali zkapalněný břidličný plyn.““

Je evidentní, že požadavek na přepracování TTIP ve prospěch obyvatel USA a EU by nemohl projít. Pokud by totiž úmluva naopak prosazovala zájmy pracujících, spotřebitelů a přírody, samotní její iniciátoři, tedy korporace a politici pracující v jejich vleku, by ji přestali prosazovat.

ODPOR ŽIJE

Přijetí TTIP by znamenalo nemalou erozi (v negativním smyslu) systému buržoazní demokracie, který se už tak ze své podstaty pohybuje v manti-nelech, jež mu kapitál vymezil, a nedávny příklad Řecka a osud tamní vládní strany SYRIZA je jen důkazem platnosti starého anarchistického hesla „Kdyby mohly volby něco změnit, dávno by je zakázali“. Nemělo by nám ale jít o pouhé zachování iluze demokracie, která se konstituovala na pozadí vzniku moderních kapitalistických států. Států, které jsou globalizovanému kapitálu dobré už jen jako nástroj pacifikace neprivilegovaných, zajištění lidských zdrojů a potřebné infrastruktury pro pohyb kapitálu. A v neposlední řadě jako někdo, kdo zapaľuje trhliny na kapitalistickém kabátě, jak tomu bylo při záchrane bank po krizi v roce 2008, kdy po celém světě převedly státy na účty bank 20 bilionů dolarů.

Naši kritiku TTIP a ekonomické globalizace musíme vést proti tendencím vedoucím k projevům tupého antiamerikanismu či nacionalismu. Nemáme nic společného s odpůrci TTIP, kteří vzhlížejí k Putinově říši, ani s těmi, kteří horují proti vlivu nadnárodních korporací, aby mohli provozovat kapitalismus „po našem“ a dál sít ze svého postavení na „národní úrovni“, o které by je mohla TTIP v nesouměřitelné konkurenci připravit. A v neposlední řadě bychom se neměli zaměřit jen na TTIP, ale i na další podobné dohody, jako je např. smlouva CETA s Kanadou.

V celoevropské petici se proti TTIP vyslovilo neuvěřitelných 3,5 milionu lidí. I když žádný odpor ještě nedosáhl takového rozsahu, jsou tyto hlasy ignorovány. I když odpor proti TTIP může mít svá úskalí, měli bychom v něm pokračovat jako v dílčím zápasu v našem antiautoritářském boji za svobodnou a zdola organizovanou společnost.

-k/-

TTIP JAKO JEDNO Z CHAPADEL CHOBOTNICE KAPITALISMU

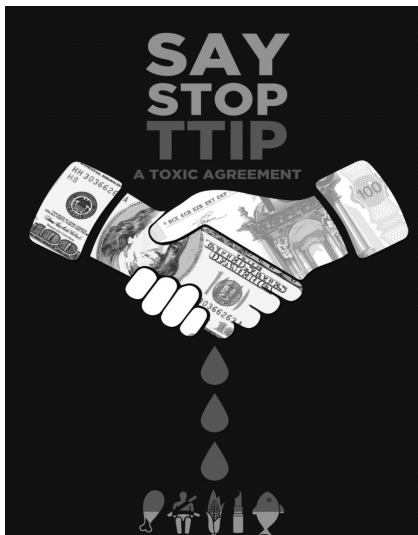
Stručné představení korporátního útoku na zbytky sociálních a ekologických výdobytků

TRANSATLANTICKÉ OBCHODNÍ A INVESTIČNÍ PARTNERSTVÍ (TTIP) ZNÍ NESROZUMITELNĚ A VZDÁLENĚ. PROČ BYCHOM SE TOUTO DOHODOU MĚLI ZABÝVAT A PROTESTOVAT PROTI NÍ? TTIP (A JEJÍ KANADSKÁ VERZE CETA) TOTIŽ NENÍ JEN OBYČEJNOU OBCHODNÍ SMLOUVOU. JEDNÁ SE O DALŠÍ ÚSTUPEK Z NAŠICH OBČANSKÝCH PRÁV VE PROSPĚCH VELKÝCH NADNÁRODNÍCH FIREM A GLOBÁLNÍHO KAPITALISMU. ABYCHOM DOBRĚ ROZUMĚLI NAŠÍ SITUACI, MUSÍME NEJDŘÍVE NASTÍTNIT, CO TTIP VŮBEC JE A CO NÁM V PŘÍPADĚ JEJÍHO SCHVÁLENÍ HROZÍ.

Kapitalismu se celkově nehodí solidarita se slabšími. Snem všech správných kapitalistů je proto odstranit všechna pravidla ochrany spotřebitelů, občanů nebo zaměstnanců tak, aby zisku nestálo nic v cestě. Ředitelé a jiní zástupci velkých firem se dlouhodobě (minimálně od založení Transatlantického obchodního dialogu v roce 1995) snaží o prosazení dohody, která by odstranila regulace pro působení firem na území Evropské unie a USA. TTIP a CETA jsou pro tento cíl ideálním prostředkem. Evropská unie vyjednává o uzavření dvou zásadních smluv – Transatlantického obchodního partnerství (TTIP) s USA a Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) s Kanadou. Názvy obou těchto smluv neúměrně zdůrazňují obchod, který je ve skutečnosti jen jejich malou částí. Reálně je hlavním cílem obou smluv sladit pravidla napříč Atlantikem: jedná se například o standardy týkající se jídla, ochrany spotřebitelů, ochrany životního prostředí, zacházení s biotechnologiemi (jako jsou třeba geneticky modifikované organismy – GMO) a s toxiny. Dohoda se dotkne také veřejných služeb, jako je školství, zdravotnictví nebo sociální služby. Abychom přesně věděli, proč je TTIP (a CETA) nebezpečná, projdeme si nyní stručně její hlavní aspekty.

VYJEDNÁVÁNÍ V TAJNOSTI

První, co je na připravovaných dohodách podezřelé, je to, že jsou projednávány za zavřenými dveřmi. Na veřejnost se dostávají pouze kusé informace, které náhodou uniknou z jednání. To je už samo o sobě alarmující, vzhledem k tomu, že smlouvy ovlivní životy milionů lidí. PR zpráva Evropské komise z roku 2013 uvádí, že se občané nemusejí obávat, protože všechna jednání budou transparentní. Opak je ale pravdou. Jednání jsou zahalena tajemstvím, velmi jsou chráněny například požadavky na deregulace ze strany amerických vyjednávačů nebo požadavky Evropy směrem k USA. Například poslanci Evropského parlamentu mohou do materiálů ke smlouvám nahlížet pouze ve zvláštní čítnárně, z které není možné dokumenty odnášet, natož je nějakým způsobem kopírovat. Před vstupem do čítnárny musí také odevzdat své mobilní telefony. Některé oficiální dokumenty jsou pak vybaveny speciálními značkami, které umožňují vystopovat uniklé materiály zpět k jejich původci. V Praze je možné si podklady k TTIP přečíst v čítnárně na americké ambasádě, kde panuje

podobný režim. Přesto unikla řada materiálů, z nichž se dá obsah chystaných smluv vyčíst.

MINIMÁLNÍ PŘEKÁŽKY PRO NEBEZPEČNÉ TOXINY

Nyní k samotnému obsahu projednávaných smluv. Když mluvíme o tom, že se regulační pravidla harmonizují, znamená to, že se sjednotí na nejnižším možném společném jmenovateli, tak aby zájmům velkých firem byly klade-ny minimální překážky. Smlouva sice ošetřuje například regulace pro technické detaily při výrobě vozů, hlavní problém je ale v tom, že rozvolní pravidla týkající se třeba sociálních a ekologických standardů. Pokud se pravidla v Evropě a v USA budou sjednocovat, budou nově vypadat tak, aby odpovídala uvolněnějším americkým pravidlům. Jedna z oblastí, do kterých se smlouva promítne, je ekologie. Ilustrovat to můžeme třeba na příkladu opatření pro zacházení s chemickými látkami. V Evropě se chemické látky regulují podle moderního nařízení REACH z roku 2007, podle kterého musí mít všechny chemické látky nejdříve potvrzení, že nejsou škodlivé, a pak se teprve mohou začít používat. V USA platí zákon ze 70. let, podle kterého nejdřív látka musí být prokázána jako nebezpečná, a teprve potom může být omezeno její využívání. Američtí vyjednávači již naznačili, že mají s evropskou legislativou problém a že budou požadovat její uvolnění. Další obavy panují z narušení regulace chránící životní prostředí, jako je třeba využívání obnovitelných zdrojů energie.

GMO, CHLOR A DALŠÍ DOBROTY

Jedním z nejvíce obávaných důsledků dohody TTIP je její dopad na bezpečnost potravin. Zde by také docházelo ke sjednocování standardů podle nejvyšší možné úrovně. V diskusích o TTIP se často jako jeden z nejkřiklavějších příkladů uvádějí chlorovaná kuřata: američtí producenti často ošetřují drůbež maso chlorem, v Evropě je tato praktika zakázána už od

roku 1997. Pokud se regulace uvolní, budou si moci konzumenti masa i u nás pochutnat na řízku s přídavkem chloru. Další diskutovanou změnou by mohla být invaze GMO potravin do Evropy. Na evropských trzích kvůli nesouhlasu spotřebitelů nenajdeme skoro žádné geneticky modifikované potraviny, a pokud ano, musí být jasně označené. Také v tomto případě je zde tlak na to, aby bylo povinné označení jako regulační bariéra odstraněno a aby byla tím pádem umožněna cesta GMO potravin na naše stoly. Bariérou je mimo jiné podpora místního jídla a alternativních modelů. Pokud tedy například radnice podporuje farmářské trhy, může být její činnost napadena tím, že zvýhodňuje místní výrobce před ostatními.

MIZEJÍCÍ PRACOVNÍ MÍSTA

Obhájci TTIP a CETA často argumentují tím, že dohody posílí ekonomiku a vytvoří nová pracovní místa. Fakta hovoří jinak. Studie, která po uzavření TTIP slibovala hospodářský růst o 0,5 %, byla označena jako zavádějící. Pro efekty TTIP se můžeme podívat do minulosti na dopady Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA), která byla také prováděna sliby o vzniku nových pracovních míst. Situace byla ale opačná – v důsledku jejího zavedení jich ve Spojených státech naopak milion zanikl. Studie Evropské komise pak přiznává, že TTIP povede k zániku pracovních míst v EU i v USA. Pokud se budou zároveň sjednocovat standardy, bude to nepříjemné pro evropské zaměstnance – americká pracovní legislativa je totiž mimořádně tvrdá. Spojené státy nepodepsaly konvenci Světové organizace práce, která garantuje například možnost kolektivního vyjednávání nebo svobodu sdružování. Přibližně v polovině států je navíc činnost odborů podřívána speciální protiodborovou legislativou. Česká kampaň „Špatný TTIP“ dále třeba uvádí, že američtí zaměstnanci nemají nárok na dovolenou – při sladování standardů by se to mohlo týkat také nás.

NEMOCNICE A ŠKOLY NA PRODEJ

Pro investory je atraktivní také možnost, že jim TTIP otevře cestu do veřejných služeb, jako je zdravotnictví či školství. To vše spadá pod liberalizaci trhů služeb, které projednávány smlouvou zahrnují. Zejména veřejné zdravotnictví je pak pro soukromé investory na obou stranách Atlantiku lákavým soustem. Abychom nemluvíli jen o tom, jak sladování standardů na nižší, americkou úroveň poškodí Evropu, uvedme nyní opačný příklad. EU ohlásila, že chce odstranit opatření, která podporují místní pracovní příležitosti a lokální firmy v USA. Tomuto plánu se trefně říká Buy America. Z možnosti vstupu soukromého sektoru do veřejných služeb budou profitovat opět jen a pouze čelní představitelé a majitelé velkých korporací.

INVESTOŘI ŽALUJÍ OBČANY

Obzvláště nestydatým zásahem do už tak směšné míry demokracie, kterou garantují volby do jednotlivých národních parlamentů, je tzv. urovnání sporů mezi investorem a státem

(ISDS). Jedná se o možnost zahraničních investorů žalovat státy za ztráty, které jim vzniknou v důsledku politických rozhodnutí vlád. Kapitál se tím pádem povyšuje na úroveň jednotlivých národních států. Vzhledem k tomu, že se ISDS budeme věnovat v dalším článku, ukážeme si jen na krátkém příkladu, jak arbitráže fungují. Francouzská firma Veolia zažalovala Egypt mimo jiné kvůli zvýšení minimální mzdy, která i tak byla desetkrát nižší než ve Francii. Zvýšení sociálních standardů totiž ohrožovalo její ziskovost a působilo jí nižší zisky. Z podobného soudku je i v TTIP navrhovaná regulatorní spolupráce – pod tímto vágním označením se skrývá možnost přímého podílení se nikým nevolených představitelů lobbistických a obchodních zájmových skupin na tvorbě zákonů.

CO SE STANE DÁL?

Jednání o TTIP byla oficiálně zahájena v roce 2013. Jaký je aktuální stav vyjednávání? Vyjednávací uznávají, že jej zdržuje mnoho průtahů a situaci komplikuje také silný odpor veřejnos-

ti. Z uniklých dokumentů, které zveřejnila na jaře 2016 organizace Greenpeace, vyplývá, že USA vyvíjí silný tlak na uzavření dohody. Cílem je, aby byla přijata pokud možno do konce roku 2016, potažmo do konce volebního období prezidenta Baracka Obamy (oficiálně končí v lednu 2017). O nutnosti raketově popohnat TTIP mluví také britský premiér David Cameron. John Hillary, ředitel organizace War on Want, který se zabývá TTIP, ovšem prorokuje, že se uzavření dohody může posunout na rok 2017 nebo ještě dále.

TTIP, KAPITALISMUS A ANARCHISTICKÁ PERSPEKTIVA

A co si počít s TTIP (a odporem proti ní) z anarchistického pohledu? Samozřejmě víme, že boj proti TTIP je jen jedním z našich dílčích bojů. Jedná se jen o jeden z odpudivých výhonků kapitalismu, který chceme stejně odstranit. Problematickou část lze vidět v hájení standardů státu z naší strany. Můžeme se ptát, jaký je

rozdíl mezi (arbitrážními) soudy řízenými korporacemi a soudy národních států, se kterými máme vlastní, nepříliš dobré zkušenosti. Příliš nadšení také pravděpodobně nebudeme v hájení ochranných mechanismů v jinak nespravedlivé, vykořisťující námezdní práci. Ondřej Slaček v rozhovoru pro *Právo* nedávno přirovnal boj za výdobytky sociálního státu, který poskytuje alespoň nějakou důstojnost a přerozdělování, k obhajování výztuží klece, na kterou útočí neoliberální dravci. To může být časem depresivní a neproduktivní. Přesto se boj proti TTIP vyplácí. Můžeme jej vnímat jako jeden střípek v mozaice našeho odporu proti kapitalismu. Dalším jsou třeba squatterské a antifašistické aktivity nebo pomoc lidem bez domova či uprchlíkům. Domníváme se, že aktivity proti TTIP mají smysl. Můžeme pomoci nich například získávat nové kontakty v Evropě, USA i Kanadě a také pomoci nich představovat vlastní alternativy k současnému politickému a ekonomickému uspořádání.

-ad-

KDO JE KDO V BOJI PROTI TTIP

Z Evropského parlamentu na ulice, od sociálních demokratů po anarchisty

SMLUVY TTIP A CETA VYVOLÁVAJÍ JIŽ OD PRVNÍCH ZVEŘEJNĚNÝCH PLÁNŮ VELKÝ ODPOR.

Proti chystaným dohodám se vytvořila nevidaně velká celoevropská koalice i menší aliance na úrovni jednotlivých států. Přehlížet nesmíme ani oponenty na druhé straně Atlantiku. V souvislosti s tím vyvstává mnoho otázek. Kdo všechno v současné době protestuje proti TTIP a jaké akce se již odehrály? Hrají v opozici proti TTIP nějakou roli anarchisté? A jak se můžeme případně jako kolektivy nebo jedinci zapojit?

OBČANÉ PROTI TTIP

Osu odporu proti TTIP a CETA na evropském kontinentu tvoří petice, pod kterou je již podepsáno více než 3,5 milionu občanů. Jejím iniciátorem je **Zdola organizovaná evropská občanská iniciativa Stop TTIP** (jak se poněkud krkolomně překládá *The self-organised European Citizens' Initiative Stop TTIP*). Tato široká koalice vychází z oficiálního evropského nástroje, díky kterému se mohou občané dočkat veřejného slyšení v Evropském parlamentu, a především mohou Evropskou komisi vyzvat, aby navrhla právní předpis. Aby se Evropská komise začala iniciativou zabývat, musí organizátoři splnit přísné podmínky: nasbírat milion podpisů občanů EU, které musí pocházet z alespoň sedmi členských států. Iniciativa Stop TTIP podala u Evropské komise žádost v červenci 2014, oproti všem očekáváním byla ale odmítnuta. Důvodem bylo to, že vyjednávání o TTIP a CETA nejsou právními akty, ale pouze přípravnými úkony a iniciativa navíc nemůže apelovat na podávání negativních návrhů. Organizátoři ale považovali takovéto zdůvodnění za politicky motivované a obrátili se proto na Soudní dvůr EU v Lucemburku.

ÚSPĚŠNÁ PETICE A MASOVÉ AKCE

Lidé stojící za evropskou iniciativou proti TTIP a CETA i přes její neuznání začali sbírat podpisy pod petici, aby tak ukázali odpor občanů proti chystaným dohodám. Hlavní kampaň probíhala od října 2014 do října 2015, během ní se pod petici podepsalo téměř 3,3 milionu lidí, kvorum bylo splněno ve 23 státech (včetně ČR). To z ní činí jednu z nejúspěšnějších petic současnosti. I když už oficiální sběr skončil, je stále možné přidat svůj podpis: od října 2015 jich přibýlo ještě dalších 200 tisíc. Iniciativa a organizace sdružené v ní se ale nesoustřeďují jen na sbírání podpisů: uspořádali už několik masových protestů, při kterých pochodovali ulicemi měst tisíce lidí. Největší geografický dosah měl Mezinárodní den odporu proti TTIP, který se konal 18. 4. 2015. Tehdy se demonstrovalo v Německu, Belgii, Španělsku, Finsku, Polsku a dalších zemích, v Praze se sešel pestrý dav asi tří stovek lidí. Menší akce se konaly také ve Spojených státech. Odpor proti obchodním dohodám je obzvláště velký v Německu: to je dané skepsí vůči americkému vlivu. Ta byla posílena skandálem okolo špehování zdejších občanů a politických představitelů agenturou NSA. V říjnu 2015 se v Berlíně odehrála účtyná demonstrace, které se podle organizátorů účastnilo 250 000 lidí. Na to navázala v dubnu 2016 další velká akce: v Hannoveru 35 000 účastníků vytvořilo kilometr dlouhý protestní pochod. Opozice proti TTIP navazuje svým mezinárodním rozsahem a odporem proti odlidštěným institucím, které hájí zájmy velkého byznysu, na to nejlepší z alterglobalizačního hnutí na přelomu tisíciletí.

ÉKOLOGOVÉ, PIRÁTI A SOCIALISTÉ SE MOBILIZUJÍ

Iniciativa Stop TTIP je skutečným gigantem: zahrnuje stovky různých organizací a miliony jednotlivců z různých zemí. Pokud se podíváme zběžně, narazíme ve výčtu zúčastněných na známá jména jako Greenpeace, Podos, Friends of the Earth, jednotlivé národní pirátské strany nebo na Zelené – Evropskou svobodnou alianci, jednu ze skupin v Evropském parlamentu. Doplnují je rozmanité lokální občanské iniciativy, které se zasazují například za světový mír, omezení pesticidů nebo práva spotřebitelů. Radikální levici reprezentují socialistické skupiny jako Marxistische Linke z Německa, Solidarité Socialiste z Belgie, či dánská strana Red-Green Alliance. Na druhém břehu Atlantiku se tématu věnuje například Greenpeace USA nebo spotřebitelsko-environmentální organizace SumOfUs. Alespoň na první pohled zde nenajdeme žádné anarchistické skupiny. Můžeme to vysvětlit prostým nezájmem anarchistických kolektivů o toto abstraktní a na úrovni byrokratických institucí mnohdy řešené téma. Svědčí pro to také fakt, že na předních anarchistických webech nebyl nalezen žádný obsáhlejší rozbor TTIP a CETA. Dalším zdůvodněním může být také to, že se anarchisté a anarchistky zapojují do bojů proti TTIP jako jednotlivci a netouží být zmiňováni ve spojitosti s velkými neziskovkami nebo zavedenými politickými stranami. To je ostatně případ České republiky.

STOP TTIP PO ČESKU

V Česku se petice proti TTIP setkala s úspěchem: i přes absenci výraznější kampaně a bez petičních stánků na ulicích bylo vybráno přes 21 tisíc podpisů. Na zdejší úrovni působí koalice **Stop TTIP CZ**, která je českou odnoží evropské občanské iniciativy proti TTIP. Účastní se jí například Česká pirátská strana, Mladí zelení, Socialistická solidarita, Idealisté.cz (skupina uvnitř ČSSD) nebo organizace na obranu lidských práv **luridicum Remedium**, která vede vlastní podařenou kampaň **Špatný vTTIP**. Koalice se již od začátku jako jednotlivci účastnili anarchisté a anarchistky. Nejvýrazněji byla jejich přítomnost vidět na demonstraci v rámci globálního dne proti TTIP 18. dubna. Zde měla Anarchistická federace proslov, ve kterém upozornila na tradici alterglobalizačních protestů, spolu s dalšími kolektivy (výrazně třeba s Iniciativou Ne rasismu!) vytvořila vlastní barevný antikapitalistický blok. Tímto se anarchisté a anarchistky do demonstrace zapojili, ale zároveň se výrazově a prostorově odlišili od ostatních skupin, aby tak zdůraznili, že jejich kritika sahá dále než jen k chystaným smlouvám. Dobře to shrnuje slogan na banneru nesený v čele bloku: „*Zastavit TTIP nestačí! Zničíme kapitalismus, budujeme alternativy!*“ A jak vypadá situace dnes? Vzhledem k tomu, že jednání o smlouvách pokročilo do dalšího stadia a stupňuje se tlak na dokončení vyjednávání o TTIP, opět se více aktivizovala platforma Stop TTIP CZ. Ani anarchisté nezůstávají pozadu: v minulosti proběhl infovečer v pražském Salé, a i časopis, který držíte v rukou, je důkazem, že se tomuto tématu věnujeme. A co může udělat každý z nás? Kromě zapojení do oficiální platformy je možné o TTIP a CETA debatovat na úrovni našich kolektivů, případně se spojit s dalšími zájemci v místě bydliště, ve škole, na pracovišti. Kreativně se lze nekladem. Můžete vyrobit bannery, uspořádat informační akce či happeningy. Situace je vážná a TTIP porazíme jedině společně. -ad-

NE-PROPUSTNÉ EVROPSKÉ HRANICE A TTIP

Širší souvislosti Transatlantického partnerství o obchodu a investicích

HRANICE SE STALY JEDNÍM Z KLÍČOVÝCH POJMŮ SOUČASNÝCH NAPJATÝCH POLITICKÝCH DEBAT. VIZE OTEVŘENÉ EVROPY SE ZDÁ BÝT SNEM, PŘESTOŽE BY SMLOUVA TTIP MĚLA VÉST K RUŠENÍ DALŠÍCH HRANIČNÍCH/CELNÍCH BARIÉR. FILOZOF ÉTIENNE BALIBAR SOUČASNOU EVROPU OZNAČUJE JAKO *BORDERLAND*, ALE V AKTUÁLNÍCH PODMÍNKÁCH ROVNĚŽ VIDÍ MOŽNOST, JAK REDEFINOVAT OBČANSTVÍ V NÁRODNÍCH STÁTECH. EVROPSKÉ STÁTNÍ ÚTVARY SI VŠAK CHTĚJÍ PONECHAT A POSILOVAT DOHLED NAD CIZINCI A NECHÁVAJÍ PADNOUT HRANICE VE PROSPĚCH NADNÁRODNÍCH SUBJEKTŮ A VOLNÉHO TOKU FINANČÍ, PŘIČEMŽ DOKLADEM TOHOTO SMĚŘOVÁNÍ JE MIMO JINÉ OBCHODNÍ SMLOUVA TTIP MEZI EVROPSKOU UNIÍ A SPOJENÝMI STÁTY. V TOMTO ZORNÉM ÚHLU MŮŽEME POZOROVAT PROJEVY OSLABOVÁNÍ SUVERENITY VĚTŠINY EVROPSKÝCH STÁTŮ VE PROSPĚCH KORPORACÍ, SPOLU S PROCESEM EVROPSKÉHO VYLUČOVÁNÍ A KVAZIVOJENSKÉHO PROSAZOVÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH HRANIC.

Rozpad sovětského mocenského hegemonního bloku nepřinesl očekávaný konec dějin, otevřenou Evropu ani konec politiky. Tím koncem bylo minéno konečné vítězství neoliberální ideologie. Neoliberální politicko-ekonomický mocenský mechanismus napomohl tomu, že moderní politika opustila teritoria tzv. národních států a stala se mobilní, stejně jako finanční toky, které začaly určovat její podobu v ještě větší míře než dříve. Nadnárodní společnosti začaly udávat rytmus chodu většiny evropských zemí a tzv. rozvojového světa, a to nejen v hospodářských otázkách. Hranice národního státu překročily např. informační a komunikační sítě, ale především sítě ekonomické, jak nám už z devadesátých let ukazují sociologické a politologické analýzy fenoménu globalizace.

Podívejme se nejprve, jaké jsou podoby proměňující se současné evropské hraniční politiky a jaké principy či hodnoty se v ní odrážejí. Na počátku společné hraniční politiky najdeme bezpečnostní hledisko - snahu o omezování přístupu k azylovému řízení a koordinování kontroly vnějších hranic -, tedy koordinaci v rámci bezpečnostní politiky v součinnosti ministerstev vnitra jednotlivých evropských států. Důležitým předělem se stal konec studené války, který s sebou přinesl vizi otevření evropských hranic. Toto otevření však proběhlo jako prosazování propustnosti a otevírání hranic jednotnému vnitřnímu trhu. Na druhé straně došlo k posilování společné obrany Evropy proti mimoevropskému přístěhovalectví.

Dějiny Evropského hospodářského společenství započaly Římskými smlouvami (1957) a Jednotným evropským pakt (1986) vyjádřil jeden ze stejnéžních cílů dlouhodobého spojení Evropy - vytvoření společného jednotného vnitřního trhu (do 31. prosince 1992) a uskutečnění svobody pohybu osob, služeb, zboží a kapitálu. Na tomto příkladu je dobře vidět primární zájem hraniční politiky Evropského společenství (ES) / Evropské unie (EU), jímž je zájem ekonomický. Tlak na utváření jednotného trhu byl rovněž rozhodující silou v proměnách evropské migrační politiky. Schengenská dohoda I 1985 (II 1990; v platnosti 1995) a Dublinská smlouva 1990 (1997) podtrhly posilování tendence oslabení vnitřních hranic a zostření kontroly vnějších hranic.

Dalším dokladem posilování ochrany vnějších hranic z bližší minulosti bylo přenesení odpovědnosti za migrační politiku Evropskou komisí po Lisabonské smlouvě na agenturu Frontex, která má jako svůj hlavní cíl operovat na externích hranicích, pomoci členským státům při odborné přípravě pohraniční stráže, vysílat pohraniční jednotky rychlé reakce do členských států a v tomto kontextu koordinovat operativní spolupráci mezi členskými státy. Jako pozitivní důsledek střežení hranic je vyzdvihována ochrana mnoha lidských životů, ovšem otázkou je, kolik dalších lidských životů bude stát posilování vnějších hranic.

V souvislosti s hospodářskou krizí najdeme nové hranice také v samotné opevněné Evropě. V knize *Německá Evropa. Nové mocenské krajiny ve znamení krize* v minulém roce zesnulý Ulrich Beck ukazuje, jak krize eura spojovala a rozdělovala Evropu. Vytvářela hranice mezi bohatým Severem a chudým Jihem, mezi věřiteli a dlužníky, mezi členy eurozóny a členskými státy, mezi Němci a Řeky, ale všichni mimo elitní skupiny byli spojeni jako oběti finanční krize.

BORDERLAND À LA HUNGARY

Na nastíněném vývoji evropské hraniční politiky a jejích důsledků by mělo být vidět, že vize otevřené Evropy se zdá být snem či falešnou rétorickou hrou. Evropská migrační politika se zaměřila na uvolňování bariér tržním aspektům a vytvoření nového evropského systému ochrany hranic, například posílení provozních kapacit zmíněné agentury Frontex apod. V Evropě se nejméně učinilo pro boj s příčinami odchodu ve výchozích oblastech, ale nejvíce pro potírání uprchlické migrace.

V nejextrémnější formě se toto počínání projevuje na příkladu Maďarska, které na ochranu hranic již velmi brzy povolalo armádu, přičemž vojáci obdrželi pravomoc podílet se na hraničních kontrolách a zadržovat běžence, kteří nelegálně překročí hranici. Objevil se případ, kdy některým běžencům slibovali odvoz do Rakouska, vlak je ale převezl do sběrného tábora. Stejně jako policie mohli maďarští pohraničníci použít donucovací zbraně - gumové projektily, pyrotechniku a slzný plyn, v srpnu minulého roku byl na jižních hranicích země postaven žiletkový plot a chvíli nato začal být přestavován na čtyřmetrovou zeď. Tato zeď je symbolem nejen maďarské politiky. A to byl jen začátek tzv. migrační krize a Maďarsko vypadalo jako model řešení, který nebude mít velké množství následovníků. Opak se ukázal být pravdou a situace se ještě více vyostřila. Odpovědi některých tzv. expertů na řešení migrační krize během minulého roku směřovaly ke kritice štedrnosti sociálních systémů a přílišné průchodnosti vnějších hranic Evropy, další vlny uprchlíků by podle nich měly být zastaveny reformou bezpečnostních systémů a pevnější ochranou hranic.

V otázkách bezpečnosti se politika proti nelegální migraci jeví jako válka o hranice. Migrace v tomto směru se dokonce jeví jako žádoucí. Je vhodné udržovat migranty ve stavu ilegality a mít v nich armádu rezervních pracovníků, kteří jsou z důvodu nejistoty nuceni prodat svou práci pod cenou a na druhé straně udržovat v nejistotě nativní populaci, protože udržování v nejistotě je velmi funkčním nástrojem ovládnutí.

Filozof Étienne Balibar ve svém konceptu Evropy jako *Borderland* vidí evropské hranice jako ústřední vztah mezi občanstvím a politickým sdružováním v politickém prostoru, ale v době stírání hranic v rámci vnitřního prostoru EU mohou být také důležité pro dekonstrukci občanství národního státu a jeho rekonstruování do podoby širší kolektivní identity. Tradiční pohled na svrchovanost státu poukazyval na souhrn mezi svrchovaností nad územím a populací, která žije v prostoru vymezeném hranicemi tohoto území - v tomto pojetí stát patří lidem a lidé státu. Cizinci byli často vykresleni především jako potenciální hrozba pro suverenitu. Pád hranic v sobě v ohledu k dekonstrukci a rekonstrukci občanství národního státu obsahuje ovšem také svou pozitivní stránku, ale tu nebude snadné při tlaku ekonomických nadnárodních subjektů získat a udržet.

TRANSATLANTIE NA OBZORU

Smlouva TTIP je dalším krokem na této dlouhé cestě tradice evropské hraniční politiky. Její finanční orientaci, nastíněnou v první části, není nutno nijak zvlášť dokladat. Sama studie pro doklad výhodnosti přijetí smlouvy *Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment*, kterou si EU nechala vypracovat na zakázku, je prostoupena slovníkem neoliberálních ekonomů, přísliby nárůstu HDP v každé zemi, miliardovými pohyby kapitálů, a dokonce nárůstu disponibilních příjmů pro celé domácnosti. Nikdo před veřejností neskrývá ani pozadí smlouvy, kterou předznamenala jednání lobbistických skupin podnikatelů a jednotlivých zástupců nejruznějších korporací s Evropskou komisí a vládou USA, ať už během zasedání tzv. Transatlantického obchodního dialogu nebo Transatlantické hospodářské rady.

TTIP je bojem o hranice, bojem o prohloubení geopolitického vlivu. Hranice nové mocnosti, nazvěme ji v Orwellově duchu románem 1984 třeba *Transatlantie*, bude končit u pomyslných mocenských hranic s Ruskem. Dále díky smlouvě TPP (Transpacifické dohodě o partnerství) s Japonskem budou dalšími mocenskými hranicemi pozice Číny. Severoamerická zóna volného obchodu (NAFTA) z roku 1994 už připojila k tomuto budoucímu hegemonnímu uskupení s názvem *Transatlantie* Kanadu a Mexiko.

Dohoda NAFTA nám nabízí pohled na to, jak tento druh mezinárodních úmluv zasahuje občany a posiluje hranice, které mají být střeženy, a oslabuje hranice pro pohyb transteritoriálních financí. Tuto souvislost výstižně načrtává Noam Chomsky, který v reakci na protesty Occupy ve své přednášce k uctění památky Howarda Zinna z 22. října 2011 reaguje na to, jak Spojené státy zúžily ústavní pojetí pojmu „osoby“ v souvislosti s přijetím dohody NAFTA, ze kterého byli vyloučeni imigranti: „Vzpomeňte, že když v roce 1994 došlo k podepsání paktu NAFTA (Severoamerická dohoda o volném obchodu), Clintonova administrativa moc dobře věděla, že to zrušuje celé mexické hospodářství, a přesně v tom roce se také rozhodlo o vojenském posílení americko-mexické hranice. No a teď, když se projevují následky, je třeba ty lidi vyškrtnout z kategorie osob.“

Dohody jako NAFTA nebo TTIP nebourají hranice, ale kopou příkop mezi jednotlivci, různými skupinami obyvatel nebo mezi některými státy. TTIP podporuje oslabení hranic pod falešnou záminkou odstranění celních překážek, ale ty jsou dnes již prázdnotou řečnickou figurou, která měla zakrýt odstranění překážek netarifních, tedy bezpečnostních, environmentálních a hygienických certifikátů, včetně už tak nedostatečných pravidel na ochranu ostatních zvířat. Slovník této smlouvy je obdobný, jako byl slovník tzv. Programů strukturálního přizpůsobování, které v 80. letech 20. století vedly k vlně privatizací, zastavení růstu mezd, omezení činnosti odborů, zavádění monokulturních plantáží apod. v tzv. rozvojových zemích. Tyto programy napomohly hladomorům, drancování surovin, odlivu bohatství ze zemí tzv. periferie, nárůstu dětské práce z důvodu snižování výdajů určených na zaměstnance, ekologickým katastrofám - např. z důvodu kácení deštných pralesů za účelem získání více půdy pro pěstování dalších monokultur... a tím seznamem zdaleka nekončí.

Nikým nevolené nadnárodní korporace učinily další krok k tomu, jak posílit svůj vliv nad zeměmi, které dál promítají do veřejného prostoru nekonečnou telenovelu o zastupitelské demokracii se zvolenými reprezentativními vládami, jež drží v rukou řídítka svého lesklého bicyklu. Onen bicykl v duchu Ulricha Becka ovšem není lesklý a rez ho pomalu, ale jistě vede k rozpadu na několik částí, které už nepůjdou dát dohromady. Nemá brzdy, kterými by se dal zastavit, politici, kteří jej řídí, mají šátek přes oči a ústa naplněná bankovkami. Vlastně ho ani neřídí, protože místo toho si navzájem drží ruce, aby nikdo z nich neukradl tomu druhému pár už jen virtuálně hodnotných papírků z nacpaného chřtánu.

NAFTA přinesla do Mexika milion nových pracovních míst, ale zanedlouho narostl počet chudých o osm milionů. Stejně tak pro mnoho amerických dělníků znamenala další vlna deindustrializace společenský propad, nemožnost splácet hypoteční úvěry a přechod do dlužního otroctví nebo sociální exkluze. V tomto světě je třeba se dívat na slibované stovky nových pracovních míst ve studii ke smlouvě TTIP. Při vstoupení dohody NAFTA 1. 1. 1994 v platnost vyšla z lesů Zapatova armáda národního osvobození, jejíž příběh proletěl světem rychleji než virtuální burzovní finance. Tento příběh se stal motorem a inspiračním zdrojem sociálních protestních hnutí alterglobalismu a později se v různé míře tento protestní duch a postoj k některým praktickým a ideovým otázkám fungování protestů přetavil do hnutí Indignados, Occupy nebo dnes Nuit debout. Na rozdíl od mnoha finančních bublin tento příběh nesplaskl. Tento příběh nám ukazuje, že jiný svět bude nutné vybojovat a nebude to jen tak. V tuto chvíli nám pod rukama mizí i ten starý, který jsme změnili nestačili. Ten nový mocenský svět pod diktátem TTIP vypadá na mnohem horšího nepřítele. -mt-

ISDS: JAK UČINIT NADNÁRODNÍ KORPORACE NEPŘEKONATELNÝMI

MECHANISMUS UROVNÁNÍ SPORŮ MEZI INVESTOREM A STÁTEM (INVESTOR-STATE DISPUTE SETTLEMENT - ISDS NEBO TAKÉ ARBITRÁŽE) PŘEDSTAVUJE JEDNU Z NEJODPUDIVĚJŠÍCH KAPITOL V PŘIPRAVOVANÝCH SMLOUVÁCH TTIP A CETA.

Tato klauzule umožní silným mezinárodním firmám na území EU a USA žalovat státy kvůli ztrátě zisku, kterou způsobily jejich rozhodnutí a regulace. Přeloženo do běžného jazyka: pokud zájmy korporací budou křížit zákony (například o ochraně veřejného zdraví, životního prostředí, právech zaměstnanců), budou se moci u zvláštních soudů domáhat kompenzace ve výši mnoha miliard dolarů. „ISDS přepíše pravidla, podle kterých se řídí současná ekonomika, nakloní rovnováhu ve prospěch velkého byznysu na úkor pracujících a veřejnosti v USA i ostatních partnerských zemích,“ říká o ISDS nositel Nobelovy ceny za ekonomii Joseph Stiglitz.

NENÍ ARBITRÁŽ JAKO ARBITRÁŽ

V kapitalistické ekonomice dává v jistém případě ISDS smysl. Pokud firma investuje v nefunkčním nebo zkorumpovaném státě a je podvedena a připravena o peníze, je pro ni praktické, aby měla možnost obrátit se při vymáhání svých práv na nezávislý mezinárodní tribunál. Místní soudy by totiž nezajistily spravedlivý proces. Toto zdůvodnění je však v případě USA a EU bezpředmětné. Mechanismus arbitráže je v tomto případě jasně zneužíván.

NETRANSARENTNÍ A LUKRATIVNÍ KŠEFT

Velmi zajímavé je také to, jak samotné arbitrážní soudy fungují. V rámci ISDS tribunálu zasedají tři arbitři - jeden je jmenován státem, jeden firmou a třetí buď oběma stranami, nebo jinými institucemi. Vzhledem k tomu, že arbitrážních právníků je málo, střídají se na těchto pozicích - jednou zastupují stát, v jiném procesu zase investora. Což samozřejmě přináší mnoho pochybností o tom, nakolik jsou tyto procesy nestranné, a obavy

ze střetu zájmů. Toto odvětví je také pro oněch několik málo právníků velmi výnosné.

MRAZIVÝ DOTEK PAŘÁTŮ ZOMBIE

ISDS jsou pro stát a jeho občany nevýhodné a nespravedlivé na mnoha úrovních. Arbitráže například fungují jen jednostranně: korporace můžou žalovat stát, ale ne naopak. Zahájená arbitráž má také tzv. chilling effect (mrazivý efekt) - pokud jeden stát vidí, že například jeho soused má problémy kvůli svým zákonům a regulacím, rozmyslí si, zda bude něco podobného také zavádět. Dalším problémem jsou tzv. zombie claws (drápy zombie) - investice jsou chráněné ještě mnoho let poté, co samotná smlouva vypršela (například smlouva platí 15 let a dalších 15 let trvá ochranná lhůta).

ISDS JE PŘEŽITEK

Vzhledem k nevýhodnosti ISDS zastřešených mezinárodními smlouvami od nich již mnohé státy odstupují. Například Indonésie odstoupila od mnoha dohod s jinými státy, smlouvy revidují také třeba Brazílie nebo Indie. Z tohoto pohledu je verva, s jakou se EU a USA do dohody zaručující arbitráže ženou, nepochopitelná. Jednotlivé státy sice mají uzavřené mezinárodní smlouvy, které obsahují ISDS, ale TTIP je supersmlouva, která zahrne všechny a umožní arbitráže v mnohem větším rozsahu. ČR má sama na 70 různých smluv a některé jsou dokonce ještě nevýhodnější než TTIP. Řešením pro ČR by pak bylo zrevidovat stávající smlouvy a nepouštět se do nových. Známým případem ISDS byla u nás arbitráž vedená společností CME proti ČR z důvodů nechránění investice do TV Nova. ČR prohrála a musela zaplatit kompenzaci ve výši přibližně 353 milionů dolarů (10,4 miliard Kč). Kolik by se za tuto částku dalo vybavit nemocnic či postavit školek nebo sociálních bytů?

PHILIP MORRIS VS. AUSTRÁLIE (A URUGUAY)

To vše můžeme ilustrovat na případě sporu mezi Austrálií a tabákovou společností Philip

Morris (velmi podobný případ je také proces Uruguaye se stejnou firmou).

Celý svět se stává víc a víc nekuřáckým a státy v rámci ochrany zdraví svých obyvatel omezují např. kouření na veřejných místech nebo atraktivitu tabákových výrobků. To se samozřejmě nelíbí tabákovým firmám. Austrálie se rozhodla, že lákavá loga a designy krabiček cigaret nahradí fotkami ilustrujícími následky kouření. Dočkala se za to v září 2011 žaloby od gigantu Philip Morris. Ten vychytrale využil bilaterální dohody mezi Austrálií a Hongkongem, přesunul svoje sídlo do Hongkongu tak, aby Austrálii mohl začalovat (stejně tak pružně se v případě Uruguaye přesunul do Švýcarska). Důvodem pro žalobu bylo podle firmy Philip Morris „vyvlastnění cenného intelektuálního vlastnictví“ (tím je míněno logo, barva atd.). Přesná částka, kterou Philip Morris požadoval jako kompenzaci, není známa, nicméně pohybovala by se ve výši miliard dolarů. Ačkoliv Austrálie požadovala transparentnost, Philip Morris ji odmítl, a nechtěl dokonce zveřejnit klíčové dokumenty ani po uzavření celé arbitráže.

Zde se také projevil výše zmíněný chilling effect - Nový Zéland uvažoval o podobném opatření, projednávání zákona s ohledem na situaci v Austrálii však pozastavil. Tento případ nicméně dopadl dobře: Austrálie jej v roce 2015 vyhrála. Jiné země ovšem takové štěstí neměly: například Ekvádor, který musel společností Occidental zaplatit astronomickou sumu 1,77 miliardy dolarů, doposud největší částku vysouzenou v rámci ISDS. Firma jej žalovala, protože přišla o licenci na těžbu ropy poté, co porušila smluvní podmínky.

Nadnárodní korporace jsou již dnes aktéry, kteří jsou stejně mocní nebo mocnější než mnohé národní státy. Opatření ISDS by jejich sílu ještě více legitimizovalo. Smlouvy TTIP a CETA je tedy nutné zastavit. Opět se ale dostáváme k tomu, že pouze to je málo. Musíme se organizovat a společnými silami bojovat proti jakýmkoliv vztahům založeným na hierarchii a vykořisťování. Zastavme TTIP, zničme kapitalismus!

-ad-

FIRMY POTŘEBUJÍ SILNÉ STÁTY

Rozhovor s Michalem Kohoutem nejen o TTIP

„ČECHOAMERIČANA“ MICHALA KOHOUTA JSME POZNALI NA NĚKOLIKA VEŘEJNÝCH PŘEDNÁŠKÁCH V PLZNI, KDE POSLEDNÍ ROK PŮSOBIL NA ZDEJŠÍ UNIVERZITĚ. ZAUJAL NÁS SVÝM PŘEHLEDEM O SOCIÁLNÍ REALITĚ V USA A TÍM, JAK OTEVŘENĚ MLUVÍ O NEOLIBERÁLNÍ IDEOLOGII A SOCIÁLNÍCH NESPRÁVEDLNOSTECH VYPLYVAJÍCÍCH Z RASOVÉHO A TŘÍDNÍHO ROZDĚLENÍ SPOLEČNOSTI. POLOŽILI JSME MU Tedy PÁR OTÁZEK OHLEDNĚ JEHO AKADEMICKÉHO ZAMĚŘENÍ, VNÍMÁNÍ DOHODY TTIP VE SPOJENÝCH STÁTECH, AMERICKÝCH PRIMÁREK ČI JEHO DOJMŮ Z POBYTU V ČR.

Jak bys čtenářům anarchistického časopisu představil sám sebe?

Zabývám se geografii na státní univerzitě v Kalifornii. Narodil jsem se v Plzni, ale ještě když jsem byl dítě, jsme emigrovali do Kanady, kde jsem vyrostl poblíž Toronta. Potom jsem se odstěhoval do USA, kde jsem dostudoval a začal akademickou kariéru. Mezitím jsem bydlel v Mexiku, Itálii a nyní i rok tady v Plzni, takže jsem měl vždy toulavé boty.

Čím víc cestuji, všímám si, že mnoho lidí má stejné problémy po celém světě a že mezinárodní solidarita je jediná cesta kupředu. Nikdy jsem nebyl nějak politicky angažovaný. Až v posledních deseti letech v Kalifornii jsem začal pracovat nejen pro akademické politické organizace, ale i pro různé imigrantské organizace, které se staví proti vykořisťování dělníků a nespravedlivému vyčleňování lidí ze společnosti. Snažím se potom jejich zkušenosti přenést zpět do poslucháren, abych studentům vysvětlil, jak funguje svět, který ještě nepoznali.

Tvá specializace je sociální geografie. K čemu nám může být tento obor nápomocný?

Sociální geografie je obor, který umožňuje porozumění sociálním trendům a problémům z geografického hlediska, což znamená prostorově. Každý obor společenských věd používá do určité míry prostorové analýzy, ale geografie je na nich založena, takže se snaží vysvětlit, proč se od sebe určitá místa liší, a těží z reality, která je vždy složitější než nejlepší ekonomické, sociologické nebo politické modely. Konkrétně to znamená, že chudoba není stejná v Plzni a v Praze, anebo že důvody, proč se lidé stěhují z určité části světa anebo z jiné, nejsou stejné.

Ekonomické důvody bohatství některých míst mohou být odlišné od jiných míst, i když se většinou snažíme najít jakýsi model, který by fungoval všude stejně. Vezmeme si například ohromnou moc akademické ekonomie a politologie, která je založena na protiprotorových teoriích, čímž chci říci, že své teorie chtějí aplikovat všude stejně, což je přitažlivé pro politiky a hodně lidí, kteří chtějí rychlé a zjednodušené odpovědi na jisté problémy. Sociální geografie jim takové odpovědi neposkytne, protože vychází z prostorové odlišnosti a reality, že každé místo je do určité míry jiné, což neznamená, že nevidíme jisté vzory anebo nemůžeme rozvinout nějaké teorie, ale jenom do určitého stupně, protože dál to prostě nejde. Snažíme se pravdivěji vysvětlit svět okolo nás a ne ho zjednodušit tak, aby nám umožnil jakési teoretické a metodologické experimenty, které lidem spíš škodí, než pomáhají.

Vezměte například momentální migrantskou krizi v Evropě a snažte se lidem vysvětlit, že jde o geopolitickou realitu, která má kořeny sto let staré, kdy se evropské velmoci pustily do budování moderního Středního východu a kdy zakořenily politické systémy, které utiskují a vykořisťují tamější lidi. Potom jim řekněte, že v tom mají nyní prsty i Spojené státy, které v té politice pokračují, a že se není vůbec čemu divit, že je tam pořád nějaká válka. Potom jim řekněte, že lidé nechtějí bydlet v zemích, kde jsou utiskováni anebo i zabíjeni, takže emigrují tam, kde se užijí a můžou buď přežít do doby, kdy se budou moci vrátit, anebo zapustit nové kořeny. Potom jim vysvětlíte, že ti imigranti jsou rádi, že tu jsou, a nebudou si chtít vybudovat svoji zemi tady, nýbrž se rádi přizpůsobí, pokud dostanou možnost. Samozřejmě, když ji nedostanou, tak se obrátí do sebe a budou se sami podporovat, což by udělal každý. Je to složitá odpověď a lidé by radši slyšeli to, co slyší teď: muslimové ze Středního východu jsou typ lidí, kteří se vždy mezi sebou zabíjejí, protože jsou fanatici, a teď ten fanatický terorismus chtějí rozšířit do Evropy. Takhle rychlokvasná a falešná teorie je nastolena politologi, jako je harvardský Samuel Huntington, který napsal *Střet civilizací* a vrazil tenhle obrázek lidem do hlavy. Je to nehistorická, nepravdivá a rasistická teorie, která má ale velký ohlas mezi lidmi, kteří nemají vůli a čas rozumět světu. Svět je ale pořád složitější, ne jednodušší, takže role sociální geografie je pořád důležitější.

Věnoval ses práci s nádeníky z řad migrantů. Jaká je ve Spojených státech jejich pozice?

Jsou to lidi, kteří jsou na tom tak bídně, že si mnozí myslí, že nemají práva, možná jenom právo hledat práci. Když jedete v jakémkoliv městě v Arizoně, Texasu a Kalifornii do Home Depo (našeho Hornbachu), na parkovišti vždy vidíte skupinky mužů, kteří se rychle přihnou k dodávkám, co se u nich zastaví. Pár jich naskočí a odjedou kdovíkam. Dělalí všechny práce a dostávají plat na ruku každý den. Nejsou nijak uvedeni do sociálních sítí, takže nemají žádné zdravotní pojištění, penzi atd. Práva ale mají a my usilujeme, aby si to uvědomili a naučili se sami sebe ochránit před vykořisťováním. Nejčastěji se stává, že jim prostě nezaplatí anebo málo, čemuž je těžké čelit, protože právo, které umožňuje vydobyti ukradeného platu, je složité.

V Kalifornii se dělaly mnohé studie, které dokazují, že takto kradené platy dosahují asi jeden a půl miliardy dolarů ročně jenom v Los Angeles! To je neuvěřitelná ztráta pro lidi, kteří nic nemají. Jako všude na světě stát nemá peníze na to, aby dodržoval své zákony, takže tahle práce spadá na samotné dělníky a jejich spojence, kteří ale nemají dostatečné síly a finance, aby úspěšně čelili takovému bezpráví. Jde tedy o rozšíření solidárních sil o nové generace aktivistů, akademiků a politiků, kteří by usilovali o to, aby stát konal své povinnosti.

Souvisí podle tebe nějakým způsobem militarizace policie se sociální či rasovou segregací?

Určitě ano, je to nekonečná spirála. V devadesátých letech začala militarizace policie v USA, protože kriminalita šla nahoru na bílých předměstích, kam se údajně přelévala z minoritních měst. To znamenalo velké státní výdaje na policejní militarizaci nejen na předměstích, ale i v centrech měst, a potom nové zákony, které trestají určité přestupky mnohem víc než jiné. Například válka proti drogám, kterou nastolil Reagan v osmdesátých letech a pokračovali v ní jeho nástupci, znamená dodnes, že bílí řetězci a dealeri dostanou pár měsíců a černí desítky let ve vězení.

Veškerá policejní a soudní moc byla soustředěna v určitých místech, kde žijí převážně minoritní skupiny, které jsou v těch místech doslova uvězněny předchozími rasistickými zákony anebo politikou. Poté, co byly odbourány rasistické zákony, které znemožňovaly, aby lidé mohli bydlet, kde chtějí, a byly nastoleny nové protirasistické, se ale objevila nová rasistická politika, která prostě určitá místa, kde dominují minoritní skupiny, uškrtla ekonomicky. Deindustrializace, válka proti welfaru (od Reagana po Obamu, včetně Clintona) a velké snížení federálních peněz městům, která měla velké počty minoritních skupin, přispěly k jejich ekonomické devastaci a vyšší kriminalitě, což znamenalo reakci bílých předměstí, ve kterých se lidé mají dobře a bojí se, aby se chudoba a kriminalita nepřelévala do jejich části.

To znamená, že místo aby lidé v chudých částech města dostali lepší byty, školy, parky atd., dostanou spíš větší a víc ozbrojenou policii. Tím pádem jsou tito lidé pořád uvězněni v určitých městských čtvrtích a těžko se z nich dostanou, protože nemají skoro žádné příležitosti. Když potom nastanou ekonomické krize, jejich nouze se může změnit v kriminalitu, což znamená víc policie. Na to se vždy kupodivu peníze najdou.

Toto číslo Existence je věnováno dohodě TTIP. Jak je podle tebe vnímána na druhé straně Atlantiku?

TTIP u nás není téměř vůbec reflektováno, protože média se o ni nezajímají. Takže mnoho lidí samozřejmě ani netuší, že Spojené státy něco

vyjednávají s Evropou. Trans Pacific Partnership (TPP), dohoda, která zahrnuje státy kolem Číny, je vnímána mnohem více, protože Čína je pojímána jako náš rival a Evropa spíš jako náš partner. I když je TPP vlastně vyhlášení ekonomické a politické studené války Číně, a je to tím pádem pro vládu klíčová dohoda, není pozitivně vnímána americkou veřejností.

Poslední průzkumy ukazují velmi negativní postoj veřejnosti vůči obchodním dohodám, o kterých se málo ví, a koluje o nich tudíž hodně rozličných a rozporných informací. Převládají reportáže, které nás varují před velkou státní mocí, která nám bude řídit život a diktovat budoucnost. Ironicky je pro tyto kritiky mezinárodních dohod větším problémem velký stát, což je napul pravda. I když levicoví kritikové spíš obviňují velké firmy, tyto dohody jsou nemožné bez státu. Firmy pořád potřebují silné státy, které budou jejich partnery a svou mocí budou chránit investice a kapitál. Samozřejmě firmy také potřebují stát, aby kapitál reprodukoval, to znamená poskytl vzdělávání, právní systém, který by nás ujistil, že žijeme v demokracii, a dodržoval mezinárodní stabilitu. A asi nejdůležitější role státu je jejich pokračování v procesu privatizace, kde jsou státní funkce stále více zajišťovány soukromými firmami, kterým to zajišťuje obrovské a stabilní příjmy.

Když si vezmete jako příklad americký bezpečnostní aparát, který má nyní obrovský rozsah a který spoléhá pořád víc na soukromé firmy, jež ho obsluhují, začnete chápat, jakou roli chtějí hrát firmy ve společnosti a proč potřebují silný partnerský stát. A to nemluví o tom, co se děje ve městech anebo ve státech po celé Americe, kde v určitých místech je stát už jenom pár vyvolených politiků a jinak tvoří celý státní aparát najaté soukromé firmy.

Takže abych se vrátil k dohodě TTIP. Je vnímána spíše jako velký stát s velkým byznysem, kteří chtějí diktovat společnosti a lidem, a je to asi správně vnímané, takže ohromně nepopulární. Ale jak jsem zmínil na začátku, ví o tom asi pět procent lidí či spíše méně a v médiích se o tom nedozvíte nic.

V USA máte zkušenost se zónou volného obchodu NAFTA. Co přinesla?

NAFTA přinesla ztrátu asi milionu pracovních míst ve Spojených státech, ale mě vždy víc zajímalo, co přinesla Mexiku, které se mělo mít o hodně lépe, ale je aktuálně od té doby ještě chudší ve srovnání s Kanadou a USA. Samozřejmě Američané hned obvinili Mexiko, že je neschopné a zkorumpované. Tak jako Němci obviňují Řeky. Je to do určité míry pravda, ale Američanům nikdy nešlo o mexický blahobyt, spíš jim šlo o rozšíření trhu pro americké firmy, což se jim podařilo na jedničku.

Největší zaměstnavatel v Mexiku je americká firma Walmart, která je snad nejhorší příklad amerického konzumního a vykořisťovatelského kapitalismu. V Americe musí většinu jejich zaměstnanců podporovat stát, protože mají tak nízké platy. Pravdou je, že o Mexičany se musí starat mexický stát, a ten se o ně nestaral již dlouhá léta, takže NAFTA nebyla žádná změna v jejich patriarchální politice vůči vlastnímu lidu.

NAFTA se postarala velmi dobře o mexické a americké firmy, protože jim přinesla nižší mzdy, větší trhy a ekonomickou stabilitu, která byla v Mexiku do té doby nemožná. Pro americkou střední vrstvu NAFTA přinesla nižší ceny, větší sortiment konzumních produktů a otevřela Mexiko pro turismus a nyní i pro důchodce, takže mnoho z nich z NAFTA prospěje, i když to takhle asi nevnímají. Nejhorší byla NAFTA pro mexické rolníky a dělníky, americké dělníky a pro životní prostředí po celém Mexiku. Nejvýstižnější statistika je, že od roku 1994, kdy byla NAFTA podepsána, odešlo z Mexika do Spojených států asi osm milionů lidí, což se nikdy v historii nestalo. Reálné platy mexických dělníků jdou dolů jako platy amerických dělníků, což znamená větší chudobu v Mexiku a v částech USA, kde se zavíraly fabriky. Životní prostředí v Mexiku se vnímá jako ekonomická příležitost a z Mexika se stala skládka pro americké firmy, které vyvážejí nebezpečný odpad přes hranice.

Nejvíce se vše odehrává na hranicích mezi USA a Mexikem, kam jezdím už přes dvacet let. Je to nejchudší zóna v USA a v Mexiku je to zóna střední vrstvy a zároveň hrozná chudoba. Je to kapitalistická dystopie, kam každý den míří tisíce mexických rolníků a dělníků, kteří si myslí, že tady vydělají víc než ve vnitrozemí. Jsou tady mezinárodní fabriky, kde mexický zaměstnanec vydělá asi deset dolarů denně, čímž vůbec nepokryje běžné domácí náklady, takže si musí ještě nějak přivydělávat. Jsou tu obrovská pole zeleniny vlastněná americkými a mexickými firmami, kde pracují bývalí farmáři, kteří již nemůžou konkurovat agrobiznisu a stali se jeho otroky. Na americké straně jsou města Hispánců, kteří jsou utiskováni rasistickou migrační politikou, kterou nyní používá i kandidát Donald Trump, když říká, že Mexičané pašují drogy a znásilňují ženy.

V ČR byla skoro 20 let kritika kapitalismu téměř tabu. I Chomsky kdysi mluvil o zakázaném slovu na pět: třída. Lze v tomto směru pozorovat nějaké změny ve veřejném diskurzu?

Od recese v roce 2007 nastaly velké změny ve veřejné debatě v USA. Mluví se otevřeně o velkých rozdílech mezi bohatými a zbytkem společnosti a objevují se analýzy, které byly před rokem 2007 tabu. Systém

skoro krachnul, takže mnoho lidí má najednou o systém zájem a chtějí vědět, jak mohlo k takové recesi vůbec dojít.

Slovo třída se ale zatím vyskytuje jenom v kontextu diskuse o střední třídě, která je pro Američany svatá. Všichni Američané chtějí být ve střední třídě. Chudí proto, že to znamená jistou stabilitu a lepší budoucnost pro jejich děti a protože nechtějí být vnímáni jako dělníci, a bohatí proto, že nechtějí vynikat svým bohatstvím, které v puritánské společnosti není slušné moc ukazovat. Takže se vše točí okolo střední třídy - kdo do ní patří a jestli je na tom dobře anebo hůř. Akademické analýzy a mediální reportáže od roku 2007 souhlasí, že se střední třídě daří hůř, protože platy nejdou nahoru, náklady na zdravotní pojištění a vzdělání nahoru jdou a žádná politická strana se tím nijak nezabývá, takže se píše o opuštěné střední třídě, která se pomalu hroutí.

Zprávy zpoza oceánu se točí především kolem prezidentských primárek. O čem vypovídá jejich vývoj?

Tahle otázka dobře navazuje na tu předchozí. Primárky se točí okolo opuštěné střední třídy a toho, kdo z kandidátů přesvědčí její většinu, že jí může pomoci. Na jedné straně máte Donalda Trumpa, který si myslí, že volby vyhraje podporován bílou, starší, relativně bohatou, ale nevzdělanou střední vrstvou, která žije v sedmdesátých letech, kdy byla takzvanou tichou většinou. Tihle lidé si o sobě myslí, že jsou pracovití a že jim vláda krade těžce vydělané peníze, i když popravdě jim vláda nejvíc peněz dává, protože většina programů, které zavedli Reagan, Bushové a Clinton, jim ohromně pomáhá (např. daňové úlevy za hypotéky anebo bezedné kontrakty, které jejich firmy mají od federální anebo státní vlády). Taký si o sobě myslí, že jsou nesmírně štedří a tolerantní, ale jsou to převážně rasisti, kteří pomáhají jenom svým vybraným sousedům a pro „jiné“ (rasy, třídy atd.) nemají ani cent. Píšu, že žijí v sedmdesátých letech, protože v těch letech ovládali politiku USA, hodně států a měst, ale teď jejich pořad nižší počty znamenají, že jejich politická moc klesá, a tak nemají v letošních prezidentských volbách šanci, a to je hrozná štev. Proto je demagog jako Trump pro ně jako užitý.

Na druhé straně máme demokraty, kteří jsou rozděleni mezi Clintonovou a Sandersem. Clintonové demokracii jsou buď vzdělání, bílí a bohatí, anebo chudí, nevzdělání z minoritních skupin (převážně Afroameričané a Hispánci). Těm minoritním podporovatelům Clintonové vůbec nerozumím, když přihlídnou k tomu, že je její manžel hodně poškodil, když byl prezidentem v devadesátých letech. On podepsal NAFTA, militarizoval hranice s Mexikem, ohromně omezil a poškodil sociální stát a dereguloval bankovní sektor, takže vlastně umožnil ekonomii bublin a recesi, která od té doby převládá. Nikoho jeho politika nezasáhla hůř než ty minoritní skupiny, které nyní podporují jeho manželku. Snad se to může vysvětlit tím, že i když Clinton měnil systém proti nim v devadesátých letech, přesto se měli dobře až do té doby, kdy ty změny začaly mít širší dopady, což se stalo asi po Clintonovi, takže obviňují jeho nástupce George W. Bushe. Samozřejmě bohatí lidé, kteří mají sociálně tolerantnější morálku, podporují Clintonovou, protože jejich bohatství neohrožuje. Sanderse podporuje vzdělaná střední vrstva všech etnik, protože je jediným kandidátem, který jí chce vrátit politickou a ekonomickou moc svými politickými a ekonomickými reformami.

Překvapilo tě něco při tvém pobytu v Česku?

Nejvíc mě překvapil vžitý rasismus a nadřazenost v povaze českých lidí. Skoro každý člověk, kterého jsem potkal, měl buď nějakou poznámku, nebo i vypracovanou teorii o tom, proč jsou Romové, přistěhovalci anebo u nás Hispánci, indiáni či „černoši“ za všedním bordelem nebo i úpadkem naší civilizace. To ani nemluví o nespočetných pohrdavých výkladech z cestování, kdy mi lidé vysvětlovali, proč je všude takový šilený bordel. Hodně Čechů pohrdá jinými kulturami a zlomyslně se smějí, že se tam třeba nemají tak dobře jako lidé tady. Rozumí jenom jednomu měřítku dokonalosti, což je, do jaké míry jsou jiní jako oni. Samozřejmě Němci jsou machři, protože jsou pořádnější, serióznější a chovají se lépe, ale ti samí Němci potom sklízí od Čechů posměch, protože si sami dělají problémy tím, že k sobě pouští lidi (utečence), kteří jim tu dokonalost bourají. Skoro každý Čech, kterého jsem potkal, se pořád něčeho bojí, a sami přitom vědí, že tím strachem jsou lehce manipulovatelní, proto nesnáší své politiky, kteří si na tom společenském strachu zakládají svou politiku. Nejhorší je to u mladých lidí, kteří jsou apatičtí, ale mají konzervativní přístup ke změně. Mnoho z nich se bojí, že se jim budoucnost vymkne z rukou, ovšem nevidí za tím nějakou českou nedokonalost, ale spíše nějakou zahraniční hrozbu - buď Evropskou unii, nebo přistěhovalce a nyní taky islám.

Ta česká méněcennost, nadřazenost a xenofobie je pro mě nepochopitelná. Prostě jsem zvyklý na něco úplně jiného, čímž nechci říct, že u nás neexistují stejné problémy, ale tam vidím úplně jiný postoj od mladých lidí, kteří se staví proti rasismu a nebojí se změny a nových kulturních forem. Můžu to shrnout konkrétním případem, že tady můžu v tramvaji nahlas konstatovat, že cikáni jsou bordeláři, kteří zneužívají sociální dávky, anebo že černoši jsou líní a chovají se jako opice, a nikdo mi nic neřekne. Kdybych něco podobného říkal v Americe, tak by mi buď někdo řekl, abych držel hubu, nebo by mi rovnou přes ni dal, což je správně.

JAK JSME SE POSTAVILI GLOBÁLNÍMU KAPITÁLU

Boj proti ekonomické globalizaci očima českého anarchisty

SOUČASNÝ BOJ PROTI TTIP NENÍ SVÝM ZPŮSOBEM NIC NOVÉHO. PROTI RŮZNÝM AGRESIVNÍM PROJEVŮM EKONOMICKÉ GLOBALIZACE JSME VYSTUPOVALI I V MINULOSTI. JEJÍ PROBLEMATIKU JSME VŠAK OBJEVOVALI POSTUPNĚ A V RÁMCÍ TOHO JSME SE PROTI NÍ PŘI RŮZNÝCH PŘÍLEŽITOSTECH STAVĚLI. POJĎME SE TEDY PODÍVAT ZA TÍMTO PŘÍBĚHEM, JENŽ BY NÁM MOHL PŘINĚST MNOHÁ POUČENÍ I PRO BOJE BUDOUCÍ.

FUCK OFF McDONALD'S!

V roce 1989 můžeme mluvit o zmrtvýchvstání anarchistického hnutí v Česku, o němž nebylo od poloviny 20. let takřka slyšet. Počátky byly živelné a jakous takous podobu se jim pokusilo dát velmi neformální Československé anarchistické sdružení založené v uvedeném roce. Na začátku 90. let se řešila hlavně témata jako boj proti nazi skinheadům či povinné vojenské službě, ekologie, práva zvířat, punk... s nevyraznou odezvou byl propagován anarchosyndikalismus. Převážně v souvislosti s problematikou ochrany životního prostředí a práv zvířat se začínala objevovat kritika konkrétních nadnárodních korporací. V roce 1992 se v tomto směru stal velmi populárním McDonald's se svými provozovny, které unifikovaly stravování po celém světě a začínaly se objevovat i u nás. Už jsem to popisoval v *Existenci* č. 2/2013, jak právě při jednom z protestů, konkrétně při demonstračním obsazení provozovny McDonald's ve Vodickově ulici v Praze v září 1992, jsem se rozhodl stát vegetariánem. Ale to jen na okraj, podstatné pro naše vyprávění je, že byl položen první z dílků skládačky ekonomické globalizace, jejíž odhalování více či méně plnilo naše další aktivistické roky.

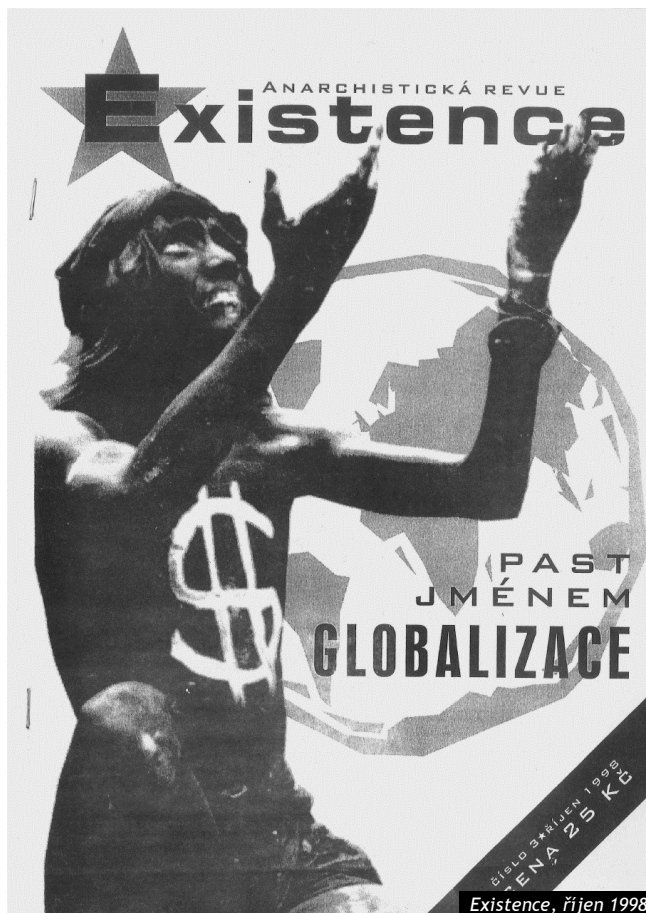
Tematizovaly se hlavně konkrétní dopady konkrétních korporací. Použijeme-li příklad McDonald's, už dříve se mluvílo například o likvidaci amazonského pralesa coby globálním problémem, ale nyní se začalo hovořit o vztahu tohoto katastrofálního fenoménu k ziskům korporace, jejíž logo se nám s nástupem divokého kapitalismu začalo vnučovat do přízně.

V létě 1992 se redaktoři anarchistického časopisu *A-kontra* vydali do Mnichova na tisícové protesty proti summitu nejbohatších zemí G7, kde byl jeden z nich na delší dobu zadržen kvůli tomu, že měl u sebe časopis „proti světové hospodářské špičce“, jak ho úředně klasifikovali tamní policejní obránci této špičky. Na summitu, který provázely násilné excesy policie proti jeho odpůrcům, se jednalo zejména o „finanční pomoci“ bývalému východnímu bloku, což se záhy projevilo např. likvidací českého průmyslu a jeho proměnou ve výrobu dílů pro zahraniční automobilový průmysl. Přesto toto téma tehdy mezi velmi mladými anarchisty nenašlo valnou odezvu.

O pár let později se hlavní nenáviděnou korporací stal Shell kvůli svému angažmá v Nigérii, kde se podílel na devastaci životního prostředí a porušování lidských práv, jehož symbolem se stala justiční vražda spisovatele Kena Saro-Wiwy. Pozornost si z vícera důvodů vyžádaly i řetězce hypermarketů, které se začaly tlačit do Česka.

VIVA EZLN!

V roce 1994 jsme se v anarchistickém tisku začali dočítat o tom, že 1. ledna vystoupila z Lakandonské džungle v jihomexickém Chiapasu Zapatistická armáda národního osvobození (EZLN) coby hlas původních obyvatel vzpírajících se staletí trvajícímu útlaku, chudobě a vytlačování na okraj společnosti. Ale nejen to - ve stejný den vstoupila v platnost Severoamerická zóna volného obchodu (NAFTA) zahrnující USA, Kanadu a Mexiko, kterou EZLN považovala za tvrdý útok na životní úroveň mexického obyvatelstva a zejména jeho domorodé části. Nemuseli čekat dlouho, aby jim realita dala za pravdu. V USA došlo do roku 2001 v důsledku přesunu výroby ke ztrátě asi milionu pracovních míst a v Mexiku pracovalo za minimální mzdu o milion více lidí než před NAFTA. Zejména na severu Mexika, kam se začaly přesouvat různé provozy, došlo k výraznému zhoršení pracovních podmínek a životního prostředí. Pro původní obyvatele na jihu země se stala největším problémem liberalizace zemědělství a zrušení článku ústavy chránícího kolektivní vlastnictví půdy. Rolníci nejsou schopni konkurovat nadnárodním zemědělsko-průmyslovým korporacím, což vede ke zhoršování jejich životní úrovně. Známý je případ ze srpna 2000, kdy neveřejný tribunál NAFTA rozhodl, že Mexiko

musí zaplatit 16,7 milionu amerických dolarů firmě Metalclad. Důvodem byl zákon, který jí zakazoval uložit toxický odpad do vodního zdroje v mexickém státě San Luis Potosí a který firma považovala za překážku volného obchodu.

Zapatisté se především věnovali rozvoji vlastních autonomních oblastí. Už v roce 1994 byli schopni přijít s analýzou procesů, které jsou dnes označovány jako ekonomická globalizace, a s představou, jaké cíle si klást, jakými prostředky jich dosahovat a na koho se obracet. Díky tomuto přístupu našli velmi rychle celosvětovou podporu.

V úvodu „První deklarace z La Realidad proti neoliberalismu a za lidskost“ z ledna 1996 stojí: „Během minulých let si moc peněz natáhla novou masku přes svoji zločineckou tvář. Moc peněz nehledí na hranice, nepřikládá žádný význam lidským rasám a barvám pleti a všude ponižuje lidskou důstojnost, napadá jistoty a zabíjí naše naděje. Pod novým označením „neoliberalismus“ je historickým zločinem v tom, jak koncentruje privilegia, bohatství a beztržnost a rozšiřuje bídu a bezradnost. Byla zahájena nová světová válka, ale teď proti celému lidstvu. A jako ve všech válkách je to, o co jde, nové rozdělení světa. Tuto moderní válku nazývají „globalizace“...“

Šlo mimo jiné o výzvu, na jejímž základě se v létě 1996 v Chiapasu konalo „1. interkontinentální setkání proti neoliberalismu a za lidskost“, kde byl za účasti asi 3000 lidí položen základ mezinárodní sítě odporu proti neoliberalismu. O rok později proběhla další konference ve Španělsku. Té na pozvání ČSAF předcházelo v březnu 1997 v Praze v kulturně-sociálním centru Black Hand „Evropské setkání proti neoliberalismu“, avšak takřka bez zájmu českých aktivistů a aktivistek.

Mluvcím EZLN se stal subcomandante Marcos, který na adresu neoliberalismu řekl: „V kabaretu globalizace předvádí stát striptýz a na konci

představení mu zbývá jen holá nezbytnost: jeho represivní moc. Když je jeho materiální základna zničena, jeho srčovanost a nezávislost potlačena, stává se národní stát pouhou bezpečnostní službou pro megaspolečnosti... Noví páni světa nemají potřebu přímo vládnout. Úkolem spravovat záležitosti jejich jménem jsou pověřeny národní vlády.“

Boj zapatistů v českém anarchistickém hnutí silně rezonoval, od jeho započeti se k němu často vracíme. Koncem roku 1997 dokonce vznikla Iniciativa na podporu EZLN, kterou tvořili lidé z několika antiautoritářských organizací a občanských sdružení a jejich výstupy byla putovní výstava fotografií a brožura *Vzbouřený Chiapas*.

PROTI GLOBALIZACI!

Od roku 1995 se stále častěji začínaly v anarchistickém tisku objevovat informace, které dávaly různé válečné konflikty, podporu diktatur, ekologické katastrofy či rostoucí chudobu ve třetím světě do souvislosti s politikou celosvětových finančních institucí a nadnárodního kapitálu. Možno je to jen můj dojem, ale širší zájem o tato témata v rámci antiautoritářského hnutí přinesl v roce 1997 román Egona Bondyho *Cybercomics*, který vizionářsky a velmi čtivou formou předkládal možné důsledky globalizace.

Navíc se v důsledku zapatistických interkontinentálních setkání začíná hovořit o nových hnutích, která se značně liší od formální a hierarchicky organizovaných uskupení a zabývají se otázkami, jako jsou ochrana životního prostředí, ženská práva nebo kulturní rozmanitost. Na tomto základě byla v roce 1998 ustavena neformální síť *People's Global Action* (PGA) sdružující organizace a hnutí z celého světa. První konference PGA se konala 25. února 1998 v Ženevě za účasti téměř 400 delegátů z 50 zemí, včetně ekoanarchistických aktivistů z Česka. Účastníci setkání přijali manifest vyjadřující nekompromisní odpor vůči Světové obchodní organizaci (WTO) a deklarovali jako své principy decentralizaci a autonomii. V závěru konference, která byla zpestřena průvodem k sídlu WTO, byl stanoven 16. květen dnem konání globální street party zaměřené proti této nikým nevolené instituci.

Účastníci konference po návratu do Česka iniciovali tematizování problémů globalizace v místním antiautoritářském hnutí, mezi nevládkami a ve společnosti vůbec. Argumentace byla jasná. Nejde už o jednotlivé korporace, ale o celý globální ekonomický systém, v jehož rámci fungují. Mezinárodní organizace práce tehdy napsala, že světovou ekonomiku de facto ovládá 37 000 korporací podnikajících napříč hranicemi a pružné přesouvajících své aktivity do zemí s nejpriznivějšími podmínkami v duchu co nejnižších nákladů a co nejvyšších zisků. Každé strategické odvětví vždy kontroluje několik firem, které jsou hospodářsky silnější než mnohé státy. Šéfové takových korporací koncentrují obrovskou moc, i když je nikdo nevolí, a ze své činnosti se zodpovídají nanevšest členům správních rad. Tento systém s sebou nese prohlubování nerovnosti, likvidaci sociálního státu a ztrátu části moci národních států, diktát podmínek investory a neohlášení se při dolování zisků na lidi, přírodu, klima či zvířata. To vše je zarámováno neoliberální ideologií, o níž se tehdy ještě tolik nemluvalo, i když ve východní Evropě řádila ve velkém. Právě jistá neviditelnost této ideologie zajistila její hegemonické postavení, zvláště v postsovětském prostoru, kde se ideologie očekávala leda v heslech na nástěnkách, nikoliv v procesech ovlivňujících každodenní život člověka a přetvářejících ho v „lidský zdroj“ a „konzumenta“.

Devadesátá léta byla dobou, kdy ještě bylo velmi těžké veřejně argumentovat proti kapitalismu, i když v jejich druhé polovině to anarchistické hnutí činilo se vši vervou. Mohlo za to v první řadě dědičný jazyka znásilněného normalizační érou a následně znásilňovaného mainstreamovým bezobsažným antikomunismem. „Globalizace“ se tak pro nás v komunikaci s veřejností stala určitým náhradním pojmem, který mohl být nástrojem ke kritice kapitalismu v té podobě, v jaké se v současnosti projevuje, a pro nějž byl s oblibou v řadách kritiků užíván pojem „globální kasino“ - nešlo však o moc přesné označení, protože rizika podnikání globálních hráčů nedopadala na ně, nýbrž zas a jen na neprivilegované vrstvy v různých koutech světa.

Téma globalizace od té doby začalo zabírat významné místo anarchistických periodik, vedle *Existence* to byl například v té době v antiautoritářském hnutí velmi oblíbený dvouměsíčník *Konfrontace* a od roku 1999 znovu vycházející časopis *A-kostra*.

ULICE LIDEM!

Jak bylo domluveno v Ženevě, tak se také stalo. V sobotu 16. května 1998 se ve 37 městech světa konala Global Street Party (GSP). V Birminghamu probíhalo setkání hlav států G8 a navíc byly PGA vyhlášeny akční dny proti WTO, během nichž se konaly další akce odporu vůči diktátu nadnárodního kapitálu.

Vedle Ženevy proběhla jedna z největších street party toho dne právě v Praze, a to k milému překvapení pořadatelů za účasti tři tisíc lidí. Takový počet demonstrantů byl do té doby v rámci antiautoritářského hnutí v Česku nevidaný. Pod akcí byly podepsány nedávno vzniklé skupiny Země především! a Ochránci duhy, organizačně se na ní podílela ČSAF

a lidé kolem squatu Ladronka. Tahákem byla evidentně u nás zatím nevyzkoušená forma protestu po vzoru platformy Reclaim the Streets, spojující politický protest se zábavou v kombinaci s tvořivým přístupem a prvkem překvapení.

Dosavadní strnulá podoba demonstrací se již opotřebovala a úspěch GSP vžil účastníkům do žil nemalou dávkou euforie a pocit kolektivní síly. Navíc se i volbou témat podařilo zkombinovat globální téma s lokálními problémy, zde s kritikou automobilismu. I když to dlouho na náměstí Míru vypadalo, že půjde o akci na jednom místě, po šesté se rázem vydal proud účastníků na nejrušnější pražskou dopravní tepnu. Tady s chutí odstranil billboard fašisty Sládka, a když se po další cestě rozhodlo třicet robocopů násilím průvod zastavit, zjistili, že jejich dosavadní praxe, kdy si vůči demonstrantům mohou dovolit cokoliv, bere náhle za své, a mazali nakonec pryč, co jim nohy stačily. Stejně tak o pár minut později policejní auto, které najelo do demonstrantů, skončilo převrácené na bok. Na úplný závěr vzaly za své nenáviděné provozovny McDonald's a KFC na Václavském náměstí a ve Vodičkově ulici.

To už ale byly v pohotovosti policejní posily, aby pomstily ztracenou „čest“. Zadní voj demonstrantů, kteří v naprosté většině ani neměli páru, co se vpředu předtím událo, se stal terčem bezhlavého policejního násilí, které pokračovalo v dalších hodinách i na policejních služebnách a dalších místech. Devět lidí bylo drženo po nějakou dobu ve vazbě, aby byli nakonec bez obvinění propuštěni. Další z případů policejní zvůle, co do rozsahu však v polistopadových letech jeden z největších. Stejně jako dnes, ani tenkrát nepadly žádné postihy za týrání a neodůvodněné násilí ani vůči nezúčastněným osobám.

Vedlejším efektem mediálního odsouzení GSP ale bylo ovlivnění diskurzu vnesením tématu globalizace. Díky zvuku třicetitisíc se údajně nerozbitých výloh nadnárodních rychlovýkrmů se dostalo sluchu i tématu, které bylo obsahem akce především. Účinnost radikální podoby GSP komentovala i redakce *Konfrontace*, když si všimla, že „o nastartování společenské diskuse se snažily různé organizace řadu měsíců, naposledy zazněly naléhavé hlasy ze setkání proslulých světových ekofeministek *„Diverse women for diversity“*, pouhých několik dní před 16. květnem. Nulová účast na tiskové konferenci...“ Vnesení tématu nebylo samozřejmě bezproblémové. Nejenže byl antiglobalistům nejdnou předsudečně dáván přívlastek násilníků či mládeže, která ani neví, za co demonstruje, docházelo i k dalšímu zamlžování, když jim bylo třeba nesmyslně vyčítáno, že jsou proti nezadržitelnému propojování světa, proti moderním komunikačním technologiím, a že by tedy neměli používat ani mobily a internet.

S ne zrovna čistým štítem z celé věci vyšly některé z ekologických organizací, které lpěly na budování dobrého jména oproštěného od všeho anarchického (i když je anarchisté do té doby jako jedni z mála aktivně podporovali) a rychle se od GSP distancovaly. To ještě více prohloubilo obecnou propast mezi radikálními a nevládkářskými environmentalisty té doby. Čest výjimkám, které servilní postoj etablovaných občanských sdružení nepřijaly. Odpověď antiautoritářů ale byla jasná, na srpen svolali navazující Local street party, které se i přes silné policejní zastrasování účastnilo na 5000 lidí.

O rok později, 5. června se pak za účasti 6000 lidí konala třetí pražská street party coby součást celosvětových akcí proti centrum globální moci. Tato street party měla být součástí pražské návštěvy 40 indických rolníků, kteří v rámci „Interkontinentální karavany 99“ spolu s dalšími asi pěti sty členy Asociace farmářů Karnataky dorazili do Evropy demonstrovat své existenční problémy způsobené kapitalistickou globalizací. Pražské akce se však nezúčastnili, jelikož jim Česká republika odmítla dát víza.

Od 1. května 1999 byl na veřejných akcích podobného druhu rozdáván „informační list o kampani proti globalizaci“ *Hlas Země*, který reflektoval dění kolem street parties a srozumitelně informoval o problematice ekonomické globalizace. Vydávali ho brněňští ekologičtí a anarchističtí aktivisté a celkem se dočkal pěti čísel.

GLOBALIZUJME ODPOŘ!

Překroucení tématu globalizace ve veřejném diskurzu způsobily zejména různé mediální komentáře, které at' už záměrně či z provinční omezenosti pisatelů odváděly pozornost od toho podstatného, tedy přenesení ekonomické, a tudíž i politické moci zcela mimo jakýkoliv dohled občanů/voličů, kterým je neustále podstrkována premisa, že to jsou oni, kteří v demokratických volbách o něčem rozhodují. To vedlo k tomu, že se v antiautoritářském hnutí posléze začalo v duchu hesla „Globalizaci solidarity proti globalizaci kapitálu“ prosazovat namísto antiglobalistů označení alterglobalisté a namísto globalizace se mluvílo o ekonomické globalizaci. Tuto snahu o zpřesnění a vyjasnění pojmů ale média ignorovala, a dál pokračovala ve stereotypech, které si v rámci své pohodlnosti vytvořila a stejně jako mnohokrát v minulosti se jich dlouhá léta držela.

Kritika ekonomické globalizace z antiautoritářských řad začala být zpracovanejší, a to i díky rostoucí dostupnosti zdrojů, k níž docházelo na základě utužování vazeb globalizujícího se hnutí za sociální spravedli-

nost. Zaměřovala se především na otázky dluhů rozvojových zemí, dětské práce, korporátní praxe subdodavatelství, na politiku značek, přenášení rizik shora dolů, zánik kulturní pestrosti, likvidaci domácí konkurence, porušování lidských práv a podporu diktátorských režimů, zavádění genetiky modifikovaných organismů a likvidaci místního zemědělství, neprůhlednost institucí jako Mezinárodní měnový fond (MMF) a Světová banka (SB) či dekonstrukci demokracie přesouváním center moci a rozhodování na nevolenou úroveň.

V té době byl na pořadu dne zejména boj proti Multilaterální dohodě o investicích (MAI) přezdívané „Listina práv pro nadnárodní korporace“, proti které byla mimo jiné zaměřena i zmiňovaná GSP. MAI, o níž se v rámci WTO jednalo od roku 1995, měla rozšířit a hájit zájmy investorů a korporací, zajistit volný tok kapitálu bez zásahu států, zavázat státy k otevření všech hospodářských odvětví, včetně těžby přírodních zdrojů, ale i školství, zdravotnictví a dalších služeb, ke zrušení regulačních opatření v oblasti ochrany životního prostředí a pracovního práva. Mělo se umožnit neomezené přemísťování finančních prostředků a výroby. Korporace měly dostat možnost potlačovat nepokoje ohrožující jejich majetek vlastními ozbrojenými složkami, zamezit bojkotům (jako to bylo v případě apartheidní Jihoafrické republiky)... Navíc členství by bylo takřka neodvolatelné, minimálně po dobu 20 let, a pravidla by platila i navzdory referendům. Jednání o MAI probíhala v tajnosti a měla být původně uzavřena do konce roku 1998, díky odporu byla ale zastavena. Dokonce i francouzský premiér Jospin označil MAI jako „hrozbu suverenity států“.

V listopadu 1999 měla být na summitu WTO v Seattlu projednána nová Mnohostranná investiční dohoda (MIA), připravovaná opět za zavřenými dveřmi a prosazující rafinovanější a postupněji opatření v duchu původní MAI. A právě Seattle se stal pro alterglobalizační hnutí zlomovým. Jak prohlásil jeden z účastníků: „Kdo by si ještě před rokem pomyslel, že se 60 000 lidí sebere a půjde přivítat delegáty WTO? Kdo by si pomyslel, že odboráři budou pochodovat s ochránci životního prostředí, lidé oblečení jako želvy s vykořisťovanými oceláři, lesbičky nahoře bez s farmáři a věřící s anarchistickými černými bloky?“ Citace jasně ukazuje, že boj proti ekonomické globalizaci spojil různé dílčí boje do jednoho, což bylo něco, čeho se systém vždy obával. Další podobný protest se odehrál v dubnu 2000 ve Washingtonu, chyběl však již moment překvapení, takže policie uzavřela celou jednu část města a vůči protestujícím použila směs nelegitimního a nelegálního zatýkání a násilí, kdy vedle bití například najížděla služebními motorkami do sedících demonstrantů.

STOP MMF A SB!

To už ale bylo rozhodnuto, že se v září 2000 bude v Praze konat summit MMF a SB. Aktivisté různých zaměření, včetně ČSAF, nelenili a založili INPEG (Iniciativu proti ekonomické globalizaci), stejně tak samotná ČSAF odstartovala na podzim 1999 kampaň proti ekonomické globalizaci. Svě odhodlání protestovat proti sociální nespravedlnosti či ekologické devastaci, na kterých mají obě instituce podíl, vyjádřily také některé křesťanské či ekologické organizace a iniciativy.

MMF se zabýval především poskytováním půjček zemím s hospodářskými potížemi a SB měla zase na starosti dlouhodobé, zejména rozvojové projekty. Obě tyto instituce své peněžní půjčky a projekty podmiňovaly zaváděním neoliberalních opatření v dané zemi. Kritika MMF a SB se zaměřovala zejména na jejich netransparentnost, absenci zodpovědnosti, neoliberalní ideologičnost, pochybné projekty a megalomanství (které mělo za následek přesídlování milionů lidí) či diktát chudým zemím skrze SAP (programy strukturálních úprav), které se týkaly hlavně privatizace, otevření trhu, škrtů, omezování regulačních opatření atd. Z toho pak plynuly důsledky takové politiky odrážející se v ekonomické a politické destabilizaci, zadluženosti, ztrátě kontroly nad zdroji, rostoucí chudobě, devastaci životního prostředí apod.

V roce 1990 bylo do MMF přijato i tehdejší Československo a ještě v tomžetě roce přijalo úvěr ve výši 3,9 miliardy dolarů na strukturální úpravy. S přijetím úvěru se federální vláda na podzim 1990 zavázala, že během následujícího roku provede privatizaci, liberalizaci cen, devaluje obchodní kurz koruny k dolaru, otevře se zahraničnímu kapitálu, zruší všechny přímé rozpočtové dotace výrobním organizacím, uzákoní likvidaci nesolventních podniků a počínaje rokem 1992 omezi dotace na bydlení a přemění velké monopolní podniky na menší jednotky. „Doporučení“ MMF korespondující s Klausovou doktrínou transformace společnosti v kapitalistický řád se sice neplnila tak drasticky rychle, ale v průběhu 90. let byla víceméně realizována.

Summit k nám pozvala ještě Klausova vláda, a ta následná, Zemanova, se pořadatelsství ujala ve smyslu slov advokáta (hlavně těch, kteří slušně trhlí na ekonomické transformaci) Tomáše Sokola: „Pokud jsme si členy MMF pozvali, neměla by existovat jiná priorita než zajistit jim, aby setkání bylo maximálně nerušené.“ Typická ukázka globalizovaného světa, kdy se nepatrné horní elité dostává privilegií na úkor zbytku obyvatel. Média tlumočila, jak se miliardové náklady na summit stánu vyplatí a ČR na tom ve výsledku vydělá. Tomu nemohli uvěřit ani ti, co to

psali, a pokud ano, pak to vypovídalo o zatemnění jejich soudnosti ideologickou propagandou. Dále média nepřestávala strašit násilnými demonstracemi. Zmíněný advokát navrhl provádění selekcí na hranicích, vypovídání či internaci zadržených zahraničních demonstrantů a samozřejmě použití násilí ze strany policie. Vládní zmocněnec pro zasedání MMF a SB uznale kvitoval postup policie ve Washingtonu, která preventivně zatkla stovky aktivistů, zabavila jim materiály a obsadila jejich centrum. Další navrhovali zakazovat shromáždění proti MMF, nasadit tajné policisty a ti radikálnější přímo střilet do prvních řad.

Většina těchto rad byla vyslyšena, takže odpůrci ekonomické globalizace se od samého začátku střetávali s velkým nepřítelstvím ze strany „sociálnědemokratické“ vlády, pravicové opozice, úřadů, policie, ministerstva vnitra pod taktovkou Stanislava Grosse a velké části domácích médií. Policejní jednotky začaly nacvičovat boje a praxi si zkoušely například při zcela neodůvodněném napadení prvomájové demonstrace anarchistů na Střeleckém ostrově (1. květen 2000 byl PGA vyhlášen jako světový den boje proti globalizaci). Probihala silná propagandistická masáž a PR kampaň MMF a SB, jejíž představitelé sami sebe pasovali do role nepochopených bojovníků s chudobou a předstírali, jak jsou ochotni diskutovat. Částečně to dobře vykresluje například dokumentární film *Hry prachu*, který tímto, pokud jste ho ještě neviděli, doporučuji ke zhlédnutí.

Antiautoritářská média se v roce 2000 zabývala příklady dopadů MMF a SB v různých koutech světa, stejně jako politikou těchto institucí a důsledky ekonomické globalizace vůbec. Nakladatelství ČSAF vydalo při té příležitosti i svou první knihu *Globalizace a příroda*. Organizace protestů byla velmi náročná a většina zapojených skupin pracovala opravdu na maximum. V INPEGu bylo zapojeno mnoho zahraničních aktivistů, kteří velmi dbali na to, aby rozhodující slovo patřilo vždy těm místním. V rámci iniciativy fungovalo několik pracovních skupin, např. propagační, kontrastní (vydávala zpravodaj *Kontrast*), pohraniční (monitorovala nepouštění aktivistů přes hranice), ubytovací, kulturní, koordináční pro cizince, loděnicová (zajišťovala konvergenční centrum v libeňské loděnici)... Konalo se množství veřejných akcí, ve dnech 22. až 24. září 2000 uspořádal INPEG na několika místech „Kontrasummit 2000“ za účasti mnohých zástupců lidových hnutí a intelektuálů z celého světa (promluvil např. Silvia Federici, Naomi Klein, Andrew Flood či George Caffentzis).

Vyvrcholením byl globální den akcí 26. září (S26), kromě Prahy proběhly akce v několika desítkách světových měst. Deklarovaným cílem INPEGu bylo nenásilně zablokovat Kongresové centrum. Na 10 000 lidí rozdělených do několika pochodů označených různými barvami skutečně blokovalo přístupové cesty ke Kongresovému centru. Čelo modrého pochodu, který z převážné části tvořili anarchisté, navzdory INPEGem deklarované nenásilné strategii zaútočilo v Lumírově ulici dlažebními kostkami na policejní kordon posílený o vodní dělo. Jestliže se policie, která do akce nasadila 12 800 svých lidí, posílila svou techniku např. o obrněné transportéry a chlubila se spoluprací s FBI, chovala mnohdy nelegálně a násilně už předtím, od tohoto okamžiku byla jako utřena ze řetězu. Nerozlišovala, jestli se demonstranti účastnili riotu nebo ne, stejně jako byla schopna zbit či zadržet členy Občanských právních hlídek nebo cizince, kteří s protesty neměli vůbec nic společného. A znovu se projevila obliba v týrání zadržených na policejních stanicích, za což opět nikdo nebyl přiveden k zodpovědnosti. Z reakcí médií se zdálo, že snad celá Praha lehla popelem a represivní vlna byla následně využita pro násilnou likvidaci squatu Ladronka, k níž došlo 9. listopadu pod taktovkou pražského radního za ODS Filipa Dvořáka. Ladronce nepomohlo ani to, že se od protestů proti MMF a SB předem distancovala.

Summit jako takový neměl v boji s chudobou žádný výsledek. Nic jiného se ani neočekávalo. Vítězstvím demonstrantů bylo jeho předčasné ukončení. Delegáti summitu byli z Kongresového centra potupně evakuováni metrem, které bylo zabráno čistě pro jejich potřeby. Navíc se i přes nepřítelství většiny médií a oficiální propagandu dařilo dostat některé argumenty kritiků ekonomické globalizace na veřejnost. Rozhodně to však byla velká škola pro domácí hnutí, ať už jde o vyzkoušení nových způsobů nehierarchické organizace, komunikace a rozhodování či potřeby odpovědnosti a tolerance (i když zkušenost zároveň potvrdila, že spolupráce s trockisty je velký sebeklam). Oproti tomu stála provinčnost místního anarchistického hnutí, které vede žabomyši válku o to, kdo je správný anarchist. V neposlední řadě se navázalo množství nových kontaktů na mezinárodní úrovni a díky nim se podnikly výjezdy na různé akce v zahraničí. Po S26 potěšila podpora INPEGu od řady zástupců nevládních organizací, které do Prahy přijely na pozvání CEE Bankwatch Network a Milostivého léta 2000.

STOP VÁLCE!

Násilné policejní represe ale nejsou žádným českým specifikem. Podobně postupují represivní složky i jinde. A tak se veškerá následná velká jednání papalášů stávají z důvodu nutnosti potlačení kritických hlasů jakousi vojenskou operací. V lednu 2001 byl pro potřeby elity obklíčen ostatním drátem, těžce vybrojenými policejními jednotkami

a armádou švýcarský Davos a do města byl odpůrcům Světového ekonomického fóra odepřen přístup, skupina asi 300 lidí, převážně křesťanských aktivistů, kteří se přece jen do města dostali, byla obklíčena a napadena policií. V červnu zaútočila švédská policie na kritiky summitu EU v Göteborgu i za použití psů bez košíků, jeden z demonstrantů pak strávil postřelený několik týdnů v kritickém stavu. O týden později byl zrušen kvůli obavě z protestů summit SB v Barceloně, i tak se konala demonstrace, na kterou policie střílela gumovými projektily. Vrcholem represivního řádění se však stal protest proti jednání nejbohatších zemí světa G8 v italském Janově v červenci 2001. Část města byla neprodyšně uzavřena do „červené zóny“ a mimo ni policie napadala demonstranty, jak se jí líbilo. Stovky lidí byly zraněny v ulicích, další krutě týráni na služebnách a orgie policejního násilí byla završena brutální krvavou rází v informačním centru protestů ve škole Diaz a zastřelením demonstranta Carla Giulianiho.

Pak přišlo 9. září 2001 a teroristický útok na budovy Světového obchodního centra. Naplno se rozjel proces globalizace represí, militarizace, vojenských intervencí a plošného špehování obyvatelstva, nazývaný svými strůjci „válka proti terorismu“. Byly spuštěny vojenské operace v Afghánistánu a o něco později pod falešnou záminkou zbrani hromadného ničení v rukou Saddáma Husajna také v Iráku.

Po krachu jednání WTO v Cancúnu v září 2003 prohlásil americký vyjednávač Robert Zellick, že zde USA názorně viděly bezúčelnost snah dosáhnout volného obchodu na půdě mnohostranné organizace, a tak se nyní budou orientovat na bilaterální úmluvy a různé regionální zóny volného obchodu. Tím naznačil budoucí směřování neoliberálního tažení za zájmy ekonomických elit. Další summit WTO v Hongkongu v prosinci 2005 byl do jisté míry paralyzován panikou delegátů obávajících se průniků demonstrantů na místo jejich setkání.

I přes veškeré své úspěchy se po 11. září alterglobalizační hnutí postupně ocitá v úpadku a je nahrazeno těžce defenzivním protiválečným hnutím. Antropolog a anarchista David Graeber tuto situaci (konkrétně ve Spojených státech) rozebírá ve svém kontroverzním esejí *Šok z vítězství* z roku 2007 (jeho zkrácenou verzi jsme otiskli v *Existenci* č. 3/2015). Podle něj šlo také o důsledek toho, že síť hnutí za globální spravedlnost se začaly utápět „v rozhořčených debatách: o nenásilí, o nekonečných demonstracích bez podpůrné činnosti, o otázkách rasismu a sociální nerovnosti“, a s příchodem represí po 11. září „následoval panický útek téměř všech našich někdejších spojenců z řad neziskových organizací a odborů“. Protestní akce sice pokračovaly dál, ale hnutí se už nevzpamatovalo. Podle Graebera se sice „protiválečné mobilizace zdály být bezprostředně mnohem naléhavější“, ale problém byl, „že jsme ve většině našich okamžitých cílů zvítězili“, a to během poměrně krátké doby. Lidé zapojení v alterglobalizačním hnutí přijali anarchistické zásady organizace, podařilo se podřít ideologický konstrukt „volného obchodu“, MAI byla pohřbena a MMF a SB naprosto ztratily svůj dřívější kredit. Tvrdí, že jelikož na úspěch „nejme připraveni, uvrhne nás ve zmatek, začneme se mezi sebou hádat a vláda přitom s železnou pravidelností zareaguje nějakým vojenským dobrodružstvím v zámoří. Následný vlastenecký cirkus a série represí, jež nové válečné tažení nevyhnutelně provázejí, vždy hraje do karet autoritářům na všech stranách politického spektra. Výsledkem je, že v okamžiku, kdy se naplno projeví naše vítězství, jsme natolik zaměstnaní pocitem nezdaru, že si toho ani nevšimneme.“

JEDNĚME LOKÁLNĚ!

Vedle vnímání brutality policie, včetně vytváření černých listin demonstrantů, kteří pak nemají možnost dostat se do země, kde se koná nějaké setkání elit, byl alterglobalizačním hnutím reflektován pro něj mnohem zásadnější problém. „Kočování od summitu k summitu“ (summit hopping) si nemůže dovolit každý a mimo jiné se tak vytváří skupina „profesionálních“ aktivistů, „odborníků na sociální změnu“, kteří na druhou stranu nemají už čas a energii věnovat se lokálnímu problému. To celé pak může vést k odcizení místních komunit a zápasů a těchto aktivistů, kteří se na místě objeví a za pár dní zas zmizí. Navíc si tento způsob aktivismu nechává určovat svou agendu rozhodnutím elit, kde a kdy se sejdou.

Organizace velkých protestů je celkem vyčerpávající, nad míru zesílená represe může některé aktivity částečně paralyzovat a zaostává práce na lokální úrovni (ona „podpurná činnost“, o níž se zmiňuje Graeber). To byl i jeden z důvodů, proč se čeští anarchisté rozhodli zorganizovat protesty proti pražskému summitu NATO v listopadu 2002 v menším měřítku, pouze s přizváním východoevropských antiautoritářů, kteří řeší podobné problémy. Výsledkem byla úspěšná akce s menším organizačním nasazením, kterou nepokazili ani předvídatelné represivní snahy, policejní provokatéři a předpojatost médií.

I tak se záhy antiautoritářské/alterglobalizační hnutí v Česku ocitlo v krizi a svým způsobem kopírovalo celosvětový trend. I když se začalo s větším důrazem odkazovat k heslu „Mysli globálně, jednej lokálně“, jeho pozvolné naplňování si muselo počkat až na další aktivistickou ge-

neraci a zakotvení některých projektů v místních komunitách má svou nadějnou budoucnost ještě před sebou. Rozhodně už ale anarchistickému hnutí nechyběla schopnost nahlížet na různé problémy z globálnější perspektivy a snažit se je zasazovat do širších kontextů.

V souvislosti s alterglobalizačním hnutím se později řešila i zmíněná otázka, kterou formuloval Graeber, zda jsme si schopni přiznat vítězství a co s tím souvisí (viz *Existenci* č. 3/2015). Noam Chomsky například pobouřil některé anarchisty otázkou, zda není dočasně vhodné postavit se za sociální stát v boji se zájmy globálního kapitálu, když tvrdí, že je třeba odlišit dlouhodobou vizi od krátkodobých cílů a že je momentálně nutné posilovat některé prvky státu, na které útočí korporace, jelikož ty jsou mnohem horším nepřítelem svobody než současné státy. Vedly se taktické a politické diskuse o roli násilí při protestech, jeho legitimitě či kontraproduktivitě, a také o nabízených alternativách. Právě tato dvě témata byla vytažována proti alterglobalizačnímu hnutí ve snaze delegitimovat ho a zatlačit do defenzivy. A také text „Kašlete na aktivismus“ rozproudil velmi živou debatu, kterou se pokusilo přiblížit českému čtenáři Nakladatelství AF brožurou *Hranice aktivismu*, k níž tímto odkazují jako k zajímavému tematickému materiálu.

Praha, 26. září 2000

BOJ POKRAČUJE!

Dnes, 18 let od Global street party, kdy se u nás poprvé tematizovala MAI, řešíme novou reinkarnaci této dohody, jíž je Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP), zatímco některé její principy již byly zavedeny nebo byly pokusy o jejich zavedení (např. prostřednictvím mezinárodní „protipirátské“ dohody ACTA, proti níž se v ČR demonstrovalo v únoru 2012).

Neoliberální pravice vždy poslušně přikývne v duchu své ideologie na každý nástroj prohlubující „volný trh“, ve skutečnosti globální řád určovaný korporacemi a finančními institucemi v zájmu růstu zisků globální ekonomické elity. Nacionální pravice sice tento řád může kritizovat, ve skutečnosti se pro něj ale stává fašizujícím nástrojem pro udržení sociálních nerovností a usměrňování frustrace vůči náhradním cílům, především menšinám různého druhu, které nemají velkou možnost se jakkoli bránit.

Role tzv. levice je asi nejtristnější. Michel Chossudovsky ve své knize *The Globalization of Poverty and the New World Order* z roku 1997 konstatoval: „Sociální demokraté, New Labour i bývalí komunisté se stali loajálními služebníky finančního establishmentu. Díky své ‚pokrokové‘ rétorice a vztahům k organizacím pracujících jsou ‚efektivnější‘ v seskrutávání sociálních výdajů a propouštění pracujících. Sociální demokraté se stali vychytřejšími a ochotnějšími politickými agenty jednajícími ve prospěch finančního establishmentu než jejich liberální a konzervativní protějšky.“ Následující léta mu dávala už jen za pravdu a potvrzením jeho slov se stala i nová hvězda mnohých levičků – řecká Syriza.

Ve svém boji proti prohlubování moci korporací a globálních elit se můžeme poučit z úspěchů i chyb minulosti. Pouhé odmítnutí TTIP ale nestačí, kapitál si najde jinou cestu, jak prosadit své zájmy. Proto je nutné zároveň zpochybňovat kapitalismus jako takový, podporovat sociální a environmentální boje na lokální úrovni, stejně jako pracovat na autonomních strukturách, čímž můžeme vytvářet trhliny ve zdi kapitalistického vězení. Hrát totiž stále podle pravidel těch, v jejichž zájmu jsou zavedena, k vítězství neprivilegovaných nikdy nepovede.

-sr-

Johann Most

NÁBOŽENSKÝ MOR

0 jedné z forem nepřírozené autority na pozadí výročí významného anarchisty

JOHANNA MOSTA – VÝRAZNOU POSTAVU SVĚTOVÉHO ANARCHISMU – JSME SE U PŘÍLEŽITOSTI 170. VÝROČÍ JEHO NAROZENÍ A 110. VÝROČÍ ÚMRŤI ROZHODLI PŘIPOMENOUT TEXTEM, JEHOŽ TÉMA SE K NÁM PO VŠECH TĚCH LETECH OKLIKOU VRÁTILO ZPÁTKY OPĚT AKTUÁLNÍ.

Ze všech duševních nemocí, kterými člověk systematicky zabíjel svůj mozek, je bezpochyby nejdesivější náboženský mor.

Tato epidemie, jako vše ostatní na světě, má také svou historii. Je však velká škoda, že její zkoumání neodhalí vše, co je v ní nejzajímavější. Stařík Zeus a Jupiter byli velmi blahodární, dokonce se dá říci osvícení ve srovnání s trojičkami odnožemi genealogického stromu pána boha, které mezitím vůbec nepostoupily oproti těm prvním v krutosti a hrubosti.

Nebudeme ale ztrácet čas studiem bohů na penzi, ti nám už nemohou škodit. Podrobíme nelitostné kritice ty z nich, kteří jsou i v dnešní době uctívání, všechny ty organizátory pohody a nepohody, přívržence terorismu, zstrašující peklem.

Křesťané mají svatou trojici, jejich předchůdce židé uspokojovala myšlenka boha jediného. Starý i Nový zákon jsou pro ně zdrojem vši moudrosti. Proto je k jejich základnímu poznání chtě nechtě nutné přecházet tyto svaté knihy a vyjít z nich, abychom ukázali všechny jejich komické stránky. Načrtne historický nástin tohoto božstva, což bude stačit, aby bylo vše jasné. Na počátku bůh stvořil nebe a Zemi. Předtím přebýval v nebyti, což muselo být opravdu dosti smutné, jestliže dokonce bůh teskní.

A jak si bůh tvoří světy z ničeho (úplná máličkost), vzal a stvořil nebe a Zemi podobně jako kouzelník, který zatřeše vejcem nebo máchne rukávem a kouzlí. Později stvořil ještě Slunce, Měsíc a hvězdy. Známi heretici, kterým se říká astronomové, už dávno dokázali, že Země není a nikdy nebyla středem vesmíru, že nemohla existovat dříve než Slunce, kolem něhož krouží. Tito lidé dokázali, že mluvit o stvoření Měsíce, Slunce a hvězd až po Zemi, v tom smyslu, že Země je ve srovnání s těmito nebeskými tělesy něčím zvláštním a neobvyklým, je naprostá neznalost; odedávna jakýkoli školák ví, že Slunce je hvězda, Země jedna z oběžnic a Měsíc takřka jako druhá oběžnice; a také ví, že Země nezaujímá ve vesmíru prvořadé místo, naopak je jen zrníčkem v obrovském prostoru.

Ale copak se bůh zabývá astronomií? Dělá si, co chce, a logice a vědě se směje. To proto po stvoření Země tvoří nejprve světlo a poté Slunce. Hotentot určitě skvěle chápe, že bez Slunce nemůže být světlo, ale bůh... bůh není Hotentot! Ale pokračujeme v pátrání. Takže stvoření světa proběhlo bezchybně, ale v té prázdné chatrči ještě nebyl život, a tu aby se trochu zabavil, nakonec stvořitel stvořil člověka. Jak ho však tvořil, změnil svůj původní tvůrčí plán: namísto toho, aby ho přivedl světu cestou prostého přikázání, přidělal si spoustu starostí. Vzal kousek prozaické hlíny, udělal z ní člověka podle obrazu svého a analogicky mu vdechl duši. Jenže bůh je všemohoucí, dobrý a spravedlivý, zkrátka ztělesněné dobrodiní, proto teď viděl, že Adam (jak nazval svůj výtvor) si velmi stýskal kvůli samotě (možná si vzpomněl

na své vlastní stýskání v době nebyti) a stvořil mu okouzlující Evu.

Zkušenost mu zjevně ukázala, že hníst hlínu je činnost boha nedůstojná, protože tentokrát použil jiný způsob. Vyjmul Adamovi žebro a rázem ho proměnil v jeho ženu. Říkám rázem, protože rychlost není kouzlením jen jediného boha. Historie nám neříká, zda bylo Adamovo žebro poté obnoveno nebo mu nezbylo než se spokojit s těmi, která mu zbyla. Moderní přírodní vědy zjistily, že zvířata a rostliny, které vznikly původně z jednoduchých buněk, se během mnoha milionů let postupně vyvinuly do svých současných forem. Zjistily, že člověk je pouze nejvyvinutějším produktem tohoto dlouhého, neustálého vývoje, že před několika tisíci lety člověk nejen neuměl mluvit a svými snahami vždy připomínal zvířata, ale i to, že pochází z nejnižších forem. Každé jiné vysvětlení věda odmítá.

Proto nás přírodověda mimoděk nutí vidět v bohu, stvořiteli člověka, legračního chvastouna. Ale proč to všechno? S bohem není radno žertovat. Ať už všechny ty historky nesou otisk vědy nebo ne, on nám prostě přikáže věřit jím a v opačném případě nás pošle k čertu (svému konkurentu), což je zajisté vždy nemilé, protože v pekle nejenže vládne nářek a věčné skřípění zubů, ale - což je ještě horší - plápolá tam neuhasitelný oheň, hryzá vytrvalý červ, vzduch je nasycen sirou a smůlou. Tak se netělesné stvoření, tedy duše, bude hořet, zuby, které dávno nemá, budou skřípět. Toto nehmotné stvoření bude nářkat, aniž má hlas či plíce, červ bude hryzat jeho kosti, dávno obrácené v prach, bez čichového orgánu bude cítit sirné výpary a to vše - navěky! Dábská historie!

Nakonec je bůh, jak o tom sám přináší svědectví v bibli, své kronice a svého druhu autobiografii, hrozně náladový a nedůvěřivý. Především je to despota.

Jen co byli Adam s Evou stvořeni, bral bůh jako samozřejmost, že musí být upravováni. Dal jim příkaz s kategorickým zapovězením: Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejzte. Od těch dob nebyl jediný obyčejný nebo korunovaný tyran, který by také nepředhazoval

lidem tento příkaz. Adam a Eva se nepodřídili - a byli bez prodlení vyhnáni a navždy odsouzeni i se svými potomky k nejtěžší práci. Navíc byla Eva zbavena svých práv a stala se otrokyní Adama, kterého musela od nynějška poslouchat. Nepřetržitě pak zůstali pod dohledem nebeské tajné policie. Sám císař Vilém byl bezpochyby menším despotou, takže ne náhodou je bůh výš než on. Tvrdost boha vůči lidem přesto nevedla k ničemu. Naopak: čím víc se množili, tím víc ho otravovali. Jak rychle se to všechno stalo, lze vidět na historii Kaina a Ábela. Když byl ten druhý zabit, Kain odešel do cizí země a tam se oženil. Bůh nám nic neříká o tom, kde se vzala ta cizí země, odkud se tam vzaly ženy, ale to není překvapivé: zatížený mnoha všelijakými starostmi to mohl snadno zapomenout. Nakonec číše trpělivosti přetekla: bůh se rozhodl zničit lidský rod a utopil ho. Nechal jen pár živých bytostí, aby udělal poslední pokus, ale přes veškerou moudrost se mu ani tohle nepovedlo: Noe, šéf těch, co zůstali naživu, se ukázal jako velký hýřil-mučedník a bavil se spolu se svým potomstvem. Co dobrého mohlo vzejít z takové rodinky?

Lidský rod se znovu rozmnožil, objevili se noví hříšníci. Bůh byl samozřejmě pohoršen, když viděl, jak jeho příkladné tresty až k vyhlazení celých měst ohněm a sirou k ničemu nevedly. Tehdy se rozhodl zničit celou tu lidskou sebranku, a kdyby nebylo jedné neobyčejné události, která ho přiměla změnit jeho úmysl, lidstvo by už svoji existenci ukončilo.

Jednoho krásného dne se objevil svatý duch, nikdo nevěděl odkud. Bible (tj. sám bůh) říká jen tolik, že bůh sám je duch svatý.

Takže teď máme co dělat ne s jedním bohem, ale už se dvěma postavami. Tento svatý duch na sebe vzal podobu holubice a obcoval s neznámou ženou jménem Marie. Ve chvíli radostného výronu ji osvětlil a ona porodila syna, aniž by přestala být pannou, jak potvrzuje bible. Tehdy se bůh nazval bohem otcem a tvrdil, že je jeden celek nejen s duchem, ale i se synem. Tak se otec stal svým vlastním synem, syn svým vlastním otcem a oba společně byli kromě toho duchem svatým. Tak vznikla svatá trojice.

Ted' se ukáž, ubohý člověčí rozum! Všechno, co následuje, tě může pěkně rozhodit. Už víme, že bůh otec se rozhodl zničit celý lidský rod. To velice zarmoutilo boha syna - a ten, který, jak víme, byl zároveň i otcem, přijal veškerý hřích na sebe, a aby vyhověl svému otci, který byl současně i synem, dal se ukřižovat těmi samými lidmi, které chtěl zachránit před smrtí. Tato obět syna (totožného s otcem) byla pro otce natolik uspokojivá, že vyhlásil všeobecnou amnestii, již ochránil svou silou zčásti až dodnes.

To je historická část v Písmu svatém. Vidíme, že absurditou a nesmysly je tak prosycena, že ti, kdo jsou už dost zblblí, aby je vstřebali, snadno podléhají těm nejšilenějším halucinacím.

V prvním plánu je učení o odměně a trestu pro člověka na onom světě. Už dávno věda dokázala, že není jiný samostatný život kromě toho fyzického, že duše, tj. to, co náboženští šarlatáni nazývají duší, není nic jiného než mozek přijímající impulzy skrze smyslové orgány, že tento život musí nevyhnutelně skončit smrtí těla. Ovšem zapříčinil nepřítele lidského

rozumu se seznamují s výsledky vědeckých badání jen proto, aby zamezili pronikání vědeckých pravd mezi lidi.

Tak kážou o nesmrtelné duši. Jejím hořem bude, pokud tělo, v němž byla uvězněna tady na zemi, špatně plnilo boží příkazy. Tito lidé nás ujišťují, že dobrý, ctnostný, vševědoucí bůh počítá ty nejmenší hříchy každého a zapisuje je na svou černou listinu. Jindy je trochu směšný ve svých požadavcích. Opravdu: nutí všechny novorozence polévat studenou vodou - křtít ke své slávě, i když by mohli nastydnout; zakouší nevýslovnou radost, když mu nescílní farníci slouží bohoslužby a nejhrošivěji pějí svaté hymny, v nichž ho chválí za všechno možné i nemožné; plete se do krvavých válek a nechává se uznat a velebit jako bůh války, ve stejnou chvíli se moc hněvá na nějakého katolíka, který v pátek jedl maso nebo chodí málo ke zpovědi. Je pohoršen, když se protestant s despektem staví ke kostem svatých, k podobiznám a dalším relikviím boží rodičky uznávaným katolickou církví, když věřící nejde každý rok na svatou pout', celý shrbený, křížující se a s očima vyvrácenými k nebi.

Když člověk umírá jako nekající se hříšník, bůh mu uloží trest, proti němuž jsou bič a palice, muka vyhnání a vězení, pocit odsouzení na popraviště, zkrátka všechny tresty vymyšlené tyrany, jen příjemným polehčáním. Svou zvířecí divokostí předobrá bůh překonává vše, co jen může být nejdopornějšího na zemi. Jeho vězení se nazývá peklem, jeho popravicí dábem, tresty, které uděluje, trvají věčně.

Ale za menší prohřešky, za podmínky, že hříšník zemře jako pravý katolík, může dát odpustění, tedy po delším či kratším pobytu v očištění, který se liší od pekla tak jako v Prusku obyčejná věznice od pevnosti. I když se v očištění udržuje menší oheň, je velmi mírný vzhledem ke krátkému pobytu v něm a ani disciplína tu není tak tvrdá. Takzvané smrtelné hříchy se netrestají očištěm, ale peklem. Mezi takové hříchy patří mimo jiné i rouhání slovem, činem, a dokonce myšlenkou. Bůh nejen nesnese svobodu slova a tisku, zakazuje a soudí i samotnou mysl, která by se dostala za stánovený rámec, pokud se mu zdá nelichotivá. Ó, velcí despotové všech zemí a časů, kteří jste překonali všechny ostatní tyrany volbou a mírou trestu! Tento bůh je nejstrašnější netvor, jakého si lze představit.

Jeho chování je tím hanebnější, že se má věřit, že celý svět a lidstvo jsou ve všem svém konání řízeny jeho božskou prozřetelností. Proto vždy pronásleduje lidi za skutky, ke kterým je sám ponouká. O kolik jsou milostivější pozemští despotové minulí i současní ve srovnání s tímto netvorem!

Ale jestli se bohu zlíbí, aby lidé žili jako světci, pak je po smrti mučí ještě víc: ráj, který jim slibuje, je horší než samo peklo. Nepocítují tam žádnou nouzi, namísto toho se vždy cítí uspokojeni; tam každému přání předchází jeho splnění. Ale jako si nelze představit žádné požitky bez touhy, po níž následuje její naplnění, i pobyt v nebi je hloupý. Celou věčnost se tam věnují pozorování boha a věčně na stále stejných harfách hrají stejné melodie. Věčně pějí překrásné hymny, které jsou jen o málo lepší než písnička o archandělu Gabrielovi, a možná ani to ne. Zkrátka je tam pekelná nuda. Pobyt ve vězeňské samotce by měl přednost.

Není divu, že bohatí a mocní tohoto světa užívající si ráj na zemi se posmívají, když s Heinem volají: *Nebe přenecháváme / andělům a ptactvu.*

A současně právě bohatí a mocní podporují náboženství. Vede je k tomu samozřejmě částečně jejich postavení.

Pro buržoazní vykořisťovatele je oblbování lidí prostřednictvím náboženství dokonce otázkou života. Jejich potenciál roste nebo padá v závislosti na stupni náboženského šílenství mas.

Čím víc se člověk drží náboženství, tím víc věří; čím víc věří, tím méně ví; čím méně ví, tím je hloupější. A čím je hloupější, tím snáz se mu vládne.

Tato logika byla dobře známa despotům všech zemí a všech dob. Proto se vždy spojovali s duchovenstvem. A pokud měli mezi sebou dva nepřátelé lidstva nějaké spory, vždy to byly bezvýznamné domácí spory o moc. Všichni služebníci boží skvěle rozumějí tomu, že jejich role končí, když ztratí podporu horních deseti tisíc. Pro mocné tohoto světa není žádné tajemství, že člověk dovoli, aby mu vládli a vykořisťovali ho, jen tehdy, když se téměř krkavcům v nějaké církvi podaří vstřípnout do srdcí lidí přesvědčení, že naše země je slzavé údolí, že mají mít úctu k autoritě, nebo když se jim aspoň podařilo zlákat lidstvo příslibem šťastnějšího života na onom světě.

Klerikální poslanec říšského sněmu Ludwig Windhorst, jezuita se vším všudy, řekl jednou při prudké diskusi poslanců jasně, co si o tom myslí tihle darebáci a šarlatáni.

„Když v lidu vyhasíná víra,“ řekl, „nesnesou už tu strašnou bídu, v níž žijí, a vzburí se.“ Smysl tohoto tvrzení je naprosto zřejmý a měli by se nad ním zamyslet mnozí pracující. To by mezi nimi ovšem nesmělo být tolik lidí zmatečných náboženstvím do té míry, že jsou schopni slyšet ty nejprostší věci a nerozumět jim.

Ne nadarmo kněží, to černé četnictvo despotismu, věnují veškeré úsilí tomu, aby co nejvíce oddálili konečný úpadek náboženství, přestože je známo, že se dusí smíchem, když si vzpomenou na ten nesmysl o budoucí hojné odměně.

Během celých staletí tihle zvrhlíci ducha ovládali masy za pomoci strachu. Bez něj by náboženské blouznění dávno skončilo. Vězení a cely, peklo a dýka, šibenice a meč, mučení a zabijeni byly prostředky, kterými udržovali ve jménu boha a spravedlnosti toto blouznění, a to také navždy zůstane skvrnou na historii lidstva. Miliony lidí byly upáleny ve jménu boha na pomalu hořících hranicích za to, že si dovolili zapochybovat o bibli. Miliony lidí se během dlouhých válek navzájem zabíjely, plnily celé země a zničené a vypálené nechalvaly nepříteli jen proto, aby podpořili náboženství. Nejrafinovanější popravy vymýšleli duchovní a jejich přísluhovači, když šlo o to, aby navrátili víře ty, kteří už ztratili strach z boha.

Člověka, který zmrzačí nohy jinému, nazvou zločincem. Jak ale nazvat toho, kdo někoho zbaví rozumu, a když to nemůže udělat, upálí pomalu jeho tělo s nejpomýšlenější krutostí?

Je fakt, že tihle lidé se dnes nemohou tak snadno oddávat svému lotrovskému řemeslu jako dřív, i když procesy s rouhači je stále dost; zato teď umí proniknout do rodin, ovlivňovat ženy, podplácet děti a zneužívat vzdělávání, které poskytují ve školách. Jejich pokrytectví spíše narostlo, než že by se zmenšilo. Ovládli tisk, když se přesvědčili, že tuto techniku už nelze zničit.

Staré rčení říká: kam šlápl kněz, tam deset let tráva neroste. Jinak řečeno, je-li člověk v moci duchovního, ztrácí schopnost myslet, mozek mu provrtávají červi teologie. Začíná připomínat ovci trpící závratí.

Tito nešťastníci ztrácejí životní cíl, a co je děsivější, rozšiřují řady odpůrců vědy a světla, revoluce a svobody. Ve své zaslepenosti jsou vždy připraveni pomáhat těm, kteří mají své cíle pro lidstvo, těm, kteří strkají klacky do

kola věčné postupujícího pokroku. Ten, kdo zkusí vyléčit takové nemocné, koná tedy dobrou věc nejen pro ně samé, protože tím zároveň ničí nemoc oslabující lidi, která musí být vyvrána z kořenů, pokud se má země stát místem pro lidi, nikoli hřištěm bohů a děblů, určeným pro lidská muka.

Vyžeňme z našeho mozku náboženské myšlenky. Pryč s kněžími! Ti obvykle říkají, že účel světi prostředky. Dobře! Použijeme to také. Účelem našeho jednání je osvobodit lidstvo od všeho útlu, sejmut z něj břímě sociálního otroctví, jeho politické tyranie a vyvést ho na světlo z náboženského temna. Všechny prostředky k dosažení těchto vysokých cílů musí být uznány jako správné všemi skutečnými přáteli lidstva a musí být použity v praxi v jakémkoli vhodném případě.

Každý člověk odmítající náboženství plní svou povinnost, jen když každý den a každou hodinu dělá všechno možné, aby zničil náboženství. Každý nevěřící, který nechá ležet ladem příležitost střetnout se s duchovenstvem, když je to možné, zrazuje bezvěrce. Boj je všude, ne boj na život, ale na smrt s tímhle černým plemenem! Povstaneme proti zvrhlíkům a slepí at' vidí! At' nám poslouží každá zbraň: hořká ironie i světlo vědy. A kde to nepostačí, tam použijeme pádnější argumenty.

At' ani jedna zmínka o bohu a náboženství neprojde bez povšimnutí na shromážděních, kde jde o zájmy lidí. Jak pro princip vlastnictví s jeho donucovacími sankcemi, tak pro stát a náboženství se vším, co k nim patří, není místo v sociální revoluci. Vše, co je mimo ni, je hluboce reakční! Musíme vědět, že čím ctihodnější stav a lepší reputaci reprezentují ti, kteří k náboženským nesmyslům přimichávají snahy dělníků, tím jsou nebezpečnější. Ten, kdo (at' už v jakékoli formě) káže náboženství, je buď hlupák, nebo podvodník. Takoví lidé nemohou směřovat kupředu: cíle dosáhneme jen v tom případě, že bude naše věc založená na opravdovosti bojujících.

Politika oportunistů je v tomto případě nejen zlem, ale i zločinem. Pokud pracující dovoli několika duchovním míchat se do jejich záležitostí, nejenže budou podvedeni, ale dokonce zrazeni.

Je-li samozřejmé, že proletariát se střetává především s kapitalismem, a usiluje tedy o zničení jeho nejmocnější formy - státu, je zřejmé, že církev se účastní tohoto boje, že nemůže zůstat stranou. Je třeba systematicky ničit náboženství mezi lidmi, pokud se mají tito lidé vrátit k rozumu, bez nějž nikdy nebude vybojována svoboda.

Položíme několik otázek hlupákům nebo jinak řečeno těm, kteří byli napáleni náboženstvím jen natolik, že to lze ještě napravit. Tady jsou:

Jestli bůh chce, aby ho znali, milovali a báli se ho, proč se neukáže? Jestli je tak dobrý, jak říkají kněží, proč se ho máme bát? Jestli je vševědoucí, proč ho otravovat našimi vědními věcmi a modlitbami? Jestli je všudypřítomný, k čemu církev? Jestli je spravedlivý, proč si myslet, že bude trestat lidi, které stvořil tak slabé? Jestli lidé konají dobro jen díky zvláštní milosti boží, proč je za to odměňovat? Jestli je všemohoucí, jak může snášet rouhání? Jestli je nedosažitelný, proč se jím máme zabývat? Jestli je poznání boha nezbytné, proč musí být zahalen temnotou? Atd. Atd. Před takovými otázkami věřící člověk zůstane s otevřenou pusou.

Ale každý myslící člověk musí souhlasit s tím, že žádný důkaz existence boží není. A v božství navíc není žádná nutnost. Bůh, at' je v přírodě nebo mimo ni, vůbec není potřebný, jestliže chceme poznávat podstatu a zákony této přírody: její mravní síla není malá.

Existuje mocná říše, řízená vládcem, který svým vystupováním vytváří názorové rozdíly v myslích svých poddaných. Chce, aby ho znali, milovali, ctili ho, a oni ho poslouchají, jenže on se jim nikdy neukáže. Poddaní vědí o charakteru a zákonech svého neviditelného vládce jenom to, co jim řeknou ministři; ti současně uznávají, že jeho vůle je pro ně neproniknutelná, jeho myšlenky a úmysly jsou nepostižitelné, takže dokonce i jeho služebníci nesouhlasí se zákony, které vydává, a v každé provincii je vysvětlují jinak; útočí na sebe navzájem a obviňují se ze zlé. Zákony a nařízení, které obhajují jako nezbytné, jsou matoucí; jsou to rébusy, které nemohou být ani vyřešeny, ani uhádnuty. Zákony skrývajícího se vládce vyžadují objasnění, ale ti, kdo je objasňují, se nemohou dohodnout; o svém tajemném vládcí říkají jen samé protimluvy; každé jejich slovo je vymyšlené a poznamenané lží. Říkají, že ve vyšším stupni je dobrý, jenže není jediný člověk, který by si nestěžoval na jeho nařízení. Říkají, že je nekonečně moudrý, jenže celá jeho vláda odporuje rozumu a zdravému úsudku. Oslavují jeho spravedlnost, jenže jeho nejlepšími poddanými jsou ti, o které se stará nejmen. Přesvědčují nás, že je vládcem vševládoucím, že je přítel pořádku, jenže v jeho státě vládne chaos a zmatek. On sám vše činí, ale události málokdy odpovídají jeho plánům. Vše předvídá, ale neví, co nabízí budoucnost. Nedovolí brát své jméno nadarmo, ale snese to od každého. Podivují se jeho moudrosti a dokonalosti díla jeho stvoření, ale to není ani moudré, ani dokonalé. Tvoří, ničí, opravuje to, co už bylo hotové, a nikdy není se svou prací spokojen. Hledá jen osobní slávu ve všech svých podnicích, ale ty nedosahují cíle, tj. oslavování všemi a všude. Namáhá se jen kvůli blahu svých poddaných, ale většina z nich nemá dokonce ani to nejnutnější. Ti, které prý tak podporuje, nejsou obvykle spokojenější se svým osudem. Podivují se velikosti svého vládce, oslavují jeho moudrost, ctí ho za jeho dobrotu, bojí se jeho spravedlnosti a světi jeho příkazy, ale zároveň se téměř všichni proti svému vládcí bouří.

Tato vláda je svět, ten vládce je bůh, ti ministři jsou duchovní, lidé jsou jeho poddaní. Pěkná země!

Konkrétně křesťanský bůh, jak jsme viděli, slibuje a sliby porušuje, posílá mor a choleru na lidi, aby je vyléčil. Je to bůh, který stvořil lidi k obrazu svému, a přitom mu původ zla v člověku připisován není; bůh, který viděl, že dílo jeho stvoření je krásné, ale brzy zjistil, že po pravdě řečeno za moc nestojí; bůh, který věděl, že dva první lidé okusí zakázané ovoce, ale stejně za to potrestal celý lidský rod.

Bůh tak slabý, že podléhá ďáblu pokušení, a tak tvrdý, že ani jeden despota na světě se mu nemůže rovnat. Takový je bůh židovsko-křesťanské mytologie.

Bůh, který stvořil lidi dokonalé, a současně se nepostaral, aby dokonalí zůstali, který stvořil ďábla, a neuměl si ho podrobit, to je hnětač hlíny, kterého má náboženství za vrchol moudrosti. Pro náboženství je všemohoucí ten, kdo miliony nevinných odsuzuje za chybu jednoho člověka, kdo potopou zničí všechny lidi s výjimkou několika z nich, kteří musí posloužit jako zakladatelé nové rasy, stejně špatné, jako byla ta první; všemohoucí je ten, kdo stvořil nebe pro bláznivé věřící v evangelium a peklo pro moudré, kteří podávají důkazy. Bůh, který sám sebe stvořil s pomocí ducha svatého, poslal sám sebe jako prostředníka mezi sebou a jinými, sám dovolil svým nepřítelům, kteří jím opovrhovali a uráželi ho, aby ho ukřižovali, zabili, jako zabíjejí netopýry v sýpkách; který dopustil, aby ho pochovali, vstal z mrtvých, sestoupil do pekla, vznesl se k nebi a usedl po pravici

sebe samého, aby soudil živé a mrtvé (až živí dojdou). Bůh, který toto vše učinil, je božský šarlatán. Je to hrozný tyran, jehož historie se má napsat krvavým písmem, protože je to náboženství hrůzy. Pryč s bohem křesťanské mytologie. Pryč s bohem vymyšleným kazateli krvavého náboženství, s jejich významným nic, kterým vše vysvětlují. Pryč s nimi, aby se už netopili v nadbytku, když kážou chudobu, aby nežili v slávě, když kážou pokoru, aby nebyli arogantní, když kážou mírnost, aby díky rozumu upadli v zapomnění. Pryč s tou divokou trojicí, vražedným otcem, nepřirozeným synem a smyslným duchem. Pryč se všemi těmi hanebnými přeludy, ve jménu kterých byl člověk degradován na úroveň ubohého otroka a oklamán odměnou blaženého ráje za život v tomto slzavém údolí. Pryč se všemi, kteří svým náboženským poblouzněním brání štěstí a svobodě.

Bůh je výmysl šarlatánů, příznak, jehož jménem straší a tyranizovali lidi. A příznak se rozpadá, když se na něj pohlíží se zdravým úsudkem. Podváděné masy začaly být netrpělivé, už je neděsí ten strašák a víc než kněží naslouchají slovům básníka: *Bud' proklet ty,*

JOHANN MOST

se narodil 5. února 1846 v Augsburgu. Jeho otec proslul přednáškami o ateismu, matka byla pravověrnou katoličkou. V dětství snil o tom, že bude hercem, ale nakonec se vyučil knihařem. První stávka, kterou zažil při svých řemeslnických cestách na zkušenou, ho ještě pro socialismus nenadchla a ani první uvěznění nesouviselo s politikou (dostal trest za žebrat). Dělnické hnutí objevil až ve Švýcarsku. Když doputoval do Vídně, psal už články, organizoval demonstrace, byl nejpopulárnějším řečníkem a pravidelně byl za to vše vězněn.

Roku 1874 byl zvolen do Říšského sněmu, kde se nejen stal jedním z nejmladších poslanců, ale také propagátorem antiparlamentarismu (čímž ovšem dráždil jak své oponenty, tak své příznivce). Po poslaneckém období následovaly opět agitáční cesty, věznění a mezitím „populizační výtah“ z Marxova *Kapitálu*, jehož druhé vydání redigoval sám autor. Fakt, že se k tomu snížil, je třeba ocenit o to víc, že kdesi popsal Mosta jako příklad toho, jak nekompetentní jsou proletáři, kteří namísto své manuální práce dělají literaturu.

Když v roce 1878 prosadil Bismarck protisocialistický zákon, nezbylo Mostovi než opustit Německo. Do New Yorku to vzal přes Londýn, kde založil své proslulé noviny *Freiheit* (Svoboda), které pak vydával dalších 26 let. V Londýně se Most seznámil s anarchisty a začal toto označení, jež stejně svou činností dávno naplňoval, používat i pro sebe. Oslavným článkem za úspěšný atentát na ruského cara se i tady dostal do vězení, a roku 1882 konečně odplouvá do USA.

Tu díky svému charismatu rychle získal vliv v dělnickém hnutí, zejména mezi anarchisty v New Yorku a Chicagu. Nejspíš by byl skončil mezi obžalovanými ve zmanipulovaném procesu po haymarketkých událostech, ale při výbuchu bomby na demonstraci seděl právě ve vězení, takže ho dost dobře nemohli zatknout. Psal, opět jezdil, agitoval a řečnil, a dokonce si splnil dětské přání a zorganizoval „lidové divadlo“. Ovlivnil významné revolučněsyndikalistické odbory Průmysloví dělníci světa (IWW) a Emmu Goldmanovou učil řečnickému umění. V roce 1896 vydal i společnou knihu *Anarchy Defended by Anarchists*. Konec této spolupráce komentovala Goldmanová ve svých pamětech (*Living My Life*) – Most jí nedával prostor ke kritickým poznámkám, a navíc žárlil na jejího přítele Alexandra Berkmana.

k němuž jsme se modlili / Hladem a zimou mučení / My darmo doufali a marně věřili / Všichni tebou oklamáni.

Budeme doufat, že nyní masy už nepodlehnou ani posměchu, ani poblouznění; že nastane den, kdy spálí krucifixy a obrazy, nádoby a číše použijí jako kuchyňské nádobí, kdy promění kostely v koncertní sály, divadla a místa veřejných plén, a kdyby se k tomu nehodily, tedy ve sklady a stáje. Budeme doufat, že přijde den, kdy osvícení lidé pochopí, že taková změna měla přijít už dávno.

Ovšem tak jednoduše a energicky to půjde samozřejmě až v bouři nadcházející sociální revoluce. V ten den, kdy bude duchovenstvo vymazáno z tváře země, kdy budou principy byrokratismu a kapitalismu, státu a církve nevratně zničeny.

Text vyšel původně německy pod názvem *Die Gottespest* v New Yorku v r. 1887 a později byl vydán také v anglickém překladu jako *The God pestilence* (Freiheit Publishing Association, New York, b. d.), česky jako *Náboženský mor* (Knihovna Bezvládi, New York 1907). Překlad pro *Existenci* -mb-.

V Rakousku, Sasku, Prusku, ve Velké Británii a v USA strávil Most ve věznicích celkem zhruba čtyři roky života. Britské vězení považoval za daleko nelidsčejší než německé a rakouské, ale překonaly ho podmínky ve věznicích bašty demokracie – v USA. Stará Evropa přece jen odlišovala politické zločiny od těch ostatních a zacházela s politickými vězni slušněji.

Jedna z charakteristik, které Mostovy osobnosti navěky zůstanou, souvisí s jeho propagandou činu a činem. Jako obratný řečník navíc formuloval své texty velice účinně a nekompromisně, ať už šlo o novinové články, obhajující princip oko za oko, „spravedlnost lynče“, nebo o brožuru *Revolutionäre Kriegswissenschaft* (Nauka o revolučním vedení války), která prý byla výsledkem Mostovy brigády v továrně na dynamit. Reakční tisk pak rád využíval této Mostovy důsledné propagace revolučního terorismu a snažil se mu přiřknout morální odpovědnost snad za všechny tehdejší atentáty.

Most vyzdvihoval roli dynamitu v nastávající sociální revoluci, ovšem když Berkman spáchal nevydařený atentát na průmyslníka Fricka, odsoudil ho jako izolovaný čin bez revolučního kontextu. Že by se tu projevil spíše bývalé osobní vztahy? V každém případě Mosta tentokrát neminula kritika z vlastních řad, kde byl dokonce veřejně nazván zbabělcem...

Mezi možná nejznámější Mostovy práce patří *Náboženský mor* z roku 1883. Podle Rudolfa Rockera bylo toto ateistické vyznání značně populární a jeho překlady vyšly v téměř všech evropských jazycích. Text podle něj zvlášť vyniká smyslem pro vtip a sarkasmus, tvořícím základ autorova osobitého stylu.

Johann Most zemřel ve věku šedesáti let 17. března 1906 v Cincinnati v Ohio při jedné z agitáčních cest.

VOLTAIRINE DE CLEYRE: ŽRNKA PRAVDY JSOU TAM I TADY

Připomínka života a postojů „nejnadanější“ americké anarchistky

„NEJNADANĚJŠÍ A NEJSKVĚLEJŠÍ ANARCHISTKA, JAKOU KDY AMERIKA ZRODILA.“ TAK CHARAKTERIZOVALA EMMA GOLDMANOVÁ ŽENU, OD JEJÍHOŽ NAROZENÍ LETOS UPLYNE 150 LET.

Voltaireine de Cleyre se narodila v městečku Leslie ve státě Michigan 17. listopadu 1866. Její otec byl potomkem francouzských přistěhovalců a dceru pojmenoval na počest osvícenského filozofa a básníka Voltaira. Přesto ji rodiče ve třinácti letech poslali do kláštera, kde zůstala do sedmnácti. Zkušenost klášterního života jí zřejmě dostatečně nahradila četbu radikální literatury, kterou v té době nemohla znát. V jednom ze svých pozdějších textů popsala typickou situaci, kterou tam zažila a která končí poučením matky představené: „*Mé dítě, miň naslouchej svému svědomí a víc se snaž dělat to, co ti nařizují výše postavení.*“

Než se však zorientovala v běžném světě, došlo ke známým událostem na Haymarketu v Chicagu. Noviny tehdy denně psaly o nepokojích vyvolaných anarchisty a o jejich proviněních. „*Anarchisti! Za to by je měli všechny pověsit,*“ komentovala to tehdy de Cleyre. Skutečně je pověšili a ironií osudu právě ona pak proslavila chicagské mučedníky ve svých článcích a básních.

Velkou část života strávila ve Filadelfii, kde se účastnila všech aktivit volnomyšlenkářů, navštěvovala přednášky „advokáta chudých“ Clarence Darrowa, objevovala socialistické myšlenky a dospěla k anarchismu. Podle Maxe Nettla se Voltairine de Cleyre svým ideovým pojetím anarchismu blížila Élisée Reclusovi. Neopíjvali dynamikou, která byla vlastní Bakuninovi, ani přesností a přímočarostí Kropotkina, ale měli oba to, co Nettlau nazýval uhrančivou mravní čistotou.

De Cleyre zemřela v pouhých pětadvaceti letech. Do té doby ovšem navštívila řadu měst Spojených států i Evropy, kde přednášela o anarchismu. Hodiny diskutovala s Kropotkinem, osobně znala Malatestu, Recluse, Jeana Gravea, Ferdinanda Domelu Nieuwenhuise a mnoho dalších. Znalost francouzštiny jí umožnila nejen seznámit se s díly francouzských anarchistů, ale také přeložit tyto práce do angličtiny. A právě Voltairine de Cleyre se snažila zpopularizovat myšlenky a osobnost francouzské anarchistky Louise Michelové.

Ve Filadelfii působila jako učitelka angličtiny mezi chudými židovskými přistěhovalci, kvůli nimž si také osvojila jidiš. V roce 1910 se de Cleyre přestěhovala do Chicaga, kde 20. června 1912 zemřela na zánět mozkových blan. Pohřbena byla na Waldheimském hřbitově, stejně jako mučedníci z Haymarketu.

Voltaireine de Cleyre nelze přiřadit k některému z anarchistických směrů, protože žádný z nich neupřednostňovala. Vyjádřila to lapidárně: „*Každá metoda odpovídá individuální schopnostem. Například Tolstoj jako křesťan, stoupenec ‚neodpirání zlému‘, umělec zvolil metodu zobrazování společnosti, jaká je, ukazoval hrubost a nepotřebnost násilí, hlásal zrušení moci cestou odmítnutí militarismu. Skvělé! Bez výhrad tuto metodu přijímám. Odpovídá charakteru Tolstého, jeho schopnostem. Máme radost, že to dělá právě takto... A Johann Most? Zestárnul, ztratil síly i kvůli létům věznění, ale je stále prudký, šířavě ironický ve svých obžalobách vládnoucí třídy, je v něm tolik energie, že by stačila tučtu mladých. Přes přibývajících roky stále apeluje na odhalování nespravedlnosti, která se lidem děje. Skvělé! Probouzet vědomí lidí je nezbytné. Ať zní co nejdéle tato plamenná výzva... A Benjamin Tucker? Chladný, odměřený kritik, vysílající své ostře nabroušené šipky proti přátelům i nepřátelům s ledovým klidem, zasahující účinně a přesně, vždy ochotno ukřivčovat zrádce. Užívá taktiku pasivní rezistence jako nejúčinnějšího prostředku a je připraven tuto taktiku změnit, jakmile to bude třeba. Odpovídá to jeho schopnostem, je v tom jedinečný, nedocenitelný... A Kropotkin? Obracející se k mladým a hledící radostným a vlídným způsobem na každé počínání, vítající s dětským nadšením povstání pracujících a věřící celou svou duší v revoluci... Jemu jsme také vděční... A George Brown hlásající pokojnou expropriaci za pomoci dělnických odborů? I to je správné. To je pro něj pravé místo. Tam je doma. Nejvíc může udělat způsobem, který si sám vybral... V Itálii leží v rakvi člověk, jehož metodou bylo zabít krále a probudit lid náhlým poznáním ničemnosti tamního zákona a pořádku. I jeho konání přijímám bez námitek a skláním se v mlčenlivém uznání síly tohoto člověka...“ Takové pochození pro všechny druhy taktiky bylo a je mezi anarchisty velmi vzácným*

Voltaireine de Cleyre

jevem. Zpravidla se jediná taktika a myšlenkový směr anarchismu stavějí proti všem ostatním jako jediné správné. Naproti tomu de Cleyre přiznávala právo na existenci a realizaci všem anarchistickým proudům. Proč? Protože podle ní ani jeden z nich nedokáže zahrnout celou skutečnost. Žrnka pravdy jsou tam i tady. Nešlo jí ale ani o nějaký syntetický anarchismus jako například Volinovi. Chtěla ponechat každému proudu anarchického myšlení jeho osobitý směr.

Voltaireine de Cleyre ostatně sama prodělala ideový vývoj od příklonu k pojetí anarchosyndikalisty Dyeru Luma, potom Tuckera a až později začala upřednostňovat anarchokomunismus. Po jistou dobu také nepřipouštěla, že by člověk jako anarchista mohl věřit v boha. Ale objevil se Tolstoj a zcela ji svými postoji a životem odzbrojil. Podobná hluboce lidská tolerance, jakou představovala de Cleyre, by i dnes určitě vedla k mnohem plodnější činnosti.

Veřejné působení Voltairine de Cleyre probíhalo v mimořádné situaci. Chicagské události v 80. letech 19. století zanechaly hlubokou stopu v anarchistickém hnutí. Jeho nejlepší představitelé a oddaní idealisté byli popraveni. Represivní zákon proti anarchistům ještě neexistoval a haymarketské události způsobily, že se o myšlenkách anarchismu veřejně diskutovalo na stránkách novin i na ulici. Pochybnosti o vině odsouzených anarchistů jen rozšiřovaly rozsah anarchistické agitace. De Cleyre ve svých přednáškách a textech dokazovala, že myšlenky anarchistů a americké tradice se v mnohém shodují. Svoboda a rovnost jako politická témata, koloniální nezávislost, teze Thomase Jeffersona o omezení moci na minimum ve prospěch lidu - tam všude nacházela blízkost anarchismu.

Situace se ostře změnila po atentátu na prezidenta McKinleyho v roce 1901, který spáchal Leon Czolgosz. Noviny se opět zaplnily slovem anarchista, tentokrát znovu s hysterickou panikou. (Výrazem této paniky bylo i ostantativní gesto moci: tělo popraveného atentátníka nechala rozpustit v kyselině.) Vešel v platnost zákon namířený proti anarchistům.

Voltaireine de Cleyre měla to štěstí, že nebyla uvězněna, jen její přednášky často narušovali jak političtí oponenti, tak strážci pořádku. Byla samozřejmě vystavena neustálým domovním prohlídkám. Při jedné z nich ji před zatčením zachránila kočka, kterou policie vyděsila tak, že skočila, převrátila lampu a ta zapálila na stole ležící kompromitující popsané papíry. Policie tak namísto prohlídky hasila požár...

Životopis této mimořádné osobnosti napsal Paul Avrich a texty o ní i její vlastní lze najít například na stránkách www.voltaireine.org.

ŠPANĚLŠTÍ ANARCHISTÉ V LETECH 1936–1939

Alexandre Skirda

K 80. výročí španělské sociální revoluce

JESTLIŽE FRANCIE BYLA RODNOU ZEMÍ ANARCHISMU, PAK ŠPANĚLSKO BYLO JEHO „ZEMÍ ZASLÍBENOU“, UVÁDĚNOU COBY PŘÍKLAD HODNÝ NÁSLEDOVÁNÍ UŽ ZA ČASŮ BAKUNINA.

Libertinský kolektivismus tu rostl po desetiletí své existence a neúnavně činnosti. Národní konfederace práce (Confederación Nacional del Trabajo, CNT), otevřeně anarchistický odborový svaz, založený 1. listopadu 1910 po vzoru francouzské libertinské CGT (Confédération générale du travail - Všeobecná konfederace práce), měla hegemonické ambice: v roce 1919 bylo všem španělským proletářům navrženo, aby se k ní připojili v tříměsíční lhůtě, protože v opačném případě budou považováni za zrádce a bude se s nimi tak nakládat. Od tohoto maximalistického požadavku se brzy distancovala, nicméně ve svých řadách vítala stále větší počet členů: v roce 1936 jich byly dva miliony. Co se týče Iberské anarchistické federace (Federación Anarquista Ibérica, FAI), ta byla založena v červenci 1927 z iniciativy skupin uprchlíků z Francie. Byla nucena do roku 1931 fungovat v ilegalitě a plnila funkci specifické organizace kontrolující dodržování základní doktríny CNT. Tím, jak se opírala o těsně propojené základní skupiny, více připomínala organizaci spikleneckého typu bakuninské Aliance než Všeobecný svaz anarchistů, jež obhajovala Platforma (reprezentovaná v pařížském exilu především osobnostmi Nestora Machna a Petra Aršinoва). Až později, zvláště v letech 1937–1939, se dvojí příslušnost k CNT-FAI stala pro její členy téměř závaznou. V souvislosti s tím uvedl Pierre Besnarda, lídra francouzských anarchosyndikalistů. Když ho pozvali na mezinárodní anarchistický sjezd v Barceloně v roce 1937, dal mu otázku, zda je členem Frankofonní anarchistické federace (Fédération anarchiste francophone, FAF), založené v roce 1936 a konkurující Svazu anarchistů. Udělali to proto, aby jeho účast na sjezdu nezpůsobila „těžkosti u některých anarchistů“.¹ Protože neměl možnost a nepřál si ospravedlňovat se v tomto ohledu, odmítl účast na sjezdu.

Pokud někoho zaujal projekt Platformy, pak zajisté právě španělské hnutí: všechny otázky, které obsahoval nebo které písemně rozváděl dvouměsíčník *Dělo truda* (Дело Труда), patřily k těm základním, jež španělské anarchisty znepokojovaly. Na přelomu let 1927 a 1928 skupina Prisma z francouzského Béziers vydala španělský překlad Platformy. Byl vytvořen z francouzského textu, tj. opakoval výrazy a výňatky zpochybňované *Dělem truda*. Tyto informace nám poskytl Frank Mintz, který měl k dispozici i jiný překlad části textu s nevlnivými komentáři, který se objevil v časopise *La Protesta* v Buenos Aires.² Dodal, že „konkrétní okolnosti iberského hnutí diskusí velmi zkomplikovaly, prakticky znemožnily. V exilu, po účasti některých anarchistů na státním převratu společně s katalánskými separatisty na španělské hranici v roce 1926, poté v mobilizaci na podporu Sacca a Vanzettiho a kampani za osvobození Ascasa a Durrutiho, nepočítaje vystoupení týkající se Španělska, nejdeme žádnou odezvu na diskuse o Platformě.“³

Nicméně na žádost několika španělských regionálních výborů byla Platforma zařazena do programu ustavující konference FAI. Protože španělský překlad ještě nebyl k dispozici, diskuse o ní se nemohla uskutečnit a otázka byla odložena na další schůzi. Svědectví jednoho z členů FAI potvrzuje dojem, že zůstávala neznámou: „Platforma měla malý vliv na hnutí v exilu i uvnitř země. Obhájců bylo málo. Viš, do jaké míry jsme byli v té době ‚radikalizováni‘ a s jakou zdrženlivostí jsme se projevovali k jakékoli změně a revidování. Platforma byla pokusem o obnovu, který měl dodat soudržnost, rozmach a realistický charakter mezinárodnímu anarchistickému hnutí ve světle zkušenosti ruské revoluce a Ukrajiny zvláště. Dnes, po naší vlastní zkušenosti, se mi zdá, že jsme tento pokus nedocenili.“⁴

Někteří Španělští se účastnili diskusních setkání organizovaných skupinou *Dělo truda*. V roce 1927, po propuštění z francouzského vězení Ascaso a Durruti dlouho debatovali s Nestorem Machnem o jeho ukrajinské zkušenosti. Tento exulant jim poskytl poučení, které vyvodil ze své činnosti, a pravděpodobně jim vysvětlil smysl a obsah projektu Platformy. Koneckonců sledoval situaci ve Španělsku a v roce 1931 se jednalo o jeho odjezd tam, aby velel partyzánským bojům na severu země. I když základní směry Platformy známy byly, zdá se, že studována

a zvláště prodiskutována nebyla. V této souvislosti je třeba vzít na vědomí ještě jeden faktor: jistý „izolacionismus“ Španělů. Vzhledem k dlouhé historii a bohatým vlastním zkušenostem se zřejmě necítili být v postavení těch, kteří dostávají „poučení“ zvenčí, a větší důvěru měli k vlastním schopnostem. Jistě tu existoval i komplex převahy nad mezinárodním dělnickým hnutím, které žalostně neuspělo v roce 1914.

Abychom doplnili toto krátké posouzení možného vlivu Platformy na španělské libertinské hnutí, uvedeme ještě slova Césara M. Lorenza, autora uznávané práce o tomto období, který napsal, že Los Solidarios, známá skupina aktivistů, jako byli Durruti, Ascaso, García Oliver, Jover, García Vivancos a další, „prostě konstatovali, že Platforma se shoduje s jejich vlastními názory“.⁵ To je třeba brát s rezervou, neboť pod vlivem Garcii Olivera se tyto anarchisté poněkud odchýlili od koncepce role, jaká byla připisována specifické anarchistické organizaci, k typicky avantgardistické strategii: otevřeně hlásali její úsilí o „uchopení politické, správní a ekonomické moci prostřednictvím vlastních odborů tím, že bude zničen starý státní aparát. Tato moc, která bude spočívat především v organizaci výroby a distribuce v nové libertinské společnosti, by tak byla nestátní povstaleckou mocí syndikalistického typu, jdoucí od periferie k centru a reprezentující celek revolučních výborů sjednocených ve federaci, určitým typem demokratické ‚diktatury proletariátu‘, která by držela na uzdě pravicové síly, bývalé vlastníky, církev atd. Jako přechodná moc by nepředpokládala diktaturu v banálním smyslu toho slova. Řídila by se libertinskou ideologií (nikoli marxismem, dogmatickou doktrínou bez humanistického obsahu), takže by respektovala svobodu lidu, iniciativu mas a přizvala levicové organizace ke spolupráci při procesu obnovy.“⁶

Jak ale realizovat toto „uchopení moci“? Mělo se to stát nikoli skrze zvláštní, nebo dokonce odborovou organizaci, ale za pomoci „revoluční armády“, „centralizovaných odborových milicí pod vedením respektovaného národního štábu“.

Rozdílnost vzhledem k Platformě tak byla značná a role, připisovaná specifické organizaci, byla čistě politická ve vztahu k základním organizacím proletariátu, když je „revoluční armáda“ zcela nahradila. Máme-li parafrázovat definici leninismu od Charlese Rappoport, byl to „blaqueismus s katalánskou omáčkou“! Přesto se právě takové koncepce pevně drželi v roce 1936, jak uvidíme dále.

Tehdy Los Solidarios dostali od svých stoupenců v CNT přezdívkou „anarchobolševici“. To jim nezabránilo, aby vystoupili rozhodným způsobem na sjezdu konfederace v červnu 1931 kvůli vyloučení marxistů, svobodných zednářů a reformistů z vedoucích orgánů CNT, poté se připojili k FAI a ovlivnili její orientaci. Hlásali „nepřetržitý třídní boj, neshlíbitelnost ve vztahu ke komunistické straně a reformismu, jak sociálnědemokratickému, tak libertinskému“. Co se týče těch posledních, jmenujme skupinu Třicet (Treinta) v čele s J. Peirem, kteří se pokládali za nejkonstruktivnější, ale byli zařazeni k „reformistům“. Podle nich libertinský ideál „zachovává hodnotné základy, ale je třeba odvrhnout některé představy a chybné taktické postupy, které jsou dosud oceňovány. Bylo by třeba konkrétně zapojit inteligenci a techniky, založit výrobní a spotřební družstva, jejichž zisky poslouží cílům propagandy, připravit vzdělaných bojovníků a budování dělnických kulturních center. Je nutné také založit pevnou a disciplinovanou organizaci a bojovat s ngramotností, nedostatečnou znalostí marxismu a anarchismu, který byl především tolerantním, antidogmatickým a ušlechtilým a jehož hlavní zájem spočívá v morálce a filosofii.“⁴⁷

Naprostá většina anarchistů z CNT se nacházela mezi těmito dvěma protikladnými tendencemi. Přesto je třeba právě aktivistické tendenci připsat povstání z roku 1932 a následujících let, jejichž kulminací byla Asturijská komuna (společně se socialisty a syndikalisty). Všechna byla nemilosrdně a krvavě potlačena vládou, jednou levicovou, jindy pravcovou. Všimněme si totiž rozhodující účasti anarchistů v místních španělských volbách: v roce 1931 svou volbu ve prospěch levice sverhli monarchii; v roce 1933 zklamání levici, která byla u moci, rozhybali kyvadlo na druhou stranu a svou neúčastí přivedli k vládě pravici. Nakonec to byla opět stejná hra, a aby dosáhli amnestie třiceti tisíc politických vězňů (kteří se dostali za mříže v důsledku povstání), v únoru 1936 volili Lidovou frontu a vydobyli jí tak vítězství. K dovršení všeho byli tito věrní stoupenci povstání, jakými od nepaměti nepřestávali být, donuceni střetnout se 19. července 1936 s povstáním nacionalistických pučistů – museli hájit „republikánskou zákonost“! Puzení silnou vášní a bláhovým hrdinstvím dosáhli snadného vítězství v Barceloně a v Katalánsku, které dostali zcela pod kontrolu. Ve zbylé části země to bylo méně zřejmé a dobrá polovina zůstala v rukou Franka a jeho mouřeninů. Antifašistické a CNT drželi tu nejobhatší část země. Konkrétně tedy začínají problémy, a teoretické nedostatky se stanou zjevné: jak to udělat, aby se uskutečnění této moci stalo efektivní bez státu, v „buržoazním“ smyslu tohoto termínu, tj. čím vystrídat vládu, ministry, správní orgány, policii, armádu a všechna kolečka státního mechanismu? Dosud byla řeč o ustavení komunistické libertinské republiky, o změně „vládnutí lidu ve správu věcí“, o ustavení volné federace komun, organizování výrobců a spotřebitelů, a nyní bylo nutné mezi jiným zajistit obranu revoluce, neodradit přitom potenciální spojence, jakými byli socialisté, katalánská republikáni a trockisté – nejhorší nepřátelé včerejška –, a neocitnout se také v mezinárodní izolaci od anglické a francouzské „demokracie“. Bylo to zkrátka všechny ty znepokojivé a aktuální aspekty, jež se nedávny sjezd CNT, který proběhl od 1. do 10. května 1936 v Zaragoze, snažil obejít, když se ponořil do stanovení „konfederativního pojetí libertinského komunismu“. Ascaso a García Oliver se pokusili navrhnout sjezdu založení oddílů konfederálních milicí, schopných porazit vojenský puč, na což Cipriano Mera odpověděl: „*Soudruzi Ascaso a García Oliver by nám mohli říct, jakou barvu generálských stužek vlastně chtějí mít.*“⁴⁸

Ironií dějin se sám Mera stal skutečným generálem velícím IV. armádnímu sboru a nežertoval ani s disciplínou, ani s dodržováním hierarchie. Bývalí členové Los Solidarios, kteří se zformovali ve skupinu Nosotros (My), přemýšleli o vytvoření podmínek pro povstaleckou armádu sjednocením výborů obrany CNT-FAI, existujících od roku 1931, ovšem postrádajících jakoukoli koordinaci a štáb. Tento moment, zhodnocený v Platformě a člancích Nestora Machna, měl být detailně prostudován v předchozích létech.

Vítězství mohlo zajistit jen ozbrojený boj, a tak se barcelonská CNT sešla 20. a 21. července 1936 na plenárním zasedání a přijala dvojsmyslné usnesení: regionální vláda Generalitat bude zachována jako vývěšný štít pro mezinárodní využití, ale nynější revoluční vláda se ustaví ve formě Ústředního výboru oddílů antifašistických milicí. Zpočátku měl výbor patnáct členů zastupujících stejným dílem tři hlavní tendence levicového hnutí: CNT-FAI, marxisty (stalinisté z PSUC [Partit Socialista Unificat de Catalunya – Katalánská sjednocená socialistická strana] se přidali k POUM [Partido Obrero de Unificación Marxista – Dělnická strana

marxistického sjednocení] bez jejich souhlasu) a katalánské republikány. Výbor se brzy rozdělil na několik podvýborů a komisi: zásobovací, vzdělávací, bezpečnostní, právní a ekonomickou radu, která hrála klíčovou roli ve výrobě a správě. Bezpečnostní hlídka, v níž bylo sedm set lidí (z toho 325 anarchistů) a jež byly podřízeny ústřednímu výboru z jedennácti členů (z toho byli čtyři anarchisté), dohlížely na veřejný pořádek. Všechny klíčové posty v těchto výborech byly v rukou anarchistů. García Oliver byl „duchem a neúnavným inspirátorem“ Ústředního výboru oddílů milicí a zosobňoval „postavu nesporného revolučního lídra“. Uskutečňoval to, co hlásal před deseti lety spolu s Los Solidarios.

Ústřední výbor oddílů milicí zachránil prestiž všech antifašistických sil tím, že upevnil jejich jednotu. Každá organizace nicméně disponovala navíc vlastními ozbrojenými skupinami, svými kolonami vyslanými na frontu, a dokonce vlastní policií a věznicí. Po celém Katalánsku kontrolovaly revoluční výbory, organizované víceméně stejným způsobem, místní společenský a ekonomický život.

Při neodkladných záležitostech, jako bylo například dodávky zbraní jak ze strany národní vlády v Madridu, tak ze zahraničí, vedení CNT zpočybňovalo svůj vztah k těmto revolučním strukturám a přiklonilo se ke klasické vládě, nejprve v Katalánsku a poté v Madridu.

Jaká byla alternativa a jak si ji představovali? Odpověď má principiální význam, protože spolupráce s „buržoazní“ vládou se později stane Achillovou patou španělského libertinského hnutí. Všechno se detailně probíralo na plénu místních a oblastních federací Libertinského hnutí Katalánska koncem srpna 1936. Vlastní okolností bylo to, že toto plénum, na němž se sešli všichni vedoucí aktivisté hnutí, kteří nebyli na frontě, bylo tajné. Připomeňme, že už založení Ústředního výboru oddílů milicí představovalo odklon od doktriny požadující přímé zavedení libertinského komunismu, ale to bylo tím nejmenším zlem, protože anarchisté měli situaci pod kontrolou. Mínění základních orgánů CNT-FAI už ovšem nebylo bráno na vědomí. Nyní po dlouhotrvajících diskusích navrhl volbu García Oliver: „*Bud spolupracujeme, nebo vnucujeme diktaturu.*“ César Lorenzo, který tuto epizodu vyličil, ji komentoval a tvrdil, že „*nešlo ve skutečnosti o to vrátit se ke staré apolitické tradici a k ideám bezvlády, které byly zcela odvrženy jako zastaralé ve světle nových událostí, ale někteří vzdorovali a bránili je v rozporu se zdravým rozumem.*“⁴⁹ Tato poslední poznámka ukazuje, že některým tato „medicína“ nechutnala. Měli k tomu ovšem důvod, nemohli tak snadno zavrhnout to, co bylo smyslem života a boje několika generací. Alternativa upřednostňovaná Garcíou Oliverem také nebyla odpovídající: proč by se měla nazývat „diktaturou“ vláda uskutečňovaná anarchisty (kteří měli v tomto ohledu převahu) ve shodě s téměř veškerým pracujícím obyvatelstvem? Bylo v tom zjevné zneužití terminologie. García Oliver, kterého podporovali starší členové Los Solidarios a Nosotros, byl ovšem zastáncem převzetí moci Konfederací se „všemi doprovodnými riziky a nebezpečím“. „*Čtěl, aby z ní byly politické strany vyloučeny, aby socialistické odbory UGT (Unión General de Trabajadores – Všeobecný svaz pracujících) byly v podřízeném postavení, Generalitat odstraněn a aby se Ústřední výbor oddílů milicí – obnovený a s větší pravomocí – stal nejvyšší autoritou.*“ Bylo to cosi mezi Výborem veřejné bezpečnosti v tradiční bakuninovské povstalecké linii a bolševickou Radou lidových komisařů z října 1917. Vyberte si. Většina předních aktivistů CNT zvolila spolupráci, tedy účast v autonomní katalánské vládě. Diego Abad de Santillan, přední obhájce takového rozhodnutí, později vysvětlil, že jeho hlavním motivem byla možnost obdržet zbraně, valuty a suroviny pro průmysl a že kvůli tomu bylo potřeba přestat „podporovat lidovou moc“.

Rozhodnutí vstoupit do Generalitatu bylo ratifikováno regionálním sjezdem CNT, který proběhl 24. až 26. září a na němž se sešlo 505 delegátů zastupujících 327 odborových organizací, na jeho „tajném“ zasedání za zavřenými dveřmi. Následujícího dne, 27. září, tato zpráva zapůsobila jako „výbuch bomby“, jak to popisuje Lorenzo. Jeden z rozdílu spočíval v tom, že od té chvíle se katalánská vláda začala nazývat Radou Generalitatu. Vstoupili do ní tři „poradci“ z CNT.

Bralo se to jako normální a zbývalo to zopakovat v jiných regionech země, nebo dokonce na celém území. Zjevnou výjimkou byla Aragonie, která se ocitla v přední frontové linii. Bašta anarchosyndikalismu Zaragoza byla ztracena kvůli chybě Abóse, jednoho z velitelů, který uvěřil civilnímu guvernérovi Verovi Coronelovi a generálnímu guvernérovi Cabanellasovi, kteří byli stejně jako on svobodnými zednáři, a ne svým vlastním obavám a – což je ještě horší – který přiměl většinu svých spolebojovníků, aby uvěřili výmyslům přátel-zednářů.⁵⁰ Výsledek byl katastrofální: patnáct až třicet tisíc revolucionářů zůstalo bez zbraní a stali se obětmi represí pučistů, zaplatili životem za lehkomyšlnost a naivitu několika „šéfů“. Aragonští anarchisté se v reakci na to stali radikálnějšími a neústupnějšími. Bez váhání založili Aragonskou radu složenou výhradně z anarchistů, v čele s mladším bratrem Franciska Ascasy Joaquínem. To, co se katalánská anarchisté rozhodli nerealizovat, udělali ti aragonští. I tak ovšem později museli mírnit své ambice.

Po celonárodním plénu 15. září 1936 CNT požadovala založení Národní rady obrany, která by se skládala z pěti členů CNT, pěti členů UGT

(socialistů) a čtyř republikánců. Byl to logický důsledek přijaté politiky antifašistické jednoty, odrážel skutečné poměry ekonomických a sociálních sil a na federalistickém základě relativně odpovídal anarchistickým principům, když stát už neznamenal ministerstva, armádu, policii, důstojníky a všechna tato označení se změnila na „správní úřady, vojenské milice a lidové milice, vojenské techniky“. Generální sekretář CNT Horacio Prieto zuřivě bojoval proti tomuto projektu kvůli „naprosté absenci realismu, pokud se brala v úvahu přítomnost cizích mocností a internacionální charakter války“. Podařilo se mu přesvědčit celonárodní plénum regionálních federací, které se konalo 18. října, o nutnosti otevřené a přímé spolupráce s vládou takovou, jaká je. Organizačním důsledkem této reformistické volby bylo zesílení moci Národního výboru CNT, který „se už nevolil místními federacemi, ale vytvářel se ze stálých delegátů regionálních federací a z mnohem početnějších administrativních odborníků“. César Lorenzo (mimochodem syn Horacia Prieta) poukazuje na to, že „CNT od té chvíle disponovala ústředním orgánem, složitým a efektivním, neomezovaným tlakem místních aktivistů“. Byrokratizaci CNT se skutečně otevřela pohodlná cesta.

Jako Hloupý Honza, který skočí do vody, aby se schoval před deštěm, se vedoucí činovníci CNT-FAI, nebo alespoň většina z nich, neodvážili začít revoluci pod záminkou, že chtějí nejdřív vyhrát válku, a sklouzli od ústupků k vytáčkám, od kompromisů ke kapitulacím. Tento ošemetný skluz se ukázal jako fatální: rozpuštění Ústředního výboru oddílů milicí Barcelony, militarizace oddílů milicí, narůstání vlivu stalinistů, odstranění POUM, rozpuštění Aragonské rady, ničení libertinských komun, tzv. májové dny roku 1937 v Barceloně (kde šéfové CNT připravili povstalec o jejich vítězství nad stalinistickými provokatéry).

Struktury CNT-FAI odrazejí tento politický ústup: Národní výbor obrany ztratil svou samostatnost a stal se obyčejným vojenským oddílem Národního výboru Konfederace. V Barceloně 2. dubna 1938 proběhlo regionální shromáždění CNT, FAI a FIJL (Federación Ibérica de Juventudes Libertarias - Iberská federace libertinské mládeže). Vystoupil na něm García Oliver a stěžoval si na nedisciplinovanost a chaos, které vládou uvnitř hnutí. Navrhl založení Výkonného výboru, který „by měl moc kontrolovat a řídit všechno: tisk, konfederální bojové oddíly, ekonomiku“. Měl jednoduše podporu. Tento Výkonný výbor libertinského hnutí Katalán-

ska, skládající se z deseti členů, měl „právo vyloučit osoby, výbory, odborové svazy, federace, které nebudou plnit jeho rozhodnutí. Jeho výkonná síla sahala jak na frontu, tak do týla. Vytyčil si za úkol neústupně provádět militarizaci, intenzifikovat všemi prostředky výrobu a napomáhat vstupu CNT do centrální vlády a do všech správních struktur státu. K naplňování svých funkcí výbor stanovil pomocnou vojenskou komisi a politickou komisi.“¹¹ To byl podle našeho mínění bolševismus se vším všudy. Národní výbor CNT nemohl podobné kacičství trpět. Horacio Prieto, pokládán ovšem za „velkého byrokratizátora“, oznámil, že lze počítat jen s Katalánským regionálním výborem a že tento Výkonný výbor, jež nepotvrdil žádný sjezd, nemůže být zákonný. Výsledkem tohoto odporu bylo skutečné odmítnutí projektu.

V srpnu 1938 Horacio Prieto vydal sérii článků, v nichž veřejně vyložil myšlenky předložené už rok předtím úzkému okruhu vedoucích činitelů. Podle něj „libertinský komunismus může být jen vzdáleným cílem, aspirací a anarchismus morálkou, filozofií. K dosažení tohoto komunismu je nezbytné dlouhodobé přechodné období, během něž je realizování libertinských idejí možné, ale ne systematicky. Je radno projevovat oportunismus, pružnost, neváhat s účastí ve vládě, ve všech vysokých státních funkcích, a dokonce v parlamentu se záměrem ovládnout ho. Je radno neustále, ne podle okolností, se věnovat politice; revoluční apolitičnost je mrtvá.“¹²

Kostky byly vrženy. Libertinský komunismus byl odložen na jindy, ne-li vůbec do muzea antikvit a utopií. Je zjevné, že FAI se musela při starosti o úspěch ve volbách změnit v politikářskou stranu, která na sebe vzala povinnost reprezentovat zájmy CNT. Později to Prieto označil za „politiku využívání možnosti“. Nezískal však podporu většiny národního pléna regionálních federací libertinského hnutí Barcelony, které se konalo od 6. do 30. října 1938 kvůli ozřejmění vztahu k tomuto projektu a vypracování strategie. Povšimněme si také existence Politických pomocných komisí, orgánů založených v červnu nebo červenci 1937, před nimiž stál úkol informovat „členy o všech otázkách překračujících čistě odborový rámec a poskytovat jim rady, jak nejlépe jednat v politice“.¹³ Byly složeny z neznámějších předáků a byly „skutečnými centry vedení CNT“, jak to zhodnotil Lorenzo. Jak můžeme vidět, federalismus CNT byl jen fasádou a v organizační praxi se stále více zaváděl skutečný demokratický centralismus jakobínského typu.

„Byrokraté“ rozhodovali všechno a za všechny. Poté co se udělala chyba - účast ve vládě Generalitatu -, která způsobila všechny další, shoda těchto složitých okolností rozdrtila doktrínu, dobré úmysly i revoluční svobodu. Porážka se stala nevyhnutelnou, protože už byla přítomna uvnitř revolučního tábora. Ponaučení z předcházejících zkušeností opět nepřišlo: samotní radikální revolucionáři - anarchisté a ti, kteří k nim měli blízko - se ocitli sami proti všem, a jen v boji proti všem najednou, tj. v uskutečnění úplné revoluce, by bylo možné zvítězit. Zastavit se na této cestě znamenalo vykopat si vlastní hrob, jak řekl kdysi dávno Saint-Just.

Je třeba říci, že tento sklon k „politice“ nebyl kladně hodnocen všemi členy a aktivisty CNT-FAI. Existovala skupina Přátel Durutiho (odhalena jako „provokatérská“ vedoucími činiteli CNT), Železná kolona, které Regionální výbor Valencie zabránil po zásluze potrestat stalinisty a která po dlouhou dobu vzdorovala militarizaci. Když se jí v březnu 1937, severně ze všech stran, byla nucena poddat, zůstaly v jejích řadách z původních asi dvaceti tisíc jen tři až čtyři tisíce bojovníků, „všichni ostatní dali přednost dezerci, aby se nemuseli stát vojáky-roboty“. Totéž se odehrálo i v dalších kolonách, jen ne v takovém rozsahu.¹⁴

Musíme nicméně konstatovat, že naprostá většina řadových členů pasivně přijala ostré obraty vedení. Jak to vysvětlit? Především nezbytností věnovat se neodkladným věcem, a zejména antifašistické válce a záchraně alespoň minima revolučních výtěžků, a také přehnanou důvěrou v lídry. Charisma ubíjející jakýkoli kritický vztah je podle tvrzení Bakunina nepřítelem revolucionáře, a v tomto případě je také možné vidět jeho škodlivost. Mezi předními aktivisty se ti, kteří měli - jako Durutti - pochybnosti, raději vyhnuli střetům, než by vedli bezohledná jednání. Vážná byla ztráta způsobená smrtí Franciska Ascasy, který tvořil s Buenaventurou Durutim skvělou dvojici. Kdyby přežil 19. červenec 1936, patrně by byl mohl díky své odvaze, troufalosti a vynalézavosti změnit vojenskou situaci, například rychle obsadit Zaragozu. A smrt Durutiho byla pak katastrofou jak vojenskou, tak politickou. Jak napsal Abel Paz, zabili ho podruhé, když mu přiklily vymyšlenou frázi, již lze vyvracet ve všech směrech: „odmítnout vše kromě vítězství“. Přípomeňme epizodu se zlatem španělské banky, kterou Paz uvádí: Pierre Besnard naléhavě radil neopakovat chyby pařížských komunardů v roce 1871, kdy se neodvážili použít zlato z francouzské banky. Navíc našel konsorcium obchodníků se zbraněmi, které se zavázalo dodávat všechny potřebné moderní zbraně, samozřejmě za obchodovatelnou měnu. Durutti připravil přepadení banky v Madridu, kde se uchovávalo zlato, za pomoci tří tisíc bojovníků anarchistické kolony Tierra y Libertad (Země a svoboda), aby se zlato přepravilo do Barcelony a uzavřel se obchod. Diego Abad de Santillan to z neopatrnosti řekl Národnímu výboru CNT, který ve strachu

z napětí, jež by mohlo kvůli tomu vzniknout mezi Madridem a Barcelonou, všechno zveřejnil. Durruti Abadovi de Santillan vynadal, ale věc byla ztracená. Pěkný příklad toho, na čem může záviset osud revoluce: na nerozhodnosti, a zejména na chybějící odvaze některých „odpovědných osob“.¹⁵

Právě spodina, plebs, lid, utlačovaní či žebráci, jak byli nazýváni rolníci a dělníci Katalánska, Levantu, Aragonie, Andalusie, Kastilie a dalších míst, zachránila čest anarchismu, když vzala svůj osud do vlastních rukou a vytvořila jedinečné komuny, v nichž dokonce i ti, kteří nikdy neslyšeli o libertinském komunismu nebo se k němu stavěli nepřátelsky, tento koncept s úspěchem realizovali. Podle svědectví Gastona Levala bylo takových komun zhruba 1600. Každá z nich, stejně jako každé z městských organizovaných jako komuny, by si podle tohoto autora zasluhovala samostatnou knihu. Veškerá tvůrčí aktivita, iniciativa, transformace v mezilidských vztazích tu „výtečně prosperovala“. „*Plně si vědom významu slov, bez nadsázky, bez stínu demagogie opakují: nikdy za celou lidskou historii, jak je nám známa do dnešních dnů, nebylo podobné sociální dílo nikde vytvořeno. Bylo vybudováno za několik měsíců, ne-li za několik týdnů, nebo dokonce dnů - podle konkrétních případů.*“¹⁶ Opravíme starého propagátora (delegáta CNT na sjezdu Profinterny - Internacionály rudých odborů - v Moskvě v roce 1921) a připomeneme podobné dílo machnovských povstalců na Ukrajině v letech 1917-1921. Uvedeme také příklad pozoruhodných příslušníků domobrany z anarchistických kolon, kteří v sandálech a tilkách, ozbrojeni mizernými starými puškami na staříckých nákladních vyjížděli vybojovat nový svět. Nejde přitom o to jen přiřadit tyto bojovníky a budovatele sociální revoluce k frakci vedoucích představitelů, kteří „dělali do politiky“. A aniž bychom chtěli jakkoli zmiřovat odpovědnost těchto představitelů, připomínáme všeobecnou nevráživost v mezinárodním měřítku, již vyvolala španělská revoluce 19. července, neustálé zastrašování ozbrojeným vměšováním ze strany západních zemí a Stalina a ostudné chování konkrétní vlády francouzské Lidové fronty¹⁷ v čele s Léonem Blumem, který „si strachy nadělal do kalhot“ před Hitlerem a Mussolinim a souhlasil s nezasaňováním ve chvíli, kdy by i minimální úsilí z jeho strany zajistilo vítězství republikánského táboře ve Španělsku. Pokud jde o francouzské proletáře, ti se vykoupiли mísou čočovice, za kterou vyměnili solidaritu - ve chvíli, kdy jejich bratři na druhé straně Pyrenejí umírali kvůli nedostatku zbraní.

Mohla rozhodnější politika anarchistů změnit tyto nepřátelské postoje? Budeme citovat názor Victora Alby, autora historie POUM: „*Pokud by CNT upnula síly na vybojování moci v Katalánsku, a mohla ho obsadit za méně než dva dny, situace na ostatním republikánském území by se mohla změnit. Za odstavení komunistů od politické moci by bylo možné usmlouvat anglické, české a francouzské zbraně (jako odpověď na vydírání sovětskými zbraněmi) nebo bylo možné postavit Moskvu před alternativu buď zapomenout na španělskou revoluci, nebo jí pomoci, i kdyby ji tamější komunisté nemohli kontrolovat.*“¹⁸

V tom všem není jistota, přesto to určité stálo za pokus. Jenže historii nelze změnit. Vyvodíme z toho závěr, že jakékoli spojení anarchistů s politiky, levicovými nebo leninskostalinistickými - jako na Ukrajině a v Číně v letech 1925-1930 -, se pro ně vždy stalo politickou i fyzickou prohrou. Porážka v roce 1939 ve Španělsku ohlásila v každém případě dlouhý útlum libertinských idejí, a teprve po téměř třicetiletém pustnutí se znovu rozzářily v máji 1968 ve Francii i ve světě.

Bez ohledu na svůj malý počet dělali francouzští anarchisté všechno pro to, aby pomohli svým španělským soudruhům. Setnina Sébastiena Faurea bojovala v řadách Durrutiho kolony, potraviny a zbraně se v omezeném množství (dva nákladáky týdně) vypravovaly přes Pyreneje, vedla se intenzivní propaganda na podporu španělské revoluce. Čistě anarchistický Výbor za svobodné Španělsko na prosbu španělských soudruhů přenechal místo francouzské sekci Mezinárodní antifašistické solidarity (Solidarité Internationale Antifasciste, SIA) s širším zastoupením levice a syndikalistů z CGT, jako byli Jouhaux, Dumoulin a René Belin. SIA měla na patnáct tisíc členů, vydávala deník, který měl v únoru 1939 pět a půl tisíce předplatitelů, a neustále organizovala mítinky. Právě v tomto posledním období, které se krylo s koncem války ve Španělsku, byla nezbytná solidarita, která by překonala nepřátelské vztahy francouzské vlády a apatie značné části obyvatelstva. Jak lze předpokládat, mezi pěti sty tisíci uprchlíků právě anarchisté byli bez existenčního zajištění; republikánci a socialisté snaze nacházeli útočiště v Jižní Americe. Anarchisté žili ve strašných podmínkách na pobřeží a ve vnitrozemí Roussillonu a zaplatili dodatečnou cenu (šestnáct tisíc lidí zemřelo na nemoci, hlad a zimu) za sociální revoluci a všeobecnou lhostejnost. Pomoc francouzských anarchistů a části místního obyvatelstva jejich osud částečně zmírnila.

Hitlerovsko-stalinský pakt a začátek válečných akcí v září 1939 ještě jednou odhalily organizační a praktické slabiny anarchistů. Navzdory vydávání velkého počtu pacifistických výzev a letáků Louisem Lecoinem a Nicolasem Fauquierem, kteří byli brzy uvězněni, byli anarchisté nuceni hledat individuální způsoby, aby si „zachránili kůži“ v jim cizím konflik-

tu. Někteří emigrovali do Švýcarska nebo jinam podle svých možností; jiní přešli do ilegality se vším rizikem, které s tím souviselo: například Maurice Joyeux přes svou nápaditost skončil opět ve vězení a v roce 1945 ve věku třiceti pěti let už měl za sebou celkem téměř deset let ve vojenských věznicích.¹⁹ Ti, kteří byli mobilizováni a byli ochotni jít bojovat, zahynuli, jako například Frémont, sekretář francouzského Svazu anarchistů.

Španělští anarchisté se ocitli ve dvojím ohni a přidali se k boji proti německým okupantům a jejich vichistickým komplicům. Někteří z nich, jako Juan Peiró, ideolog skupiny Třicet v roce 1931, byli vydáni Frankovi, a když odmítli kompromis, byli zastřeleni (stejně jako Companys, bývalý premiér v Generalitatu v Barceloně). Někteří byli deportováni do německých koncentračních táborů. Velký počet španělských libertinců vstoupil do řad hnutí odporu - k makistům na jihozápadě. Sahráli pak rozhodující roli při osvobození tohoto regionu. Jiní uprchli do severní Afriky, vstoupili do druhé obrněné divize generála Leclerka a jako osvoboditelé přijeli do Paříže v tancích pojmenovaných Durruti a Ascaso. Všichni měli zákonnou naději počítat se vzájemným uznáním a možností osvobodit svou rodnou zemi, ale byla marná - protože západní spojenci ve svých propočtech rozhodli jinak.

Poznámky

- 1) Anarcho-syndicalisme et anarchisme, zpráva Pierra Besnarda, sekretáře AIT, pro Mezinárodní anarchistický kongres, bez data, 16 stran.
- 2) V literární příloze v lednu 1927 a poté ve čtyřech následujících číslech.
- 3) Text Franka Mintze, zaslaný autorovi 10. února 1987: L'influence de la Plate-forme d'Archinov sur le mouvement libertaire de langue castillane, 3 strany strojpisu. (Dnes k dispozici např. zde: www.fondation-besnard.org/spip.php?article564.)
- 4) Tamtéž.
- 5) César M. Lorenzo, *Les Anarchistes espagnols et le pouvoir, 1868-1969*, Paris, Le Seuil, 1969, s. 60-61. Tato práce byla autorem několikrát použita jako zdůvodnění pozice jeho otce Horacia Prieta, vášnivého revizionisty a stoupence politické spolupráce CNT. My už v ní můžeme vidět díky přesnosti, množství informací, a zejména díky objektivnosti autora obžalobu této „spolupráce“.
- 6) Tamtéž.
- 7) Tamtéž, s. 64.
- 8) Tamtéž, s. 94.
- 9) Tamtéž, s. 121-125.
- 10) Tamtéž, s. 140-141.
- 11) Tamtéž, s. 292-293.
- 12) Tamtéž, s. 294.
- 13) Tamtéž, s. 294-300.
- 14) Tamtéž, s. 188. Kolona se skládala ze setnin, rozdělených na 10 desítek ozbrojených jedinců, kteří nominovali své delegáty, tvořící společně vojenský výbor kolony.
- 15) Abel Paz, *Durruti, le peuple en armes*, Paris 1972, La Tête de Feuilles, s. 384-388.
- 16) Gaston Leval, *L'Anarchisme et la révolution espagnole, dans Anarchie e anarchia nel mondo contemporaneo*, Fondazione Luigi Einaudi, Torino 1971, s. 118-123.
- 17) Připomejme v této souvislosti i zmínku o přístupu tehdejšího Československa na jednom mnohomluvném příkladu: v listopadu 1936 byla v Praze uzavřena smlouva o dodávkách válečného materiálu španělským fašistům, kterou za osobní přítomnosti bratra generála Franka v Praze pomohl zprostředkovat někdejší ministr a poslanec, majitel bulvárních novin a obdivovatel fašismu Jiří Stříbrný. Vzhledem k faktu, že vývoz zbraní do Španělska nebyl politicky průchodný, dodávky měly proběhnout přes prostředníky a prezident Beneš ke smlouvě tehdy napsal interní doporučení, „aby vývozní formality byly správně provedeny tak, že po stránce právní náš postup je bezvadný, třebaže by se tušilo, že by mohlo dojít k reexportu“. (Pozn. překl.)
- 18) Victor Alba, *Histoire du POUM (Parti Ouvrier d'Unification Marxiste)*, Paris 1975. Champ libre, s. 266-267. Upřesněme, že nedůvěra CNT-FAI ve vztahu k POUM (Dělnické straně marxistického sjednocení) byla oprávněná kvůli záměrům a tvrdým odsudkům anarchismu ze strany jejího lídra Joaquina Maurina, jako: definitivní odstranění anarchismu je náročným úkolem pro zemi, kde je dělnické hnutí naplněno stoletím anarchistické propagandy. Ale my je porazíme... In J. Maurin, *L'Anarcho-syndicalisme en Espagne*, Paris 1924, Librairie du Travail, s. 47. Nebo: Anarchista, který začíná vidět jasně, vyvíjí se, studuje, přestává být anarchistou. In J. Maurin, *Révolution et contre-révolution en Espagne*, Paris 1937, Editions Rieder, s. 124.
- 19) Viz M. Joyeux, *Memoires d'un anarchists*, díl I. (do r. 1945), Editions du Monde Libertaire, 1986, 442 stran.

Z originálu Alexandre Skirda, *Autonomie individuelle et force collective : les anarchistes et l'organisation de Proudhon à nos jours*, Publico, Skirda, Spartacus, 1987, kap. 17, přeložil B. Pytlík.

FRANCIE NA NOHOU

Od března se po celé Francii protestuje

V ČESKÝCH MÉDIÍCH SE O HNUTÍ NUIT DEBOUT SKORO NEPÍŠE, I KDYŽ DOSLOVA HÝBE FRANCII.

Velké protesty ve Francii za posledních deset let souvisely s neoliberalní reformou práce. V roce 2006 se protestovalo proti zákonu o prvním zaměstnání (který znevýhodňoval lidi pod 26 let při uzavírání jejich prvního zaměstnanecké smlouvy) a v roce 2010 proti zvýšení věku odchodu do důchodu. I letos se reformy týkají práce: oficiálním důvodem vládnoucích „socialistů“, kteří přišli s vylepšením zákoníku práce, má být snižování nezaměstnanosti povzbuzením zaměstnavatelů, kteří budou snáze přijímat zaměstnance, protože se jich budou moci snáze zbavit. Straniční socialisti tak drží kurz libovolných vládnoucích stran: v rámci globální konkurence užívat univerzální metodu obnovy ekonomické aktivity na úkor neprivilegovaných. Zákon tak završuje celou sérii opatření snižujících práva zaměstnanců.

18. února byla na webu *Change.org* zveřejněna petice požadující okamžité zrušení navrhované reformy a během dvou týdnů měla přes milion podpisů. Protesty, které začaly 9. března, pokračovaly obsazením náměstí Republiky v Paříži, kde se začalo diskutovat o překonání parlamentního systému vůbec a o alternativách kapitalistického vlastnictví a výroby. První Nuit debout, „noc na nohou“, proběhla 31. března, kdy přes milion lidí po celé zemi protestovalo. Iniciativa vyšla od kolektivní *Convergence des luttes* (Propojení bojů), jehož inspirátory jsou ekonom a filozof Frédéric Lordon a redaktor satirického časopisu *Fakir* François Ruffin. Proti první noci se ohradil magistrát, který obvinil účastníky z privatizace veřejného prostoru. Nakonec povolil každodenní akce mezi čtvrtou odpoledne a půlnocí. Postupně se Nuit debout rozrostlo do stovek měst i za hranice Francie.

Hnutí je sebeorganizované a samosprávné, funguje v otevřených komisích a pracovních skupinách a na každodenním lidovém plénu. Samozřejmě není nepřítomnost politických stran, iniciativa vycházející zdola a často vznikající spontánně. Základním východiskem je, že každý má právo se podílet na správě veřejných věcí a užívat k tomu kolektivně veřejný prostor.

Základ tvoří dva druhy komisí. Strukturní komise (logistika, strava, zdravotnická pomoc ad.) odpovídají v první řadě za materiální zajištění a koordinaci mezi různými komisemi a lidovým plénem. Tematické komise (politická ekonomie, ekologie, vzdělávání, migrace, feminismus, LGBT, předměstí ad.) spojují aktivisty kolem konkrétních otázek nebo činností. Hnutí tak představuje platformu pro realizaci autonomních projektů jak teoretického (debata, přednášky, příprava prohlášení atd.), tak praktického charakteru (solidární akce s migranty, akce na podporu stávků železničářů, pomoc s organizováním Nuit debout v dalších městech apod.). Komise jsou otevřené všem a jejich počet roste podle nových iniciativ. Zformovala se např. komise advokátů, která poskytuje demonstrantům právní konzultace a právní pomoc a organizuje debaty o tom, jak právo využít v emancipačním boji. Koordinátoři komisí nejsou jejich lidry ani reprezentanti. Členové společně tvoří denní program, hlasují o předložených návrzích a vybírají moderátora a na konci jednání mluvčího, který vystoupí jménem komise na večerním plénu. Každý večer v šest hodin na náměstí probíhá plénum, během něž komise informují o své práci a předkládají návrhy. Všechny důležité iniciativy a kontakty s vnějším světem musí mít úplný souhlas pléna. Například 16. dubna komise Komunikace odpověděla na žádost novinářů a připravila tiskovou zprávu na téma „násilných činů“ a „vandalismu“ ze strany aktivistů Nuit debout. Především dny totiž provázely střety s policií a radikálové rozbili výlohy několika bank. Na plénu byl představen text s názvem Nuit debout je pacifistické hnutí. Hlavní teze textu se omezovala na to, že násilí demonstrantů je jen odpovědí na násilí policie, ale že plénum považuje násilí za neproduktivní metodu boje. Po nesouhlasu z pléna byl text přepracován a zmizela z něj například věta: „*Je nám líto, že někteří odpovídají na násilí násilím.*“

Představitelé moci a část médií se pokouší zdiskreditovat hnutí poukazováním na jeho infantilitu, zdůrazňováním jeho sociální homogenosti a samozřejmě zveličováním „vandalismu“ a „násilí“ vůči policii. Tak třeba silně konzervativní list *Figaro* poukazuje na to, že veřejné prostranství je zcela monopolizováno „samozvanou humanistickou mládeží“ a chybí v něm proletariát. I přes poměrně nízký průměrný věk protestujících (25 let) je však hnutí velmi různorodé. Na plénech převládá mládež, ale v pracovních komisích jsou často zkušení aktivisté.

Kritika vůči hnutí nepřichází jen zprava. Někteří aktivisté levicových stran a odborů se dívají na Nuit debout shovívavě až opovržlivě. „*V noci protestují, ve dne spí,*“ řekl jeden z aktivistů odborů CGT, který by si

přál, aby místo náměstí obsadili továrny. Sami účastníci přiznávají, že principiální otevřenost komisí a pléna komplikuje přechod k přímé akci a v určitém smyslu pak protesty stagnují. Je to ale první krok k ustavení individuální i kolektivní důstojnosti i nutná podmínka politického boje na základě nestranické „široké levice“. Jde o potenciální místo spojení všech sociálních a profesních kategorií (dělníků, zemědělců, učitelů, železničářů, studentů, nezaměstnaných, migrantů), všech lokálních iniciativ (včetně např. *Zone à défendre*) a všech levicových tendencí (anarchistů, syndikalistů, marxistů, alterglobalistů, ekologických aktivistů, feministů atd.). A cíl – překonání kapitalismu – je kdesi na horizontu.

9. 3. – první masový protest za účasti více než půl milionu lidí; podle průzkumů je proti vládní reformě sedm z deseti Francouzů

17. 3. – protesty pokračují, tisíce středoškolských studentů po celé zemi blokuje školy, v Rennes obsadili i nádraží, kde dočasně blokovali provoz; výuku zastavilo 115 z dvou a půl tisíce středních škol

31. 3. – při dalších protestních akcích došlo na řadě míst k ostrým střetům s policií; po celé zemi se odehrálo přes 200 demonstrací, stávek a blokád; podle odborů se protestů účastnilo asi 1,2 milionu lidí; večer došlo k obsazení náměstí Republiky v Paříži

5. 4. – nové protestní akce v Paříži, Marseille, Lille, Nantes, Štrasburku, Toulouse, Rennes aj.; studenti zablokovali 150 škol; virtuálně protesty v tu chvíli podporovalo 1,5 milionu lidí; na náměstí Republiky už šestý den několik tisíc lidí pořádá okupační protestní shromáždění nazvané Nuit debout

8. 4. – středoškoláci začali blokovat i ulice a jejich protestní akce se radikalizovaly v reakci na policejní agresivitu

9. 4. – do ulic se vrátilo na 200 tisíc lidí; okupace veřejného prostoru se v tento den rozšířila na více než šedesát dalších měst; i korporátní média si všimla, že „*hnutí se dostává za hranice obyčejné opozice proti úpravě zákoníku práce*“.

16. 4. – z lidového pléna Nuit debout byl vypískán filozof Alain Finkielkraut, bývalý maoista a následovník Michela Foucaulta, který koncem 80. let učinil prudký intelektuální obrát ke konzervativismu; byl aktérem několika mediálních skandálů kvůli svým islamofobním výrokům (z pléna odešel s prohlášením, že se tam stal obětí verbální agrese); solidární okupace náměstí se rozšířila mimo Francii a lidé začínají obsazovat náměstí v Lisabonu, Madridu, Berlíně a Bruselu

18. až 22. 4. – v Marseille proběhl kongres odborů CGT, které sdružují 800 tisíc námezdních pracujících, a vedení odborů se vzpíralo návrhům delegátů na nekompromisní boj proti Hollandově vládě; většina odborových svazů ve Francii ovšem protesty podporuje a dokázaly by generální stávkou paralyzovat ekonomiku země

1. máj – policejní represe ještě zesílily při prvomájových akcích, kdy policie přestala rozlišovat mezi studenty a odboráři či pracujícími, kteří upřednostňují pokojnou formu protestů; stovky lidí v zemi byly zatčeny, několik desítek jich bylo těžce raněno a jeden student přišel při střetu s policií o oko

3. 5. – francouzská vláda přes nesouhlas převážné většiny obyvatel země předložila parlamentu k projednání svůj návrh nového zákoníku práce; odpovědí byla další vlna protestů v ulicích

10. 5. – vláda se rozhodla zavést reformu zákoníku práce pomocí dekretu bez hlasování parlamentu (hrozilo, že schválení zablokuje její vlastní poslanci)

15. 5. – den Global debout; ve 130 městech 28 zemí světa a v téměř 300 městech Francie proběhly solidární akce na podporu hnutí Nuit debout

18. 5. – v polední pauze na náměstí Republiky v Paříži (a v dalších zhruba 60 městech) demonstrovali policisté kvůli tomu, že je lidí nemají rádi (aby měli na svůj protest klid, vyhnali lidi z okolí pepřovými spreji)

20. 5. – údaj o počtu zatčených od začátku protestů uvádějí 1500 lidí a přes 300 zraněných policistů

26. 5. – další statisícové demonstrace, při nichž opět došlo ke střetům s policií; v celé zemi bylo zatčeno téměř 80 lidí; odboráři už týden blokuje pět z osmi podniků na zpracování ropy; podle odhadu je polovina čerpacích stanic ve Francii bez pohonných hmot; 16 z 19 atomových elektráren je rozhodnuto stávkovat

4. 6. – stávkující oznámili, že odpojení elektřiny proběhne na úkor korporací a státních podniků a naopak 300 domácností nejchudších lidí, kteří nemohli splácet energie, bude znovu připojeno

10. 6. – se zahájením ME ve fotbale začala nová vlna stávek. Prezident chce stávky zakázat dekretem.

14. 6. – 1,3 milionu lidí vyšlo do ulic a protesty budou pokračovat.

AF

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

SJEZD AF

V první polovině dubna se konal řádný sjezd Anarchistické federace (AF). Nijak zvlášť se nelišil od obdobných setkání, která se konají vždy dvakrát do roka. Zástupci většiny místních a regionálních skupin, které jsou sdruženy v rámci federace, referovali o své činnosti za období od předešlého setkání a o plánech v blízké budoucnosti. Většina lokálních aktivit má především osvětový, benefiční či solidární charakter, včetně aktivního zapojení do kolektivů Food not Bombs.

Více či méně koordinované napříč skupinami pak fungují publikační aktivity, spolupráce na veřejných akcích, jejichž těžiště je zejména v Praze, a na decentralizovaných a diskusních turné. Navíc se jednotlivci či některé skupiny aktivně zapojují do společných iniciativ, kampaní či jednorázových veřejných akcí s dalšími skupinami antiautoritářského hnutí. V tomto směru byly na sjezdu diskutovány zejména aktivity proti xenofobním a fašizujícím projevům, na podporu lidem prchajícím před válkami a bídou či v boji za zachování autonomního sociálního centra Klinika. Napříč Českou republikou se daří také spolupráci s různými prostory a projekty otevřenými alternativám, i když v tomto směru registrujeme policejní snahy o zastrahování s cílem izolovat anarchistické hnutí.

Vzhledem ke skutečnosti, že je stále stíháno několik anarchistů (nejen) v kauze Fénix, a dalším akcím, kdy policisté vnikají do bytů aktivistů, je jasné, že jsme se zabývali i otázkou represí, finanční pomoci stíhaným a veřejnými akcemi na jejich podporu, stejně jako prohlubování bezpečnostní kultury v rámci vlastních řad a antiautoritářského hnutí vůbec.

Jako součást mezinárodního hnutí jsme řešili otázky spojené s naším členstvím v Internacionále anarchistických federací (IFA), která se zabývá hned několika návrhy na úpravu svých stanov a pracovních postupů.

Pozornosti neunikl ani náš největší rest z poslední doby, a to nefunkční webová stránka Nakladatelství AF. Byly proto stanoveny kroky směřující k nápravě a vyslovena naděje, že v následujících měsících bude stránka po roce opět zprovozněna. Pracovní skupina Nakladatelství AF představila ediční plán na další období. V tomto bodě byla nucena konstatovat, že vydání obsáhlejší knihy o Michaelu Káchovi, známém žižkovském anarchistovi, bylo zatím odloženo, jelikož při zpracovávání podkladů se před zainteresovanými otevřela nečekaná šíře zdrojů a archivních materiálů, které bude nutné zpracovat. A to je úkol na dlouhou dobu.

Na samotný závěr se diskutovala připravovaná podoba letošní anarchistické připomínky Prvního máje.

EXISTENČNÍ POSEZENÍ

I tentokrát jsme při vydání nového čísla anarchistické revue *Existence* uspořádali v pražském infocentru Salé diskusní setkání „Existenční večírek“. Tomu stejně jako každý předešlý čtvrtek předcházela příprava kolektivní večeře a následně společné stolování, při němž vedle polévky a salátu hrál hlavní roli vynikající hlívo-vý guláš.

Než jsme však ve středu 13. dubna zalistovali v nové *Existenci*, dostali prostor k prezentaci svého projektu zástupci asi dvacetileté sku-

piny mladých lidí ve věkovém rozpětí 12 až 19 let. Ti se zaujetím představili aktivitu, kterou rozjeli na samosprávných a antiautoritářských principech bez paternalistického zasahování „dospělých“. O co šlo konkrétně, dost možná veřejně představí někdy později, nebudeme tedy předbít. Řekněme jen, že si účastníci Existenčního večírku svým nadšením, odhodláním, způsobem organizace a projevem naprosto získali a po zodpovězení mnoha otázek a diskusí o možných dalších postupech si vyslechli zasloužený potlesk.

Nutno říci, že tím byla latka nastavena vysoko a šlo o velmi neočekávané a možná o to příjemnější osvěžení večírku. Po krátké přestávce jsme se vrátili k původnímu tématu. Z nové *Existence* byl především vyzdvížen a stručně představen text Umberta Eca z roku 1995 o „věčném fašismu“ projevujícím se 14 charakteristikami. Pokud můžeme ve společnosti pozorovat zhruba polovinu z nich, máme blízko k nástupu nového fašismu. Mohli jsme tedy společně srovnat, které skupiny podle tohoto „návodu“ do takové kategorie spadají, a vězte, že z novodobých bojovníků proti islámu a uprchlíkům se tam vejdou takřka všichni.

Také bylo představeno téma dalšího čísla, které se bude věnovat Transatlantickému obchodnímu a investičnímu partnerství (TTIP). Bylo řečeno, jak tato v tajnosti připravovaná dohoda zapadá do politiky globálních korporací a horního promile světové populace, které žije na úkor zbytku planety. I když následná diskuse občas obočila a ukazovala na různá úskalí alterglobalizačních bojů, padla nakonec shoda, že anarchisté a anarchistky musí v tomto zápasu přicházet s vlastní společenskou alternativou a neocitat se ve vleku těch, kteří se stejně jako my stojí proti moci nadnárodního kapitálu, ale samotný systém založený na politickém a ekonomickém autoritářství a hierarchii neodmítají.

PRVNÍ MÁJ

AF vydala u příležitosti prvomájových akcí roku 2016, které pořádali či na nich nějakým způsobem participovali anarchisté a anarchistky, speciální bulletin *První máj*, který na nich byl rozdáván účastníkům i kolemjdoucím. Tato „letáková publikace“ rozsahu 4 stran formátu

A5 navázala na stejnojmenné tituly z let 2002 a 2008 a prvomájový speciál *Zdola* z roku 2014. Pokud se vám nedostala do rukou, můžete si ji stáhnout na webové stránce federace. Uvnitř je text o kořenech Svátku práce „Haymarketští mučedníci“ a článek „Francie na prahu vzpoury“ o protestech hybajících od března Francií.

Vadim Damier

Dějiny anarchosyndikalismu

DĚJINY ANARCHOSYNDIKALISMU

Nakladatelství Anarchistické federace vydalo letos v květnu, u příležitosti 4. anarchistického knižního festivalu novou knihu. Ta je dalším příspěvkem nakladatelství k mapování historie anarchistického hnutí, seznámení s jeho vývojem a významnými etapami. Tentokrát jsme sáhli po práci historika Vadima Valerjeviče Damiera (*1959), kterého můžete znát coby autora brožury *Sociální protestní hnutí v 21. století*, kterou jsme publikovali koncem loňského roku. Mimo to je autorem řady dalších knih věnovaných historii anarchismu a členem Konfederace revolučních anarchosyndikalistů.

Damierova kniha *Dějiny anarchosyndikalismu* představuje jeden ze způsobů anarchistické organizace, jejíž základ leží v odborových svazech pracujících. Anarchosyndikalismus je jedinou známou masovou formou anarchistického hnutí, jehož organizace byly tvořeny stovkami tisíc lidí. Anarchosyndikalisté se objevovali v nejdůležitějších sociálních bojích 20. století a zanechali v nich svou nesmazatelnou stopu, ale stáli i v centru formování dělnické kultury mnoha zemí.

V knize se seznámíte s cestou od antiautoritářského křídla První internacionály přes revoluční syndikalismus až k anarchosyndikalismu. Poznáte anarchistické odborové organizace nejen v Rusku, Itálii, Francii, Švédsku či Německu, ale také na obou amerických kontinentech. Přčtete si o ideových i taktických diskusích uvnitř hnutí. Významná část knihy je pak věnována nejvýznačnějšímu období anarchosyndikalismu, a to hnutí ve Španělsku a jeho roli během Španělské občanské války. Práce je pak zakončena kapitolou o úpadku tohoto směru v dělnickém hnutí a pozdějších pokusech o jeho opětovné oživení.

Součástí vydání je také bibliografický komentář, jmenný rejstřík či úvodní slovo od D. I. Rubljova.

246 stran, cena v nezávislé distribuci 200 Kč

ABC

Anarchistický černý kříž je celosvětově rozšířená iniciativa, která se v rámci anarchistického a širšího antiautoritářského hnutí stará o pomoc a podporu stíhaným a vězněným aktivistům a aktivistkám. Věnuje se informování o jednotlivých kauzách, shánění právní a finanční pomoci stíhaným a projevům solidarity vězněným.

ROK FÉNIXU – PRVNÍ SOUDNÍ PROCES JE ZA NÁMI

MÁME TADY ROK OD SPUŠTĚNÍ OPERACE FÉNIX A PRVNÍHO ODSOUZENÉHO. PROTOŽE O REPRESÍCH A ORGANIZOVÁNÍ SE PROTI NIM INFORMUJEME NEUSTÁLE, ROZHODLI JSME SE, ŽE NEBUDEME PSÁT VÝROČNÍ BILANCI. RADĚJI SE TROCHU ROZEPÍŠEME O SOUDNÍM PROCESU S IGOREM ŠEVCOVEM (26.-27. 4. 2016). TEN VĚTŠINU ČASU BALANCOVAL NA TENKÉ HRANĚ MEZI TRAGÉDIÍ A KOMEDIÍ.

DEN PRVNÍ – V TÉTO MÍSTNOSTI UMÍ VYROBIT MOLOTOV JEN STROPNICKÝ

Že půjde o frašku, jsme věděli, soudkyně Bedřichová nám to předvedla ještě před začátkem. Nechala se slyšet, že do soudní místnosti se vejde pouze 18 lidí, ale to přece nevdá – nejde o velkou kauzu. Tou dobou bylo na chodbě přes padesát lidí, a tak vydala rozhodnutí, že novináři půjdou dovnitř první, protože ti musí o takto důležité kauze informovat společnost. Jinými slovy „dokud nejsou anarchisté na lavici obžalovaných, nechci je mít v jedné místnosti“.

Po přečtení obžaloby přišly otázky na tělo. Ze všech digitálních a tištěných materiálů, které policie u Igora našla, až u první nelegální nebo druhé oficiální prohlídce, soudkyně vytáhla ten nejvíce kompromitující a usvědčující. Fotografii z mobilu, zobrazující Igorovu nohu na rohožce v barvách vlajky Spojených států. „Proč jste si právě toto vyfotil a nechal uložené v telefonu?“ „Přišlo mi to vtipné.“ V té chvíli bylo jasné, že celé líčení se bude snažit ukázat, že Igorův motiv je jeho ruský původ (což automaticky znamená proputinovské názory), a zejména to, že je to anarchista – jakkoli je obojí ve vzájemném rozporu. Igor ve své závěrečné řeči na fakt, že jako Rus není automaticky proruský, upozornil, když řekl: „A aby se dokázalo, že jsem tzv. extremist, se používá argument, že jsem byl stíhán za neohlášené demonstrace v Rusku, ale nikdo se mě nezeptal, proti čemu jsem v Rusku demonstroval, o čem to bylo. Odpovědi totiž je, že jsem demonstroval proti okupaci Krymu a Putinově imperialistické vládě.“ Pokaždé, když Igor promluvil, systém se otrásl.

Soudkyně po Igorovi chtěla, aby ukazoval své tetování. Nakonec se nemusel svlékat, ale popsat, co má vytetováno za krkem – A.C.A.B. „To znamená, že všichni policajti jsou bastardi,“ řekl. Načež v místnosti propukl výbuch smíchu, který musela soudkyně uklidňovat. Druhý den se neváhala vyzbrojit printscreenem ze stránky wikipedia, kde je zkratka definována. „To bychom věděli, o čem se bavíme.“ Bavíme se o tom, že wikipedia nám jako zdroj zakazovali už na střední škole, paní soudkyně.

Po Igorově výslechu, proč je anarchista, přišel sám ministr obrany Martin Stropnický. Tedy nepřišel sám, ale se dvěma kumpány, kteří vystřídali po stranách stojící justiční stráž. Ministr se nechal slyšet o své lásce k Západu – jako by to mělo opět potvrdit, že člověk ze Sibíře má automaticky motiv mu podpalit dům.

Doporučujeme mu pořídit si rohožku, třeba s americkou vlajkou – jeho zablácené lakýrky nešly přehlédnout. Pozoruhodné bylo, že Igorovi bylo zakázáno mluvit o politice, jako by to s jeho obhajobou nijak nesouviselo, ale když dostal slovo Stropnický, dostal i naprosto volné pole působnosti, kterého řádně využil. Řekl, že od momentu, co se obžalovaný nastěhoval do ČR, cítí velkou radikalizaci společnosti. Vzrůst nenávisti, kdy můžeme vidět, jak si lidé nosí šibenice na demonstrace, hoří auta atd. Sám si uvědomoval, že míchá všechny politické a naprosto protichůdné směry dohromady, a tak dodal, že si je vědom, že někdy jde o pravicový a někdy levicový extremismus, ale tyto směry mají často styčné body a prostě je to extremismus. Znovu podotkl, že extremismus je na vzrůstu právě od příjezdu Igora. Prý to začíná u atentátu (nejsem si jistí, jestli s tímto slovem přišel on, ale v médiích se často vyskytuje) na jeho dům a končí útoky jako v Paříži. Ministr byl schopný během chvíle vytvořit nebezpečný názorový koktejl a Igorově přítomnosti v zemi přisoudit vzrůst tzv. pravicového, levicového a i fundamentalistického extremismu (který u nás nebyl nikdy ani zaznamenán).

Tim ale jeho chvíle slávy neskončila. Nechal se slyšet, že výroba Molotovova koktejlu je hrozná jednoduchá, dokáže to přece každý a kdo ne, může si o tom přečíst na anarchistických stránkách. U soudu to byl jediný člověk, který řekl, že ví, jak se to dělá. Dodal, že útočník nedopočítal vzdálenost, a proto mu všechny zhasly. Evidentně má zkušenosti. Asi se budeme muset ještě jednou podívat podrobně na tiseň.tv, na reportáž o SRB, jestli osoba, která „zcela evidentně jde zapálit policejní auto“, není právě ministr obrany. Ale myslíme si, že ne – z obrázků na internetu jde poznat, že některá auta neshořela docela, zatímco kapalinu v lahvičce na ministrově zahradě Martin Stropnický popsal jako „lahve obsahující to, co může za jednu sekundu obrátit dům v popel“. Jeho zápalné lahve, které by uměl vyrobit, jsou prostě lepší kalibr.

On i jeho žena, Veronika Stropnická (Žilková), mluvili o tom, že útok byl jasně vedený na pokoj devítileté dcery. Jako by anarchisté někdy útočili na děti nebo rodinné příslušníky ministrů či kohokoli jiného. O to víc je to absurdní v rodině, o které je známo, že další z dětí má k některým lidem z antiautoritářských okruhů osobně celkem blízko. O to zajímavější bylo, když ministr řekl, že mu přišla koláž s fotkami jeho dcer a černými křížky nad jejich obličejem, ale že si myslí, že to s útokem nesouvisí. Policie totiž dříve uvedla, že má nějaká vodítka k odeslatelům těchto výhrůžek, a kdyby si to do souvislosti dávali, pak by Igor vypadal ze hry. Ale útok na devítiletou dceru (jak rodina popisuje) a koláž s její fotkou a výhrůžkou přece nejsou dohromady, když se to nehodí do konstrukce procesu.

Od začátku vyšetřování útoku bylo s podivem, že ministr měl několik týdnů před svým domem hlídku, ale na tento víkend byla stažena. U soudu se k tomu Martin Stropnický dokonce vyjádřil, že měl tajné informace, že v této době na

některého z ministrů zahraničí v Evropě bude proveden útok. Ale už nevěděl, proč takové opatření skončilo.

Dále přišla na řadu jeho manželka Veronika Stropnická, která překvapila, když řikala, že jako žena ministra s takovým útokem počítá. Obhajoba se jí zeptala, jak je možné, že si nevšimla nerozbité lahve v zahradě až do pondělí, když ta byla asi 1 m od té rozbité, kterou našla v neděli. Říkala, že si jí prostě nevšimla, že byla ve vysokých květinách. Pak už se střídali svědci, kteří na rozdíl od rodičů v domě spali, ale nemohli se dohodnout na čase, kdy šli spát, jeden si pamatuje, že to bylo okolo půlnoci a do té doby trávil čas s tím druhým, zatímco druhý řekl, že šel spát v deset. Není to zvyk, na hodinky se nedíval, ale ví to. Ten, kterého měl útok vzbudit, říkal, že psi, kteří byli doma, ani neštěkali. Martin Stropnický a Veronika Stropnická zase říkali, že tu noc psi byli s nimi na chalupě. Přístup soudkyně k nim a ke svědkům, kteří vypovídali v Igorův prospěch, stejně jako k obžalobě a obhajobě byl naprosto rozdílný po celé dva dny.

Po polední pauze přišel další skvělý moment: když pracovník věznice přinesl fakturu na opravu pomalované zdi věznice. Ano, ty nápisy, které na zdi vznikly díky tomu, že ji Igor natáčil na kameru. Faktura byla na 6267 Kč, a jak sám uvedl, „museli zadělat všechny ty nápisy, včetně nápisu Svoboda Nationalistům“, který tam byl už dlouho před akcí, které se Igor účastnil. Faktura, napsaná na vedoucího opravných prací – major Kýbl, měla ještě jeden malý nedostatek, vlastně dva. Zaprvé nákup materiálu na opravu graffiti nastříkaných v květnu 2015 proběhl v březnu 2015 a zadruhé prý bylo potřeba proplatit vězně, kteří na opravě 8,5 m² zdi strávili 96 hodin práce. Bylo kupodivu, že si major Kýbl nenechal proplatit ještě sud piva a píp, kterou k dobře provedené práci potřebovali.

V úterý byla předvolána ještě svědkyně, která bydlí ve stejné ulici jako Stropnického rodina. Říkala, že si všimla, jak mezi 2. a 4. ranní, v noci incidentu, v ulici zaparkovalo auto – na dvacet minut zhaslo světlo a pak bez světla odjelo. Jestli z něj někdo vystoupil či do něj nastoupil, si nevšimla, protože jí v tom bránila zídka. K její výpovědi bylo zapotřebí použít mapu. Víte, kolik soudců a senátorů je potřeba k najetí adresy na Google maps? My nevíme, ale když byli tři, potřebovali asistenci.

Na konci dne obhajoba požádala o předvolání znalce z vědeckého odvětví odorologie (pachové stopy), protože celý příběh ohledně pachových stop vypadal minimálně nevěrohodně. Znalec byl však zamítnut. Na konci prvního dne vypadala situace tmavě. Soud připomínal politické procesy z jiného století.

DEN DRUHÝ – HAŠKOVY SEBRANÉ

SOUDNÍ SPISY

Ve středu byly další úsměvné a méně úsměvné momenty. Celý den začal přednáškou o slušnosti před dveřmi soudu. Přednášející byli experti na slušnost vzati, kameraman a reportérka TV Nova.

Již v soudní místnosti chtěla soudkyně ukázat, že pochybuje o blízkosti, která byla mezi Igorem a jeho přítelkyní v době útoku. „Jak je možné, že ji oslovuje na Facebooku ty vole?“ Zapomněla říct, že to nebylo oslovení, ale konstatování z věty „tyvole, to je vedro“. Vůbec celá facebooková konverzace měla být jedním z dvou hlavních pilířů obhajoby, protože v době, kdy útok mohl proběhnout, byl Igor ve studentském klubu a psal si právě se svojí přítelkyní. Soudkyně označila konverzaci za nevěrohodnou, protože jeho facebookové ID není shodné s jeho jménem. Tudíž „to mohl psát kdokoli“. Je jasné, že kdyby FB komunikace měla prokázat Igorovu vinu, povolali by se specialisté, ostatně stejně jako na jeho hlas, zjistili by logy, IP, kontakty, způsob psaní a s naprostou přesností by se dalo určit, že daný účet je právě jeho, stejně jako každá konkrétní komunikace. Obhájce poukázal na zajímavou práci policie, kdy vojenská policie určila teplotu na Stropnického zahradě ráno po útoku 23 stupňů a státní policie stejný den po obědě naměřila pouze 15 stupňů.

Pak Igor nechal soudkyni přečíst téměř celé protokoly, jež o něm napsal ÚOOZ. Tato část byla doprovázena opakovanými výbuchy smíchu, který soudkyně napomínala. Po dalších odstavcích, které chtěl Igor přečíst, se trochu očekávalo, že na to bude reagovat, když ho soudkyně vyzvala, řekl pouze. „Je to nesmysl! Chtěl bych jen říct, že to celé je úplný nesmysl!“ A zase si sedl.

Nakonec bylo až moc jasné, že Igor fyzicky nemohl být autorem popsaného útoku na dům Stropnického, a státní zástupkyně stáhla obžalobu v tomto bodě, protože „bohužel, není dostatek důkazů“. Zato za napomáhání graffiti chtěla vyhoštění a 4 až 8 měsíců trestu odnětí svobody.

Igor shrnul svoje pocity v závěrečné řeči, po které následoval aplaus:

„Ze začátku u mé výpovědi mi bylo v podstatě zakázáno mluvit o politice a hodnotit celou situaci, a to nehledě na to, že to je velmi podstatné. Svědek Martin Stropnický celou dobu mluvil skoro jenom o politice a zmiňoval, že se česká společnost zradikalizovala, když jsem se nastěhoval do Česka. Je to zvláštní pohled na věci, jako kdybych měl co do činění s šibenice-mi na vlasteneckých demonstracích a nenávisť-nými verbálními a fyzickými útoky rostoucího antiislamského a xenofobního hnutí.

V průběhu soudu se používají důkazy jako moje noha na rohožce, zobrazující americkou vlajku, kterou coby rohožku denně pošlape stovka lidí. A aby se dokázalo, že jsem tzv. extremist, se používá argument, že jsem byl stíhán za neohlášené demonstrace v Rusku, ale nikdy se mě nezeptal, proti čemu jsem v Rusku demonstroval, o čem to bylo. Odpovědi totiž je, že jsem demonstroval proti okupaci Krymu a Putinově imperialistické vládě. Tento fakt naprosto maže jakékoliv představy o mém motívu útočníka jakožto prorputinovského nebo

provýchodního teroristy, jak se to snaží přednést média. Lidé jsou zvyklí vidět věci v tradiční dichotomii Západ-Východ, a vůbec nepřemýšlejí v kontextu širších souvislostí. Kdyby na tom místě, kde byla ona rohožka, byla rohožka s ruskou nebo klidně sovětskou vlajkou, stejně tak bych to viděl jako vtipnou satiru a pravděpodobně bych si pořídil stejnou fotografii s její nohou.

Bavíme-li se u soudu o mé tzv. účasti u házení zápalných lahví na pozemek ministrova domu, jediným důkazem vedle povídání o mém anarchistickém smýšlení je pachová stopa. Sama metoda je velice nevěrohodná, a to zejména v tomto konkrétním případě. Nejenže je to právě psovod, který schovává pachovou stopu do kontejnerů, který později vede psa na vodítku, a tudíž pes trénovaný na to, že dostane odměnu, lehce vycítí ze svého psovoda, kdy prochází kolem daného kanystru. Stejně tak v tomto konkrétním případě u tohoto testu chyběl můj obhájce, no a navíc víme, že podle judikatury pachová stopa není spolehlivým důkazem, a už vůbec ne dostatečným, když žádné jiné důkazy nejsou. Stále trvám na tom, že odmítám toto obvinění.

Chtěl bych poukázat mimo jiné na bujnou fantazii policie, snažící se tím zakrýt svou neschopnost. Uvedu citát z protokolu: „... jak již obvodní soud uvedl, má důvodné obavy z toho, že obviněný na území ČR nepřicestoval za účelem dlouhodobého studia, ale zcela cíleně využil možnosti naučit se český jazyk, aby zde mohl se svými spřátelenými anarchisty komunikovat v jazyce českém, tedy v jejich rodném jazyce, a že cílem jeho cesty tedy nebylo studium, ale pouze naučit se jazyk, aby v něm mohl s osobami stejného smýšlení rychle komunikovat a nepotřeboval tlumočníka, a zde existuje důvodné podezření, že na území ČR chtěl zakládat anarchisticke buňky tak, jak popisuje ÚOOZ, a konat akce s tím spojené.“ Takže chci tady založit anarchisticke buňky a utéct do Španělska. Moc to nejde dohromady s tím, že úspěšně studuju etnologii na Filozofické fakultě a i tady mluvím česky bez pomoci překladatele.

Zprávy ÚOOZ a ostatních policejních složek v mé trestní věci vůbec nejsou čimkoliv podstatným podložením a ani nejsou jakkoliv prokazatelné. Policisté dostatečně prokázali, že se vůbec nevyznají v současných politických tendencích a směrech, pojmech, hnutích, a zejména na anarchistických myšlenkách. Bud' tak, anebo váhu měl i společensko-politický nátlak - přece to byl útok na ministrův dům, tak něco bylo potřeba udělat, i když takhle rychle a nepromyšleně. Já si spíš myslím, že oboje. Na jedné straně je neschopnost policie, na druhé společensko-politická situace, která vyžaduje někoho potrestat. To, že anarchisté nechťejí přehližet, že se právě teď domlouvá euroamerická smlouva o volném obchodu a že daný ministr podepisuje smlouvy s americkou armádou, o kterých se před českou veřejností moc nemluví, neznamená, že by chtěli zapálit jeho dům s ním a jeho rodinou, a zejména dětmi, protože nejenže podobné taktiky se anarchisty v ČR nepoužívají zhruba tak sto let, o to více si nedovedu představit, že by anarchisté útočili na pokoj jeho desetileté dcery, která pochopitelně s politikou svého otce nemá nic společného. Což potvrzuje fakt, že několik lidí z radikální levice má přátelské vztahy s jeho synem Matějem Stropnickým. Moje ruská příslušnost nestačí, a moje anarchistické smýšlení přímo vyvrací to, že bych se pokusil o upálení ministrových dětí.

Chápu emocionální újmou členů rodiny a dětí, chápu touhu po spravedlnosti. Mrzí mě, že díky činnosti policie a státního zástupce, který na mě bez důkazu uvalil vazbu, rodina automaticky věří, že jsem za jejich trauma zodpovědný,

a přejí si, abych šel na dlouhá léta do vězení. Doufám, že se ukáže, že jsem to nebyl já, ani jsem v daném čase a místě fyzicky nemohl být, vzhledem k tomu, že synovec Vincent Navrátil šel spát téměř ve stejný čas, kdy já už jsem dorazil z klubu na kolej, stejně jako si přeju, aby zejména děti žijící v tomto domě se co nejdřív zbavili traumatu, které celý tento incident způsobil.

Nakonec bych dodal, že považuji za nelidský náhled státní instituce na lidské vztahy. Dívá se na to byrokraticky a neuznává to, co tedy nějak byrokraticky není stvrzeno. Nemám tedy májete ani „oficiální“ rodinu, mám tu však přátele, kamarády a kamarádky, na kterých mi moc a moc záleží, a to je moje rodina tady. Nemám majetek, ale mám emocionální a osobní vazby na místa, lidi, určité činnosti a aktivity. Státní aparát to neuznává, a to považuji za odporné. Konec.“

ROZSUDEK

Ve 13 hodin 27. dubna 2016 byl vyhlášen rozsudek. Soud rozhodl, že Igor Ševcov není vinen z útoku na dům ministra obrany, ale soudkyně zdůraznila, že ne proto, že by se prokázalo, že to neudělal (dvě hodiny potom, kdy se celý sál díval na to, že ještě před útokem prochází pod kamerou na svoji kolej, kterou neopustil do dalšího odpoledne), ale protože se, BOHUŽEL, nepodařilo prokázat, že to udělal.

V druhém bodě obžaloby, nápomoci při přečinu - trestném činu ničení cizí věci -, byl Igor shledán vinným a odsouzen k vyhoštění na dva roky. Dále bylo rozhodnuto, že jeho kamera propadá státu a že musí opustit ČR do dvaceti dnů. Vysvětlením rozhodnutí bylo, že kameraman se jasně i s kamerou díval doprava a doleva, a tím fyzicky napomáhal spolupachatelé, který sprejoval. Je škoda, že když k A.C.A.B. uváděl soud jako zdroj wikipedii, nepročetl si web trochu více. Našel by totiž takzvanou metodu natáčení videí zvanou „firehosing“, metodu, při které kameraman naschvál otáčí nebo houpe kamerou zprava doleva, aby měl co nejširší záběr. Dále odůvodnění pokračovalo v psychické podpoře „spolupachatele“, čímž je míněno vykríkávání hesel na podporu lidí uvnitř věznic.

Igor zde prý nemá žádná pouta, zázemí ani žádné vizum, a tak trest vyhoštění je tím nejvhodnějším. Soudkyně ani jednou nezminila, že Igor byl 3 měsíce ve vězení bezdůvodně, a navíc díky tomu přišel právě o vizum. Jeden člověk v místnosti už to nevydržel a na tento fakt ji hlasitě upozornil. Soudkyně ho pouze napomenula a pokračovala dále.

Rozsudek je ovlivněn politickým názorem, protože být vyhoštěn na dva roky (do RUSKA!) za natáčení někoho jiného, kdo dělá graffiti, a argumentovat tím, že místní demokracii obžalovaný stejně nerespektuje, je nejlepším způsobem jak se Igora zbavit. Soudkyně vůbec nezohlednila, že Igor už strávil 3 měsíce ve vazebním vězení bez kontaktu se svými blízkými naprosto bezdůvodně. Člověk nemusí být anarchista, aby pochopil, proč tu „naši“ demokracii Igor nemá rád. Stejně jako my nemusíme být z Ruska, abychom tento demokratický stát neměli v lásce. Ne proto, že chceme putinovskou diktaturu, jak si to policie, soud a média vysvětlují, ale proto, že je to režim stále založený na nerovnosti a vyloučení drženými institucemi a trhem.

Sám Igor se po rozsudku vyjádřil, že celý proces je stejně zpolitizovaný, načež následoval aplaus, po kterém soudkyně řekla, že to je vážně naposledy, jinak vyloučí celou řadu.

Zdroj: antifenix.noblogs.org/post/2016/04/29/rokov-fenixu-prvni-soudni-proces-je-za-nami-report-ze-soudu

FNB

je volná anarchistická iniciativa, již tvoří po světě stovky kolektivů poskytujících zdarma jídlo potřebným. Jejich cílem je solidaritou v praxi upozornit na sociální nespravedlnosti, kdy jsou na jedné straně vydávány miliardy na zbrojení a na druhé trpí nespočet lidí hladem, ať již v zemích chudého jihu či bohatého severu.

TADY SE PRO ČMOUDY HRÁT NEBUDE!

Policejní intervence proti benefičnímu koncertu na Iniciativu Hlavák

V HRADCI KRÁLOVÉ SE MĚL V PÁTEK 29. DUBNA KONAT BENEFIČNÍ KONCERT NA PODPORU INICIATIVY, JEJÍŽ ZDOLA ORGANIZOVANÁ DOBROVOLNÁ ČINNOST POMOHLA DESÍTKÁM ZOUFALÝCH LIDÍ NA ÚTĚKU ZA LEPŠÍM ŽIVOTEM. ZA ŽIVOTEM BEZ VÁLEK A NÁSILÍ, NA KTERÝ MÁ PRÁVO KAŽDÝ Z NÁS.

ANI V HRADCI...

Koncert byl zrušen majitelem objektu Pilnáčkovy továrny. Důvodem bylo absurdní zastrašování ze strany Policie ČR. Majitel objektu organizátorům vzkázal, že si nepřeje, aby prostory Pilnáčkovy továrny nadále navštěvovali anarchisté, antifašisté či prostě levicově smýšlející osoby.

Aktivitu PČR vnímáme v kontextu celospolečenského dění, kdy trend fašizace společnosti již není zdaleka jen pouhým latentním procesem, nýbrž zcela reálnou a posilující hrozbou. Útoky na sociální centrum Klinika (jak fyzické, tak systémové), fašistická a xenofobní rétorika namířená vůči migrantům (jak ze strany rasistické spodiny, tak i části politické reprezentace), vykonstruované politické procesy proti příslušníkům anarchistického hnutí v rámci policejní akce Fénix či fyzické útoky rasistických chuligánů na domnělé příslušníky odlišných kultur jsou toho více než zřejmým důkazem.

V době, kdy se v Hradci Králové chystá již třetí koncert nácků z Ortelu, v Pardubicích fašisté útočí na rodinné centrum Kašpárek, v médiích se zkrachovalé „celebrity“, politici a další lůza zprava i zleva předhání ve výroch, kdo všechno by měl být vyhoštěn, jak střilet do rodin hledajících azyl či kolik preventivně potopit člunů s dětmi na palubě, v této době nemá Policie ČR na práci nic jiného než strašit tím, že jsou tu extremisté. Se s nimi být skupina lidí, která sahá k tak radikálnímu a nebezpečným prostředkům, jako je pořádání benefičních koncertů, jejichž výtěžek putuje na přímou

podporu lidí bez domova či těch, kteří ze svých válkou zničených domovů prchají.

... ANI V PARDUBICÍCH

Trend vytlačování nepřízřivobivých osob z center na okraje není v dnešní době ničím neobvyklým. Tento trend je patrný nejen ve fyzickém prostoru měst, ale i v mediálním či kulturním kontextu. V tomto smyslu jsou v centru „dění“ ponechání především stoupenci buranství, xenofobie a fašismu, zatímco zastánci lidských práv, solidarity či antifašismu jsou stále silněji zašlapáváni do podzemí.

Po zrušení benefičního koncertu v centru Hradce Králové jsme se pokusili o přemístění akce na místo, které není tolik na „očích“ - do zkušebny na okraji Pardubic. Nově měl proběhnout v tom samém termínu, tedy 29. dubna, v alternativním prostoru ZK Sokol v Pardubicích - Rosicích nad Labem. Zahrát byly připraveny kapely Láje, Potmě, Locura, Stolen Lives a Komplex viny.

Přišlo nám sice hořce úsměvné, že těm, kteří volají po solidaritě a staví se proti nenávisti, není dovoleno své názory a postoje svobodně vyjadřovat, jsou označováni za extremisty a šikanováni, zatímco ti, co šíří strach a vyzývají k násilí vůči těm nejslabším, mohou své názory beztrestně demonstrovat. Ovšem následující lekce z demokracie v podání PČR překvapila i nás, kteří o bandě fízlů, lepících si po kancelářích samolepky AC Sparta Praha či výstřižky z Národních listů o „honu na cikány“ (realita kanceláře protixtremistického oddělení PČR v Hradci Králové), nemáme valný názor.

Strážci „demokracie“ se totiž rozhodli, že naše názory a postoje jsou natolik nebezpečné, že pro ně není místo nejen v centru měst, ale ani ve zkušebnách na periferiích. Po použití stejných demokratických metod, tedy nátlaku a zastrašování, se jim s přispěním města podařilo benefiční koncert zrušit i v Pardubicích. Tentokrát již nadobro.

Jednáním PČR se však nenecháme zastrašit a po nabytých zkušenostech máme v plánu v brzké době uspořádat koncert „další“. Pozvat jsme se rozhodli kapelu Ortel, s předskokany Alešem Brichtou a Pepou Nosem - věříme totiž, že tentokrát se koncert obejde bez potíží, a přemýšlíme dokonce i o zařazení akce ze strany měst Hradec Králové a Pardubice. S policií, kteří nám svou horlivostí překazili pořádání benefičních koncertů, si vše v bratrském duchu vyřídíme na baru, kde se jistě jako jedni z příznivců výše zmíněných tajtrlíků, budou napájet.

Tak takto vypadá demokracie, nad níž se vznáší fašistické strašidlo, živé strachem a nenávistí. Tohoto iracionálního strachu se chápou represivní složky státu a ve snaze o zvýšení svých pravomocí a rozpočtů jsou více než ochotny vyslechnout masochistickou popávku části obyvatelstva po omezení svobod ve jménu iluzorního zvýšení bezpečnosti.

FNB Hradec Králové

PROHLÁŠENÍ KOLEKTIVU NEMRAFKY

NemraFky jsou autonomním feministickým kolektivem bojujícím za svět, který je postaven na rovnosti všech bytostí a na svobodných vztazích mezi nimi. Jako autonomní feministický kolektiv se vymezujeme proti kapitalismu, patriarchátu, sexismu, rasismu, druhové diskriminaci, náboženským i státním institucím a všem formám útlačování a hierarchie.

Samotné slovo „nemraFky“ odkazuje k umravňování hlasů feministek a feministů ve veřejném prostoru. Náš kolektiv nevidí důvod, proč by měl být utištěn hlas utlačovaných, které/kteří tak ztrácí možnost poukázat na kořeny i projevy diskriminace. NemraFky jsou autonomní, protože o podobné „umravňování“ nestojí a necítí ani potřebu se komukoliv zodpovídat za své činy. Feminismus není nemravný, ačkoliv je tak společností často vnímán. Neslevíme ze svých pozic, abychom se někomu zalíbili. Je-li feminismus nemravnost, sami raději budeme nemravné/nemravní, než abychom byli zticha.

Jsmo si vědomi toho, že sexismus je jevem, s nímž se setkáváme v rámci celé společnosti - tedy i v rámci autonomní scény. Stejně jako další formy diskriminace jej nehodláme tolerovat vně ani uvnitř antiautoritářského hnutí a budeme proti němu bojovat na všech frontách. Odmiatáme spolupracovat s těmi, kteří sexismus tolerují a dávají lidem se šovinistickými/homofobními/sexistickými i jakkoliv jinak diskriminujícími názory prostor ve svých organizacích. Spolupráci s těmi, kterým není diskriminace lhostejná a sdílí naše názory, naopak vítáme a budeme za ni rády/rádi.

Dokud nebudeme svobodné a svobodní všichni, nebude svobodný nikdo.

A3

je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace nebo si o něj můžete napsat na kontaktní e-mail.

A3 – duben 2016

MILOSTNÝ PŘÍBĚH PO ČÍNSKU

U prezidenta Zemana už překvapí jen máloco. Po jeho zvolení do křesla hradního pána jsme byli svědky několika jeho milostných vzplanutí. Jednou to bylo k vládním představitelům Izraele, kteří jsou po světě nechvalně proslulí lpěním na apartheidním režimu, kolonizací palestinských území a bombardováním civilních cílů v „největším vězení planety“ - v pásu Gazy. Další, s kým zpívá stejnou písničku a pod vlastním nadživotním portrétem sdílí tribunu, je vedení xenofobního Bloku proti islámu v čele s broukařem Konvičkou, který navrhuje transformovat své nepřátele, což je prostě každý, kdo nesouhlasí, v masokostní moučku. A nesprávně to trapně Zemanovy výmluvy, že vlastně ani neví, o koho jde. Jako když nevěrný manžel na svou obhajobu tvrdí, že ani neví, kde se mu ta ženská vzala v posteli a jak se vlastně jmenuje.

Nemůžeme se tedy moc divovat nad prezidentovým vzplanutím vůči jeho čínskému protějšku, který koncem března přiletěl do Česka, aby dohlédl na rozšíření ekonomicko-politického vlivu své země. Přes chvalozpěvy Zemana a médií o příchodu 90 a více miliard čínských investic do ČR zanikala skutečnost, že místo investic jde o pouhé akvizice firem a podílů v nich, a tedy výnos pro ČR nula nula nic. Znamená to jen změnu vlastníka v daných společnostech, přičemž peníze si odnáší vlastníci původní.

Pokud někdo kritizuje Zemana za jeho čínské milostné vzplanutí proto, že je Čína jedním z posledních skanzenů komunismu, pak sám sebe odhaluje jako hničící skanzen myšlenkový. Čína není země, kterou by elity tzv. západního světa odsuzovaly kvůli její rudosti. Naopak. Je to země, kterou obdivují a jež se stala vzorem moderního kapitalismu. Vždyť jde o sen každého kapitalisty - režim, kde zisky téměř nic neomezuje a kašle se na nepříjemnosti, jako je bezpečnost práce, lidská práva, pracovní právní ochrana atd.; režim, kde funguje totální kontrola pracujících a sociální rovnost je přezítkem, který se dá najít leda tak na stranických plakátech; režim, kde je volný trh vykopen nevolností pracujících. Podle sociologických výzkumů země v Číně ročně 600 tisíc lidí na přepracování (zákonnou i společenskou normou je v této zemi workoholismus). Zato mezi čínskými „komunisty“ roste počet miliardářů, kteří konečně dokážou využít pro vyvedení svých peněz stejné daňové ráje jako jejich elitní protějšky z buržoazně demokratických či autoritářských zemí.

Děni kolem návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga dalo ihned vzniknout vtípku: „Víte, jak se všichni cítili při jeho návštěvě? On jako doma a my jako v Číně.“ Může to však znít i jako pouhé konstatování, a to zejména při zprávách o angažovanosti represivních složek a profesionálních výtahů.

Nejenže bylo postaráno o výzdobu trasy čínské státní návštěvy českými a čínskými vlajkami, navíc čínská strana angažovala skupinu výtahů, jejichž úkolem bylo provolávat slávu česko-čínskému přátelství a mávat obrovitými čínskými a českými prapory. O případné narušitele této šťastné události se pak měla postarat Policie ČR. Na Evropské třídě během krátké chvíle zasáhla proti aktivistům, kteří vyměnili několik čínských vlajek za tibetské. Policisté pak jako sverepí svazáci vyměnili tibetské vlajky zpět za ty rudé. Vedle sprostých pachatelů zadrželi a odvezli i fotografa *Deniku Referendum*, jehož proviněním bylo, že byl výtahůtlučen žerděmi českých a čínských praporů kvůli tibetské vlajce, kterou měl u sebe.

Projevil se i vliv čínského kapitálu, když v on-line zpravodajství *Týden* patřícího zčásti čínským vlastníkům byly vynechány jakékoliv zmínky o lidskoprávních demonstrantech a naopak byly tlumočny pozitivní twitterové statusy mluvčího prezidenta. Policie se dál blýská, když její tajní naběhli během půl hodiny do jedné z kanceláří naproti hotelu Hilton, kde si zaměstnanci dovolili vylepit do okna tibetskou vlajku. Prý tak ostřeřovači nevidí, kdo se za vlajčkou skrývá, a věrní policejní logice navrhli zaměstnancům jako alternativu vyvěšení české či čínské vlajky. Policejní žebříky se zas osvědčily při sundávání tibetských vlajek,

Milostný příběh po čínsku

U prezidenta Zemana už překvapí jen máloco. Po jeho zvolení do křesla hradního pána jsme byli svědky několika jeho milostných vzplanutí. Jednou to bylo k vládním představitelům Izraele, kteří jsou po světě nechvalně proslulí lpěním na apartheidním režimu, kolonizací palestinských území a bombardováním civilních cílů v „největším vězení planety“ - v pásu Gazy. Další, s kým zpívá stejnou písničku a pod vlastním nadživotním portrétem sdílí tribunu, je vedení xenofobního Bloku proti islámu v čele s broukařem Konvičkou, který navrhuje transformovat své nepřátele, což je prostě každý, kdo nesouhlasí, v masokostní moučku. A nesprávně to trapně Zemanovy výmluvy, že vlastně ani neví, o koho jde. Jako když nevěrný manžel na svou obhajobu tvrdí, že ani neví, kde se mu ta ženská vzala v posteli a jak se vlastně jmenuje.

kteří si někteří na „nevhodných místech“ vyvěsili z oken svých bytů. Asi nejmedializovanější intervenci provedli tajní na pražské FAMU, která také vyvěsila tibetské vlajky. I když bylo zřejmé a z různých zdrojů se potvrdilo, že zabavování tibetských, uigurských a tchajwanských vlajek při pražské návštěvě čínského prezidenta vycházelo z přímé instrukce vedení české policie, ta se to snažila popřít. Ustoupila až po předložení známým bezpečnostním kamer.

Nedusi nás zdaleka jen Zemanova objímání se s autoritáři všeho druhu. Represivní šrouby se utahují na více frontách, například když policejní agenti podobně jako v padesátých letech zakládají odbojové skupiny, aby pak mohli požadovat doživotní tresty pro ty, kdo jim naletěli bez ohledu na to, že se ničeho nedopustili. A útlak vyvolaný čím dál autoritářštějším kapitalismem je pořád stejný, ať se mu klaní Zeman s čínskou vlajčkou nebo připolý Kalousek s tou tibetskou.

A3 – květen 2016

POTÍŽE S VÝROBOU TERORISTŮ

Česko má vážné smůlu. Tak by chtělo být světové - a pořád nic. Ekonomickou produkci se už neviditelně, to je po těch letech zřejmé. Na druhé straně ještě ale nejsme ani montovnou na tak vyspělé úrovni, aby u nás světové korporace typu Pegatron hledaly pracovní síly, které budou sestavovat iPhody dvánáct hodin denně zhruba za 8 tisíc měsíčně (po odečtení nájmů za kavelek v baru bez sociálního zařízení). Ani tudy se zřejmě zatím neprosadíme. Snad by to šlo politicky? Jenže narcisy a oligarchy mají v politice všude a zdejší folklor v podobě beztréstnosti a cynické upřímnosti vládnoucí mafie z nás spíš činí hraniční zemi Balkánu než světově známé a jedinečné politologicky přitažlivé téma.

A navíc na zemský ráj to na pohled z nějakého nepochopitelného důvodu kašlou i teroristi. Ti jsou při hlavně mezi uprchlíky, jak dobře ví zastánci zdejšího lidového fašismu. No a uprchlíci k nám nechťijí. Ke ovesm mohli vzít ty předsudky o naší nesnášenlivosti? Ještě že se teď ukázalo, jak řekl ministr hodný své funkce, že „teroristé se už dříve vyjádřili v tom ohledu, že mají v plánu utočit na významné světové památky“. To znamená, že přece jen všechny teroristické buňky přijírají zrak k naší zemi a nemůžou si honem vybrat, kterou ze všech zdejších světových památek zasáhnout dřív. A víte, jak je vlastně taky definován terorismus? Jako vyvolání strachu ve společnosti za účelem dosažení zpravidla politicky motivovaných cílů. Ale pozor, neplést si se strachem, který vám způsobí ozbrojená policejní-vojenská hlídka v nákupním centru či na nádraží, když vám zavrtá hlavě samopalou do zátylku, jestliže se nebudete včas legitimovat. To policie a armáda jako součást represivního mocenského aparátu smí, ba musí. Je to součást ochrany před terorismem.

Protože terorista nechá jen za hranicemi, policie je stejně agilní i ohledně domácích nepřátel s bombou v igelitce. Je to taky cesta ke světovosti. Tak například policejní agenti Petr a Robert s dalšími tajnými dokázali vyrobí celou českou teroristickou organizaci, když se přimíchali do zdejšího anarchistického hnutí. A to jim zdejší legislativa už léta házela klacky pod nohy, když nebrala vážně třeba návrhy na terminologickou modernizaci - aby se jim totiž neříkalo agenti jako fízlům StB, ale třeba skryti vyšetřovatelé. Oni tedy nic nevyšetřují a spíš se snaží vyprovokovat nějaký ten trestný čin. Jenže tam jim zase dělá problémy Evropský soud pro lidská práva nebo Ústavní soud, když trvá na tom, že je nepřipustné, aby stát vytvářel a provokoval kriminalitu. A co teprve u sousedů na Slovensku, kde Nejvyšší soud rozhodl, že jediný jejich uvězněný terorista (který způsobil výbuch v odpadkovém koši před jídelnou McDonaldu, aniž by někoho zranil či způsobil vážnější materiální škodu), odsouzený na exemplárních 25 let, žádným teroristou není a že v jeho případě šlo o běžnou kriminalitu. Je asi nutné ještě trochu dohlédnout součinnost represivních a soudních institucí. Ale žádná mafie nespadá z nebe učená a všechno chce svůj čas. A režim. S oporou v historické tradici (politické procesy za Rakouska-Uherska i za státního komunismu) to zas tak obtížné nebude, zvláště pokud najdou ambiciózní politici oporu i ve zbabělých voličích.

Potíže s výrobou teroristů

Česko má vážné smůlu. Tak by chtělo být světové - a pořád nic. Ekonomickou produkci se už neviditelně, to je po těch letech zřejmé. Na druhé straně ještě ale nejsme ani montovnou na tak vyspělé úrovni, aby u nás světové korporace typu Pegatron hledaly pracovní síly, které budou sestavovat iPhody dvánáct hodin denně zhruba za 8 tisíc měsíčně (po odečtení nájmů za kavelek v baru bez sociálního zařízení). Ani tudy se zřejmě zatím neprosadíme. Snad by to šlo politicky? Jenže narcisy a oligarchy mají v politice všude a zdejší folklor v podobě beztréstnosti a cynické upřímnosti vládnoucí mafie z nás spíš činí hraniční zemi Balkánu než světově známé a jedinečné politologicky přitažlivé téma.

Fašizace systému se mimo jiné pozná podle toho, jak moc má potřeba stařit cizími záškodníky, dnes tak populárními teroristy. Masová hysterie z nebezpečí ohrožení lidských práv a svobod je pak nejlepším nástrojem pro to, jak lidi těchto práv a svobod pozvolna zbavit, a to ve jménu všeobecného bezpečí a za pomoci absolutní kontroly obyvательства. Aby se neřeklo, že hrozba je jen imaginární, ukáže se prstem třeba právě na anarchisty, pár se jich zavře do vazby a nějaký proces se už vykonstruuje.

První taková policejní konstrukce se dostala už i k soudu – údajný útok na dům ministra obrany, za nímž měl stát zlotřilý ruský anarchista. Jenže tenhle domeček z karet spadl dřív, než stačil zafoukat vítr, a sama státní zástupkyně obvinění během soudu stáhla. Z nebezpečného Rusa se vyklubal sympatický student etnologie, který měl už problémy v Putinově řiši, když s kamarády vyvěšoval transparenty proti anexi Krymu a dalším imperialistickým praktikám tamního režimu. Absurdnost represivního aparátu byla dovršena, když soudkyně rozhodla, že se provinil alespoň tím, že natáčel na kameru protestní akci, při níž někdo jiný napsal na zeď věznice „*Touhu po svobodě represe nezastaví*“. A za to ho (zatím nepravomocně) vyexpedovala zpět do Putinovy náruče, jejíž sevěření je všechno jiné, jen ne vrlelé.

Že by cesta Česka ke světovosti vedla právě tudy?

A3 – červen 2016

KDYŽ OBĚTI JSOU VINNY

Pokud si položíme obecné otázky, zda se nám zdá morální a správné bagatelizovat, ponižovat, odsuzovat či jinak zpochybňovat oběti trestných činů, násilí, válek, diskriminace či asociálních strukturálních procesů, pak si většina z nás odpoví, že nikoliv. Takové jednání je prostě odsouzené – hodné a nepatří do civilizované společnosti. Při bližším pozorování však zjistíme, že v této „civilizované společnosti“ to není nic zas tak neobvyklého.

Obviňování obětí, pro něž milovníci cizích slov používají anglický výraz *blaming the victim*, není žádnou novinkou. Svým způsobem se s ním můžeme setkat všude, i když v progresivnějších společnostech je považováno za projev toho nejhlupejšího buranství. To však omezení všeho druhu nemůže nijak odradit a mávnout nad tím rukou s poznámkou, že se přece nenechají omezovat nějakou politickou korektností. Není překvapením, že obviňování obětí patří především do rétorické výbavy různých populistů, xenofobů, sexistů, lidí

trpících různými mindráky nebo naopak pocitu nadřazenosti (což se nevyklučuje, ale naopak jde ruku v ruce) apod.

Příklady najdeme bezpočet. Asi nejčastějším je ten týkající se znásilnění a jiného sexuálního násilí a obtěžování. Vychází ze sexistických předpokladů, které tvrdí, že žena si za takové jednání může svým způsobem sama. Určitě byla oblečená moc vyzývavě, nebo se tak chovala. Nemá potmě co dělat venku. Nemá sama bez mužského doprovodu cestovat do zahraničí. Kdyby se držela v kuchyni, určitě by se jí nic nestalo.

Nejenže je takový extrémně traumatizující zážitek bagatelizován, navíc je na ženu pohlíženo jako na nesvéprávnou věc, která by se neměla vymykat jakési patriarchální představě o její roli, či dokonce provokátérku, která útok sama podnítila. Takové zjednodušené vidění světa pak lehce zastíní fakt, že velkou část sexuálního násilí pacháči lidé, které oběť zná, často přímo v rámci rodiny. Jedinou výjimkou je, pokud by se násilí dopustil člověk s jinou barvou pleti či imigrant. Xenofobní strašení „napadáním našich žen“ pokračuje v sexistickém chápání ženy jako věci, kterou by mohl vzít někdo cizí.

Podobně zvrhle se dělají viníci z těch nejchudších. Po poslední ekonomické krizi, kterou způsobily banky a finanční spekulanti, došlo k několika věcem. Banky byly z veřejných peněz odškodněny, největší miliardáři znásobili své zisky a pro plebs se zavedla úsporná opatření a škrtů. Obětem krize bylo řečeno, že si žily nad poměry a teď za to musí prostě nést odpovědnost. Jen si stačí vzpomenout, jakou kampaň tady svého času vedli pravíciaci proti „liným Řekům“, tedy obyčejným pracujícím, na něž dolehla krize nejdrtvěji, zatímco tamní a mezinárodní elity přepočítávaly svůj profit. Často jde navíc sociální diskriminace ruku v ruce s diskriminací rasovou. Její oběti jsou ale paradoxně a zcestně obviňovány za parazitování na sociálním systému. A podobně jsou prchající oběti válek, včetně rodin s malými dětmi, označovány za „invazní armádu“ a tím dehumanizovány, aby se jim nemusela podat pomocná ruka, jak to vyžadují nejen mezinárodní úmluvy, ale především obyčejné lidství.

Příkladné *blaming the victim* pak předvedla starostka Prahy 3 Hujová při svém ideologicko-byrokratickém tažení proti autonomnímu sociálnímu centru Klinika, které na Žižkově bez jakýchkoliv dotací a grantů přináší téměř každý den bohatý osvětový a kulturní program. Po útoku neonacistických chuligánů na budovu Kliniky se rozhodla pokračovat v jejich dle jinými prostředky. Za důvod útoku označila právě Kliniku, jejíž likvidace by podle starostčinych myšlenkových pochodů zajistila na Žižkově klid. Ve své zaslepenosti došla nakonec tak daleko, že podala trestní oznámení na každého, kdo Kliniku podporuje, jelikož tím schvaluje trestný čin. Zapomněla si ale zjistit, že protisquaterský paragraf do právní klasifikace takové „podpory“ nespadá.

Je třeba mít na paměti, že oběti sexuálního a domácího násilí, bezdomovectví, pracující chudoby, nezaměstnanosti, ozbrojených konfliktů, likvidace sociálního zabezpečení, xenofobní nenávisti, fašistických útoků atd. jsou oběti a rozhodně se jimi nestaly ze své vůle. Obviňování obětí je projevem zbabělosti, zbednělosti, sobectví a pokrytectví. A přitom stačí jen projevit trochu empatie a solidarity.

RECENZE

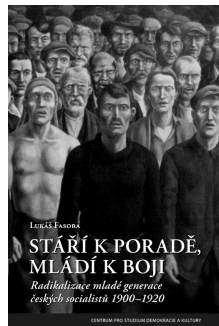
Přehled tiskovin vydaných (nejen) v rámci antiautoritářského hnutí od uzávěrky předešlého čísla *Existence*: publikace anarchistických nakladatelství, regionální zpravodaje, informační listy autonomních center, časopisy, ziny, knihy, brožury...

STÁŘÍ K PORADĚ, MLÁDÍ K BOJI

Kniha se zabývá generacemi mladých socialistů, a to především sociálních demokratů, v letech 1900 až 1920. Příčiny a zdroje radikalizace mladých sociálních demokratů hledá prostřednictvím generačního přístupu. Z pohledu české historiografie je kniha inovativní tím, že pro zpracování daného historického tématu a doby volí autor právě metodu generačního přístupu – nezaměřuje se přímo na „velké“ dějiny, ale na prožívání a vnímání událostí určitým segmentem společnosti.

V čem může být kniha zajímavá pro anarchisty, kteří sociální demokracii „příliš“ nehodí?

Tehdejší sociální demokracie nebyla takovou stranou, jak ji známe dnes. Od jejího přerodu ze sociálního hnutí, které bylo často pronásledováno zákonem, v politickou partaj, v té době ještě neuběhlo mnoho času. Cesta ke „stranickosti“ a parlamentarismu byla sice započata, v sociální demokracii ale ještě narážela na odpor. Kniha zachycuje, že se jednalo především o odpor mladých sociálních demokratů, kteří se dávali podezřívavě na působení svých sociálnědemokratických funkcionářů i poslanců. Ti se na mládež pro její radikalnost, „revolučnost“ a neovladatelnost dávali ještě nedůvěřivěji a snažili se ji za každou cenu usměřit, politicky socializovat. Základní rozpory se projevovaly např. v přístupu k militarismu. Antimilitarismus byl klíčovou spojnicí mladých lidí napříč celým socialistickým hnutím. Mladé sociální demokraty

popuzovali ambivalentní přístup jejich funkcionářů k armádě a fakt, že se v roce 1914 ani vzdáleně nepokusili zabránit světové válce, je šokoval.

Pro vývoj českého anarchismu byl navíc jeho vztah k sociální demokracii velmi důležitý. Tento vztah se z pohledu anarchistů dal velmi záhy popsat jako negativní vymezování. Stranický princip, disciplína, parlamentarismus – tuto cestu sociální demokracie museli anarchisté důrazně odmítnout a mezi dělnictvem se snažit šířit alternativní anarchistické myšlenky.

Vliv anarchistických myšlenek na formulování a šíření antimilitarismu v českém prostředí zmiňuje i autor knihy, jeho zásadní význam ale upozdívá. Obecně se o knize dá říct, že anarchismus sice reflektuje, avšak spíše jako jakési myšlenkové pozadí části radikálních socialistů. Působí to dojmem, že si autor vybral alternativní metodický přístup, avšak fakticky zůstává spíše na poli historického „mainstreamu“. Kontext s anarchismem, který v této úvaze uvádím, jde tedy většinou nad rámec dané knihy.

Vedle (anti)militarismu autor knihy probírá i další témata, důležitá pro tehdejší dění. Zabývá se antiklerikalismem, změnami ve vnímání genderových rolí, ruskou revolucí a samozřejmě první světovou válkou a děním po ní, během kterého došlo k významným politickým i společenským změnám. Pro lepší kontext se autor věnuje také mládeži katolické, nacionálně-liberální či mládeži národních sociálů a realie, na které se v knize zaměřuje, zpracovává plasticky a přehledně.

Autor dále popisuje, jak po prosincové stávce v r. 1920 dochází k výraznému útlumu politikace mládeže, která byla jednou z opor stávků. Po neúspěšné stávce byl rozkol uvnitř sociální demokracie završen a odštěpením její části vzniká Komunistická strana Československa, ke které se přidává i část mládežnických organizací sociálních demokratů. Ti byli zklamáni již zmiňovaným

oportunistem svých funkcionářů před světovou válkou i během ní a samozřejmě také jejich postojem vůči prosincové stávce. Ani KSČ ale nestála o to, aby se skupiny mladých dále radikalizovaly. Stejně jako v sociální demokracii, také u komunistů šlo především o dodržování stranické linie. Tak tedy dopadly radikální tendence sociálnědemokratické mládeže - část přijala své role v rámci strany, část skončila u autoritářských komunistů. Zvítězila stranická forma a zavládla stranická disciplína.

Podobně dopadlo také anarchistické hnutí. Autor knihy v souvislosti s anti-militaristickými kampaněmi zmiňuje i situaci ve Finsku, kde sociální demokracie dosáhla výrazného úspěchu ve volbách. Po nich ale odmítli uzavřít dohodu s některou z jiných politických stran a trvali beze zbytku na svém programu, což je stálo politický vliv. To autor knihy komentuje slovy, že „při dobové zkušenosti a s vědomím alternativ byly kampaně více či méně činem na pomezí zoufalství a rytířské romantiky, šlo o adoraci věrnosti zásadám i v předem prohraném boji a za cenu sebezničení“. Pro anarchisty je ale důležité vědomí, že není kompromis jako kompromis. České anarchistické hnutí se totiž ve 20. letech 20. století rozpadlo právě z důvodu opuštění vlastních zásad, když se rozpustilo v politických stranách, proti jejich existenci v předchozích desetiletích soustavně bojovalo. Nám anarchistům to ukazuje, že lpění na zásadách není záležitostí „romantických představ o věrnosti“, ale nutným předpokladem pro přetrvání. Opravdu nám nejde o „přežítí“ za každou cenu. Musí nám ale jít o přetrvání ideje.

Zároveň je potřeba tuto ideu zprostředkovat i dnešním mladým lidem, aby se nepřidali k populistům a autoritářům, ať už na levé straně politického spektra. Perspektivy mladých v současné společnosti, tak jak je nyní nastavená, se totiž neustále zhoršují. Vypadá to, že „úspěšných“ může být stále méně lidí, zatímco řady neúspěšných (a nezaměstnaných) mladých se neustále rozšiřují. Ať už mají jakékoliv sny a představy, nebudou je moci v současné společnosti realizovat. Bylo by skvělé, kdyby se dynamika a nespokojenost mládeže přelila do vytváření nových pozitivních perspektiv, ne do frustrované podpory fašizujících tendencí.

Knihu vydalo Centrum pro studium demokracie a kultury, které má za sebou již řadu zajímavých knih. Spoluzakladatelem této obecně prospěšné společnosti a členem její správní rady je Petr Fiala, lídr občanských demokratů. Začátkem října Centrum uspořádalo koncert, který byl věnován právě Fialovi, a to „za překonávání překážek, šíření naděje a používání rozumu v politice“. Koncertu se měl Fiala přímo zúčastnit, dokonce zde měl i podepisovat své knihy! Akce se jistě vydařila a nejspíš se na „podporu“ vybralo i dost peněz, takže Fiala mohl záhy vyrazit na výlet - na maďarské hranice k ostatnému drátu. Zde se šířitel naděje a rozumu, dobrý křesťan, předseda a profesor nechal vyfotit a podumal o uprchlické krizi, aby nás nenechal na pochybách, jak to z evropskou demokracií a kulturou v současné době vypadá.

Lukáš Fasora: *Stáří k poradě, mládí k boji: radikalizace mladé generace českých socialistů 1900-1920*. 1. vydání. Brno: CDK, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. 242 stran. (-fo-)

ROMANO VOŘÍ

Po dvouleté přestávce začal letos v zimě znovu vycházet česko-romský měsíčník *Romano vodi*. Hned na začátku je třeba představit, že rozhodně nejde o takovou tu paternalistickou výkladní skříň, kde by se předváděla následovatelshodná cesta úspěšné asimilace vyvolených jedinců z nemilované minority, jak jsme na to byli zvyklí třeba u *Romano hangos*, kde se to jen hemžilo „klienty“ neziskovek a vyjmenováváním laskavých sponzorů a kde byl v podtextu neustále přítomný apel na to, že poturčenec je lepší turka (čili že obraz romství, který bude odpovídat stereotypním požadavkům Čechů, udělá i z Romů dost bílé a úspěšné občany, či dokonce VIP).

S časopisem *Romano vodi* v jeho současné podobě je to přesně naopak. Samozřejmě, předpojatost a současně přirozená kritičnost, s jakou reflektuje daná témata, je obdivuhodná a na zdejší buď černo-bílé, nebo přizdisráčské poměry asi i ojedinělá.

První letošní (dvoj)číslo je nabitě texty, z kterých nakonec nevynecháte ani jeden. Vše začíná fejetonem Saši Uhlové na téma nebezpečí fašizace zdejší společnosti. Následuje rozhovor s protagonisty dokumentárního filmu *Černá ovce černých ovců*, Mirkem Holanem a Josefem Ladičem. Tihle muži, hlásící se veřejně ke své homosexualitě, si nesou hned několikánásobný cejch z pohledu konformní bílé i tradiční romské společnosti, a asi i díky tomu jsou přes své mládí lidsky vyváženými a názorově konzistentními osobnostmi, jakým se nevyrovná kde který graduovaný středostavovský třicátník. Vedle homosexuality jsou v článcích probírány další typy stigmatizace, jako „sociální vyloučení (adresa: ubytovna), autonomní komunita (squateři) nebo romská krása (značka: na přehlídkovém molu nám Romové nevadí)“. Ano, je tu i text o Klinice a „squaterské menšině“.

Břežnové číslo má na obálce dvojportrét Daniela Cincibusové a na stranách 6-8 rozhovor s touto impozantní ženou. Až při jeho čtení jsem si vzpomněla, že jsem se s paní Cincibusovou setkala osobně před třemi lety v Duchcově na protirasistickém shromáždění. Prohodily jsme tehdy jen pár slov a rozhovor otištěný v *Romano vodi* mě teď utvrdil v prvním dojmu - že tuhle ženu, která mimochodem jako pěstounka vychovávala postupně dvaadvacet dětí, budu vždycky brát hodně vážně. Už jen její prosté konstatování „Argumentovat můžete pouze v konfrontaci s někým, kdo vám chce naslouchat, v opačném případě je to marnost“ by se dnes dalo vyvěsit na fasády všem těm institucím

a hospodám, kde dennodenně vynášejí obecné soudy a pravdy lidští mindráci s funkcemi i bez. U příležitosti Mezinárodního dne Romů je v čísle otištěn i text Karla Holomka, připomínající klíčové okamžiky a podstatu soužití česko-slovenské a české většiny s Romy za posledních sto let. A také se v březnovém čísle dost příznacně objeví Žižkov: v článku o zdravotní sestře Anně Horváthové, „hrdince všedního dne“ na letošním dni Romů, čteme, jak na oční klinice připravuje pacienty na operační výkon, jak jsou zmateni její tmavou kůží a jak se jí ptají, z jaké země pochází. „Když jim odpovím, že je ze Žižkova a ke všemu Romka, dostane se jí prý pokaždé stejné odpovědi: „Většinou řeknou, že to nevadí...“ Zmínkou o žižkovské Klinice zase začíná text věnovaný letošnímu festivalu Jeden svět, který byl právě tam coby manifestací podpora autonomního centra zahájen.

Dubnové číslo pak přináší obzvlášť aktuální téma feminismu, respektive jeho v řadě ohledů komplikovanější verzi, totiž emancipaci Romek. Poučné čtení.

Texty zatím posledního, květnového, čísla spojuje téma nových technologií. Kromě úvodního komentáře sémiotika Josefa Šlerky tu najdeme například článek o nakladatelství KHER, vydávajícím zdarma e-knihy romských autorů, článek vysvětlující podstatu hoaxů nebo podmanivého fenoménu romského guerilla-dabingu. Rubrika Fotoreportáž tentokrát představuje snímky pořízené norským fotografem v rodině z Bělé pod Radbuzou, z níž číší život, na jaký jsme už v našem plastovém světě asi dávno zapomněli.

Pro úplnost dodejme, že zajímavé a pro řadu čtenářů objevné bude i jazykové okénko, které uzavírá každé číslo. Malý příklad: „Etymologicky je - ve většině evropských jazyků - národ komunitou lidí, do které se narodíme... Jak ale ukazují společenské vědy, existuje komunita tohoto druhu jen jako naše abstraktní představa, která je s různou mírou závaznosti v různých společenských historicky ustavována, hlavně v souvislosti s budováním moderní státnosti a školství. Moderní národy z definice potřebují tuto představu pojmenovávat, jiné populace se však bez pojmu národa, a tedy i bez jeho pojmenování snadno obejdou. Ani romština žádné běžně používané obecné slovo pro národ nemá.“

Závěr je tedy jednoznačný: čteme *Romano vodi* a tou dvackou měsíčně, co stojí, ho podpoříme. (Roční předplatné si lze objednat na e-mailové adrese romano.vodi@romea.cz.)

Romano vodi / *Romská duše*, vydává Romea, o. p. s., 24 barevných stran formátu A4. (-tb-)

MOMENT Č. 7

Iniciativa Ne rasismu! (INR) vydala skoro po roce další číslo svého zpravodaje *Moment*. Zpravodaj je však trochu zavádějící označení, dá se totiž mluvit o aktivistickém magazínu, jehož obsah, jak jsme si již zvykli, je vždy věnován nějakému konkrétnímu tématu. Tentokrát je to „Evropa a radikální levice“ s podtitulem „Demokratická vzpoura a nový internacionalismus“. Jde tedy o soubor textů, které zahrnují články, prohlášení, rozhovory a recenzi a věnují se projektu sjednocené Evropy z pohledu antiautoritářů a radikální levice, hledání spojení těchto sil napříč hranicemi jednotlivých států, stejně jako společných témat a bojů, na které je potřeba se zaměřit.

Při čtení je poznat intelektuální zaměření „redakce“ a pro běžného čtenáře tak mohou být některé texty přece jen náročnější. Nic to však nemění na tom, že zde najdete nemalou podnětů k zamyšlení. Rozhodně si uvědomíte, že nikdo, kdo se snaží na svět kolem sebe koukat nedogmatickým pohledem, nemá žádné jednoznačné, rychlé a zaručené recepty. Boj za to, udělat z Evropy spravedlivější a svobodnější místo k životu, spočívá hlavně v kladení otázek, hledání, poznávání se, navazování kontaktů a spojení v především v dlouhodobé a každodenní práci na lokální úrovni. Jak zaznívá v reportáži z březnového diskusního setkání několika evropských skupin v Praze: „...pro všechny existují stejná východiska: neoliberální politika škrtů, jež jsou příčinou chudoby a vyloučení, stejně jako společenské klima, které lze charakterizovat (...) skrze zásadní nedostatek solidarity“.

V *Momentu* se seznámíte s antikapitalistickou aktivistickou aliancí Blockupy, antiautoritářskou platformou Beyond Europe či drážďanskou skupinou Ausser Kontrolle. Za pozornost stojí recenze na knihu Ulricha Becka *Německá Evropa: Nové mocenské krajiny ve znamení krize*, která shrnuje základní body, díky nimž se podle autora může konstituovat nová společenská smlouva Evropy, „zatímco se dnes nachází nízká legitimita a vysoká koncentrace moci na straně kapitálu a států a na straně protestujících (...) vysoká legitimita a malá moc cokoli reálně změnit“. A v neposlední řadě je třeba odkázat k překladu článku Johna Hollowaye, který vyšel v nultém čísle *ROAR Magazine*. Připomíná několik důležitých mezníků - policejní vraždu mladého anarchisty v Aténách a následné nepokoje, zrazení řecké referendy a pád banky Lehman Brothers. Kriticky se zde vyjadřuje ke vzorům některých radikálních levičáků, Žižekovi a řecké vládní straně Syriza, která na plné čáře selhala. „Realismus vlády Syriza se ukázal jako naprosto nerealistický. (...) Když nedokážeme říct ne kapitalistickému zaměstnávání, tak se musíme snažit přilákat kapitál. Abychom toho dosáhli, musíme vytvářet podmínky pro ziskovost kapitálu. To znamená přijímat agresivní (neoliberální) politiky posilující moc peněz nad lidmi. Abychom se dostali ven ze začarovaného kruhu, musíme se s kapitálem rozloučit.“

Nepohřbívejme tedy myšlenku Evropy, snažme se ji jen číst jinak.

40 stran B5. K sehnání např. v infoshopu Salé či na e-mailovém kontaktu nerasmus@riseup.net. (-jk-)

Evropa a radikální levice
demokratická vzpoura
a nový internacionalismus

Nakladatelství Anarchistické federace

anarchistická revue Existence

2/2016 - FAŠIZACE

Pevnost Evropa za obzorem / Den pro Kliniku / Rozhovor s AFA / Eco: Ur-fašismus / Anacionalismus / Orwell o fašismu / Kropotkin / Biehlová: Úvahy o Rojavě / Anarchista v Rojavě / Freeganství / ...

1/2016 - POMOC ZDOLA

Za otevřenou Evropu / Klinika / Iniciativa Hlavák / Occupy Sandy / Nacionalismus v Izraeli / Všichni jsme teroristé / Cibulka / Proč se stávkuje na čajových plantážích / Anarchismus v Polsku / ...

4/2015 - TAJNÍ A REPRESE

Lovci z FBI / Kdo ohlídá hlídače? / Případ Tarnac / Jaroslav Hašek / Poučení vyšetřovaným / Gulagy 21. století / Represivní tolerance / Misto určení: Keleti / Abeceda revolucionáře / Arménie / ...

3/2015 - ÚSPĚCHY

Stop TTP / 1. máj 2015 / Za Káchou / Graeber: Šok z vítězství / Psychoterapie protestu / Naplňování cílů / Za čím se ohlédnout? / Tiché revoluce / G. Pinelli / Fénix / Rozhovor s AFA / Klinika / ...

(ročníky 2010-2014 za sníženou cenu 20 Kč)

komiksová edice

sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-

sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-

sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-

sv. 5 - LIKVIDÁTOR 52 stran / 50,-

brožury a knihy

HRANICE AKTIVISMU

56 stran / 48,-

COMUNISMO LIBERTARIO

56 stran / 48,-

SABATÉ - MĚSTSKÁ

GUERRILLA VE ŠPANĚLSKU

124 stran / 100,-

MARIKANSKÝ MASAHR

48 stran / 45,-

JEDU DO MAGADANU

120 stran / 100,-

ANARCHISTICKÁ

PUBLICISTIKA 1990-2013

284 stran / 200,-

TÁBOR SMRTI LETY

510 stran / 330,-

BŮH A STÁT

192 stran / 150,-

DĚJINY ANARCHOSYNDIKALISMU

246 stran / 200,-

VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA

48 stran / 35,-

NEVIDITELNÉ VRAŽDY

194 stran / 249,-

HISTORIE ANARCHISMU

NA KAVKAZE

40 stran / 25,-

MICHAEL KÁCHA (1874-1940)

52 stran / 30,-

SOCIÁLNÍ PROTESTNÍ HNUTÍ V 21. STOLETÍ

56 stran / 30,-

UKRAJINA 2013-2014: POHLED ANARCHISTŮ

48 stran / 28,-

ŽIDOVŠTÍ ANARCHISTÉ V NEW YORK CITY

56 stran / 30,-

Aktuální přehled o všech vydaných publikacích a dalších materiálech, stejně jako seznam distribučních míst naleznete na webové stránce

nakladatelství.afed.cz

(v době vydání tohoto čísla je stránka dočasně mimo provoz)